

Oversikt over museene i statsbudsjettet for 2021

Denne filen viser utdrag fra statsbudsjettet 2021, som berører museums- og kulturfeltet.

Innhold

Kulturdepartementet	2
Samferdselsdepartementet	66
Justis- og beredskapsdepartementet	70
Klima- og miljødepartementet	73
Helse- og omsorgsdepartementet	116
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	117
Forsvarsdepartementet	125
Kunnskapsdepartementet	127
Utenriksdepartementet	132
Olje- og energidepartementet	134
Landbruks- og matdepartementet	145

Kulturdepartementet

Under søkeordet «museum»

Hovedprioriteringer i 2021

Stimuleringsordninger i forbindelse med covid-19-pandemien

Smitteverntiltakene etter utbruddet av covid-19 har fått store konsekvenser for kultur-, frivillighets- og idrettssektoren. Framover skal aktiviteten i sektoren gjenopptas. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene på Kulturdepartementets budsjett for å stimulere til aktivitet. Det er usikkerhet knyttet til smittesituasjonen og hvilke smittevernbegrensninger som vil gjelde. Stimuleringsordningene foreslås innrettet med varighet første halvår av 2021.

- Regjeringen foreslår at det bevilges til sammen 2 250 mill. kroner til midlertidige ordninger som skal stimulere til aktivitet innen kultur-, frivillighets- og idrettssektoren. Utformingen av disse ordningene er omtalt nærmere under kap. 325, post 77.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til museer og musikk- og scenekunstinstitusjonene med til sammen 200 mill. kroner. Av økningen skal 140 mill. kroner fordeles på institusjoner innen musikk og scenekunst og 60 mill. kroner til museumsinstitusjoner, jf. omtale under kap. 323 og kap. 328. De offentlig finansierte museene og musikk- og scenekunstinstitusjonene er viktige for hele Kultur-Norge. Mange av disse får en så stor andel av sine inntekter som offentlige tilskudd at de faller utenfor de øvrige stimuleringsordningene som er etablert for sektoren. Målet med tildelingen er å stimulere til aktivitet og at institusjonene skal kunne opprettholde publikumsrettet aktivitet selv med vesentlig lavere egeninntekter.
- Regjeringen foreslår å styrke ordningen for Statens kunstnerstipend med 100 mill. kroner til midlertidige stipend for å opprettholde kontinuitet i kunstnerisk produksjon. Da Stortinget behandlet Innst. 360 S (2019–2020), jf. Prop. 127 S (2019–2020) om endringer i statsbudsjettet for 2020 og økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet, ble det for å opprettholde aktivitet og motvirke langtidsledighet blant kunstnere bevilget 100 mill. kroner til to midlertidige ordninger for kunstnere. 30 mill. kroner ble fordelt til et krisefond for utøvende kunstnere for avlyste oppdrag, og 70 mill. kroner til midlertidige kunstnerstipend for alle kunstnergrupper. Det har vært stor etterspørsel

etter ordningene, og særlig har pågangen på stipender vært stor. Regjeringen foreslår derfor å bevilge ytterligere 100 mill. kroner til midlertidige, ordinære arbeidsstipender for kunstnere. Stipendene er viktige for utviklingen av kunstnerskap og er med på å sikre et fritt og uavhengig kulturliv. Forslaget innebærer at det kan tildeles 309 midlertidige arbeidsstipendhjemler for å stimulere til produksjon og aktivitet i forbindelse med covid-19-situasjonen, jf. omtale under kap. 320, post 72.

Krafttak for mangfold – kultur, idrett og frivillighet for alle

Regjeringen ønsker:

- *å bidra til økt mangfold av deltakere*

Et likestilt og mangfoldig kulturliv innebærer å legge til rette for deltakelse for alle. Ulikhet i sosial og kulturell kapital kan være barrierer mot deltakelse i kunst- og kulturlivet. Andre hindringer kan være fysiske, som manglende universell utforming. Regjeringen vil med sin satsing på tiltak for barn og unge bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Mange barn og unge i lavinntektsfamilier har ikke anledning til å delta i fritidsaktiviteter. Det gjør at de går glipp av opplevelser som gir trygghet og tilhørighet, og som kan være formende for deres utvikling. Krafttak for mangfold har som mål å sikre mulighetene til en mangfoldig deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter.

- *å bidra til økt mangfold av utøvere*

Økt mangfold innebærer også å legge til rette for rekruttering av aktører med ulik bakgrunn. Samfunnsgrupper som er underrepresenterte på arenaer der kultur, idrett og frivillighet utøves, bør i større grad også inkluderes som utøvere og ansatte. Regjeringens forslag om å tilrettelegge for et bredt talentutviklingsarbeid er et eksempel på regjeringens ønske om å øke mangfoldet i rekrutteringen til kunst- og kulturlivet.

- *å bidra til økt mangfold av kulturuttrykk og -tilbud*

Tilgjengelig og relevant kunst og kultur, idrett og frivillighet innebærer også å legge til rette for et mangfold av tilbud og kulturuttrykk. Regjeringens forslag om videre satsning på dataspill, forslag om å styrke dansefeltet og videre styrking av

språkpolitikken er eksempler på regjeringens arbeid for et mangfoldig kunst- og kulturliv.

Arbeidet med økt mangfold er en hovedprioritering på tvers av Kulturdepartementets politikkområder. Det er vesentlig at kulturpolitikken legger til rette for at kunst- og kulturlivet, idretten og frivilligheten speiler mangfoldet som preger dagens samfunn. Målet er å ta et *krafttak for mangfold*.

Regjeringen satser på en mer mangfoldig kultur-, frivillighets- og idrettssektor, blant annet på følgende måter:

- Som følge av covid-19 har arrangementer og aktiviteter blitt avlyst og stengt, og mange har mistet tilgang til arenaer som gir gode fellesopplevelser, for eksempel i teateret, på kino, på konserter, på fotballbanen og i frivillig sektor. Regjeringen foreslår å videreføre de midlertidige støtteordningene for kultur-, frivillighets- og idrettssektoren. Dette er ordninger som sikrer et rikt og mangfoldig kulturtilbud under pandemien, men dette er også ordninger som muliggjør et krafttak for mer mangfold på disse områdene framover.
- Regjeringen foreslår å øke støtten til merverdiavgiftskompensasjonsordningen. Dette er den største tilskuddsordningen for frivillige organisasjoner. Med dette ønsker regjeringen blant annet å bidra til en mer mangfoldig og tilgjengelig frivillig sektor.
- Regjeringen vil støtte opp under institusjoner og virksomheter som bidrar til å øke mangfoldet blant aktører, deltakere og uttrykksformer. Det ble innarbeidet en satsing på kulturelt mangfold i statsbudsjettet for 2020. Satsingen innebar at det ble fordelt til sammen om lag 24 mill. kroner til ulike institusjoner og aktører som har søkt om midler til å gjennomføre prosjekter og tiltak som skal stimulere til mangfold, likestilling og integrering mv. Satsingen videreføres, og regjeringen foreslår å styrke innsatsen på dette området med ytterligere om lag 6 mill. kroner i 2021, slik at den totale satsingen nå utgjør om lag 30 mill. kroner. Økningen er fordelt til institusjoner og aktører som har søkt om midler til nye aktiviteter og tiltak på området. Fordelingen framkommer av omtalen under de enkelte budsjettkapitlene. Dette innebærer blant annet også at regjeringen viderefører Norsk kulturråds rolle som nasjonal koordinator i arbeidet med mangfold i kunst- og kulturlivet.
- Et mangfoldig og inkluderende kunst- og kulturliv fordrer også at barn og unge opplever og deltar i kunst- og kulturlivet og får skape kultur på egne premisser.

Regjeringen foreslår 15,7 mill. kroner i økt bevilgning til barne- og ungdomskultur, jf. del om barn og unge nedenfor.

- Arbeidet med rekruttering av nye talenter er avgjørende for å øke mangfoldet i kunst- og kultursektoren. Regjeringen vil tilrettelegge for et bredt talentutviklingsarbeid for å øke mangfoldet i rekrutteringen til kunst- og kulturlivet. Til sammen foreslås det 29 mill. kroner til dette, jf. del om satsing på talenter nedenfor.
- Regjeringen foreslår å styrke dansefeltet med 11 mill. kroner. Det vil blant annet gi flere mulighet til å delta både som utøvere og publikummere.
- Regjeringens forslag til å styrke språkpolitikken innebærer også å sikre et kulturtilbud på både norsk og minoritetsspråk. Dette bidrar til bredde, mangfold og kvalitet i litteraturen, og god tilgjengelighet for alle.
- Ny tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer og styrkning av tilskuddsordning til Lhbtqi-organisasjonene er også ordninger som styrker regjeringens likestillingspolitikk og underbygger målet om et mer likestilt og mangfoldig samfunn.

Barn og unge

Regjeringen vil legge til rette for at alle barn og unge skal ha mulighet til å oppleve kunst- og kulturuttrykk, uttrykke seg gjennom kunst og kultur og delta i kulturaktiviteter sammen med andre – innenfor trygge rammer og uavhengig av geografi, økonomi, religion, funksjonsevne, seksuell orientering og kulturell bakgrunn. Dette vil regjeringen gjøre gjennom blant annet å styrke arbeidet med kunstproduksjoner rettet mot barn og unge og å styrke digitale satsinger på barne- og ungdomskulturfeltet. Satsingene på barn og unge er en del av regjeringens arbeid med barne- og ungdomskulturmeldingen. Regjeringen foreslår 15,7 mill. kroner i økt bevilgning til barne- og ungdomskultur, fordelt på følgende tiltak:

- Regjeringen foreslår å styrke Den kulturelle skolesekken (DKS) med 4 mill. kroner for å stimulere til mer nyproduksjon i DKS-ordningen.
- Regjeringen vil styrke arbeidet med kunst og kultur for og med barn og unge i kommunene. Regjeringen foreslår derfor 4 mill. kroner til et pilotprosjekt for å integrere barne- og ungdomskultur i kommunal planlegging. Pilotprosjektet skal fremme samhandling mellom ulike aktører og utvikle gode møteplasser for deltakelse og inkludering.

- Regjeringen vil sette av 4 mill. kroner til digitale satsinger på barne- og ungdomskulturfeltet. Det er behov for oppdaterte virkemidler som kommuniserer på unges premisser i form av ny teknologi til formidling, samspill, undervisning og til å gå nye veier for å forløse unges potensial innenfor kunst og kultur.
- Regjeringen foreslår 1 mill. kroner til oppstart av arbeidet med en nasjonal strategi for barn og medier. Arbeidet vil bli ledet av Medietilsynet.
- Regjeringen foreslår 2,7 mill. kroner til ulike virksomheter som har søkt om midler til målrettede barne- og ungdomstiltak.

Museer og kulturbygg

Regjeringen vil verne om norsk kulturarv og sikre at kulturarven formidles og er tilgjengelig, også i fremtiden. Regjeringen vil legge til rette for nasjonale kulturbygg som er gode arenaer som stimulerer til produksjon og formidling av kultur med høy kvalitet. Museer er viktige kulturarvsinstitusjoner som danner vår kulturelle ballast og utvider forståelsen av oss selv. Gjennom forvaltning og formidling av kulturarven bidrar museene til kunnskap, dannelse og kritisk refleksjon. Kulturarven representerer vår felles historie og medvirker til å skape identitet, innsikt, engasjement og tilhørighet.

- Den største enkeltsatsingen innenfor det visuelle kunstfeltet er for tiden nybygget for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på Vestbanen i Oslo. Regjeringen foreslår et tilskudd på 881,4 mill. kroner til Nasjonalmuseet i 2021, en økning på 91 mill. kroner i 2021. Museet skal etter planen åpnes for publikum i 2021.
- Tilskudd til KODE Kunstmuseer og komponisthjem foreslås økt med 9,5 mill. kroner til vedlikehold av Ole Bulls villa på Lysøen.
- Tilskuddet til Den Nationale Scene AS foreslås økt med 10 mill. kroner til prosjektering og til bruk for midlertidige prøvelokaler og verksteder
- Bevilgningen til museene i Det nasjonale **museum**nettverket, jf. kap. 328, post 70, foreslås i tillegg styrket med 7,1 mill. kroner som blant annet skal dekke økte driftsutgifter ved museenes nye bygg og formidlingsarenaer.
- Nybygget for det sørsamiske museet og kultursenteret Saemien Sijte skal ferdigstilles i andre halvår 2021. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Sametinget med 2,7 mill. kroner knyttet til husleiekompensasjon og for å styrke **museum**driften ved

Saemien Sijte i 2021, midlene bevilges over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Regjeringen foreslår i tillegg å sette av 2 mill. kroner til samarbeid og kompetanseoverføring knyttet til formidling av samiske gjenstander hos museer i Tyskland, over Kulturdepartementets budsjett.

- Regjeringen foreslår en bevilgning på i alt 266 mill. kroner til Nasjonale kulturbygg i 2021 samt en tilsagnsfullmakt på 634,5 mill. kroner til å ferdigstille prosjekter i senere år. I tillegg til videreføring av vedtatte prosjekter omfatter forslaget tilsagn om investeringstilskudd til to nye prosjekter i 2021. Det foreslås tilsagn om statlig medvirkning på i alt 106,6 mill. kroner til nybygget Finnskogens hus på Svullrya i Grue i regi av Norsk Skogfinsk **Museum** og tilsagn om i alt 26 mill. kroner for prosjektet Jakten på Sølvvet ved Norsk Bergverks**museum**.

---

3 Oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak

Nedenfor gis en oversikt over oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Kulturdepartementet. Oversikten inkluderer alle vedtak fra stortings-sesjonen 2019–2020 og alle vedtak fra tidligere stortings-sesjoner hvor rapporteringen ikke ble varslet avsluttet i Prop. 1 S (2019–2020), samt de vedtakene som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 373 S (2019–2020) mente ikke var utkvittert. I enkelte tilfeller kan oppfølgingen av vedtakene være mer omfattende beskrevet under det aktuelle programområdet i proposisjonen. Det vil i disse tilfellene være en henvisning til hvor denne teksten finnes.

I kolonne 4 i tabell 3.1 angis det hvorvidt departementet planlegger at rapporteringen knyttet til anmodningsvedtaket nå avsluttes, eller om departementet vil rapportere konkret på vedtaket også i neste års budsjettproposisjon. Rapporteringen på vedtak som innebærer at departementet skal legge fram en konkret sak for Stortinget, f.eks. proposisjon, stortingsmelding, utredning e.l., vil normalt avsluttes først når saken er lagt fram for Stortinget.

Selv om det i tabellen angis at rapporteringen avsluttes, vil det i en del tilfeller kunne være slik at oppfølgingen av alle sider av vedtaket ikke er endelig avsluttet. Dette kan f.eks. gjelde vedtak om anmodning til regjeringen om å ivareta særlige hensyn i politikkkutforming på et område, der oppfølgingen vil kunne gå over mange år. Stortinget vil i disse tilfellene holdes orientert om den videre oppfølgingen på ordinær

måte, gjennom omtale av det relevante politikkområdet i budsjettproposisjoner og andre dokumenter.

Oversikt over anmodnings- og utredningsvedtak, ordnet etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak		Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
	nr.	Stikkord	
2019– 2020	407	Kompensasjonsordning for kultur, idrett og frivillighet	Ja
2019– 2020	494	Kompensasjon for ideelle organisasjoner mv.	Ja
2019– 2020	496	Midlertidig kompensasjonsordning for redaktørstyrte medier	Ja
2019– 2020	537	Effekter av koronakrisen på likestillingsfeltet	Nei
2019– 2020	561	Medieansvarsloven – nyhetsbyråer som leverer kvalitetskontrollert innhold	Nei
2019– 2020	562	Likebehandling av redaktørstyrte journalistiske mediers adgang til arenaer som er av offentlig interesse	Ja
2019– 2020	724	Tilskudd til frivilligsentraler	Ja
2019– 2020	790	Inkludere underleverandører innenfor teknikk i kompensasjonsordningen for avlyste kulturarrangementer	Ja
2019– 2020	791	Følge med på toppfotballen og breddeidretten i lys av koronasituasjonen	Ja
2018– 2019	37	Idrett som alkoholfri sone	Ja
2018– 2019	497	Kjønnsnøytrale titler	Ja
2018– 2019	706	Endre forskrift om kringkasting	Nei

Vedtak			Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
Sesjon	nr.	Stikkord	
2017– 2018	199	Kunstnermelding	Nei
2017– 2018	201	Det frie scenekunstheltet	Nei
2017– 2018	649	Handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering	Ja
2017– 2018	690	Sterkere begrensninger på reklame for lovlige spillaktører	Nei
2017– 2018	691	Lotteritilsynet – mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr	Nei
2017– 2018	692	Lotteritilsynet – utvidet mulighet til å granske saker	Nei
2017– 2018	695	Innføring av DNS-blokkering av nettsidene til uregulerte spillselskaper.	Nei
2017– 2018	729	Utrede tvisteløsningsordning for fastsetting av rimelig vederlag	Nei
2017– 2018	730	Vurdere regler om at leverandører av netjtjenester må bidra til at rettighetshavere får vederlag	Nei
2017– 2018	731	Utrede om strømming av åndsverk i klasserom skal bli vederlagspliktig	Nei
2017– 2018	894	Tiltak i melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede	Nei
2017– 2018	895	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede	Nei
2017– 2018	896	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – rett til arbeid	Nei

Vedtak			Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
Sesjon	nr.	Stikkord	
2017– 2018	897	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – rett til helsetjenester	Nei
2017– 2018	899	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – vergemålsloven	Nei
2017– 2018	900	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – universell utforming skolebygg	Nei
2017– 2018	901	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – kjøpe og eie bolig	Nei
2017– 2018	902	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – likeverdige tjenester	Nei
2017– 2018	903	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – koordinering av tjenester	Nei
2017– 2018	904	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne	Nei
2017– 2018	905	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – fritidsaktiviteter og livssyn	Nei
2017– 2018	906	Melding til Stortinget om sikring av menneskerettighetene for utviklingshemmede – skolefritidsordning	Nei

Vedtak			Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
Sesjon	nr.	Stikkord	
2016– 2017	431	Lov om medieansvar	Ja
2016– 2017	486	Helhetlig vurdering av museumsformen	Nei
2016– 2017	638	Hovedbingospill via internett	Nei
2016– 2017	640	Endring av forskrift til lov om lotterier	Ja
2016– 2017	892	Tiltak for å beskytte barn mot pornografi og økt seksualisering	Ja
2015– 2016	362	Tilskudd til frivillige organisasjoner – i større grad avtaler om tilskudd over flere år	Ja
2015– 2016	502	Rammeverket for kringkastingsrådet	Ja
2014– 2015	60	Nasjonalgalleriet	Nei

Stortingssesjon (2019–2020)

Kompensasjonsordning for kultur, idrett og frivillighet

Vedtak nr. 407, 19. mars 2020

«Stortinget ber regjeringen komme så raskt som mulig tilbake til Stortinget med en kompensasjonsordning for kultursektoren og en ordning for idrett og frivillighet.

Ordningene skal innrettes som søknadsbaserte ordninger om kompensasjon for en andel av netto tapte inntekter i forbindelse med at et kultur- eller idrettsarrangement avlyses eller et kulturarrangement utsettes, som følge av myndighetspålagt stengning av et arrangement som var planlagt før myndighetspålegg. Søkere vil måtte dokumentere tapene, samt dokumentere at tapene ikke dekkes på annen måte.

Offentlige virksomheter eller selskaper hvis hoveddel av inntektene består av offentlig

driftstilskudd og arrangementer med færre enn 50 deltakere bør ikke omfattes av ordningen. Regjeringen bes utarbeide en forskrift med nærmere retningslinjer for ordningene og hvordan midlene skal fordeles.»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 197 S (2019–2020) og Prop. 52 S (2019–2020).

Kulturdepartementet har opprettet kompensasjonsordninger i dialog med aktuelle sektorer. Det er utarbeidet forskrifter med retningslinjer. De opprinnelige ordningene er justert og forlenget ut 2020. Det er også foreslått en stimuleringsordning for å skape aktivitet i kultursektoren jf. omtale under kap. 325, post 77.

Kompensasjonsordningen for kultursektoren forvaltes av Norsk kulturråd, og kompensasjonsordningen til idretts- og frivillighetssektoren forvaltes av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Anmodningsvedtaket anses som fulgt opp, og rapporteringen avsluttes.

Kompensasjon for ideelle organisasjoner mv.

Vedtak nr. 494, 7. april 2020

«Stortinget ber regjeringen sørge for at virksomheter som har omfattende økonomisk drift, men ikke har «ervert til formål» og dermed ikke betaler skatt blir ivaretatt med en økonomisk kompensasjon, som f.eks. bedrifter for varig tilrettelagt arbeid, stiftelser, ideelle organisasjoner og en rekke virksomheter innen blant annet kultur og museumsdrift, ivaretas.»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 232 L (2019–2020) og Prop. 70 LS (2019–2020).

Regjeringen foreslo i Prop. 127 S (2019–2020) å etablere en midlertidig kompensasjonsordning for forhåndsgodkjente tiltaksarrangører som har tapt salgsinntekter knyttet til tiltakene arbeidsforberedende trening (AFT) og varig tilrettelagt arbeid (VTA). Videre er anmodningsvedtaket fulgt opp innenfor kultursektoren og helse- og omsorgssektoren gjennom forslag i Prop. 117 S (2019–2020) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2020*. Vi viser bl.a. til utvidelse av kompensasjonsordninger slik at flere virksomheter innen museum og kultur og ideelle organisasjoner kan søke om kompensasjon for bortfall av billettinntekter. Dette omfatter blant annet museer, akvarier og enkelte idrettsanlegg, eksempelvis organisasjonseide alpinanlegg og klatreanlegg. For private leverandører

av spesialisthelsetjenester som har avtale med de regionale helseforetakene, anses anmodningsvedtaket som fulgt opp gjennom foretaksmøtet 17. april 2020. Det er opprettet en tilskuddsordning for ideelle leverandører innenfor helse- og omsorgssektoren som ikke har avtale med regionale helseforetak eller kommune. Denne ordningen forvaltes av Helsedirektoratet. Stortingets flertall sluttet seg til forslagene fra regjeringen ved behandling av Innst. 360 S (2019–2020). Anmodningsvedtaket anses som fulgt opp, og rapporteringen avsluttes.

Midlertidig kompensasjonsordning for redaktørstyrte medier

Vedtak nr. 496, 7. april 2020

«Stortinget ber regjeringen vurdere en egen kompensasjonsordning bedre tilpasset mediernes spesielle inntektsstruktur og raskt komme tilbake til Stortinget med forslag om dette.»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 232 L (2019–2020) og Prop. 70 LS (2019–2020).

Regjeringen foreslo i Prop. 117 S (2019–2020) å opprette en midlertidig kompensasjonsordning for redaktørstyrte medier som har hatt et visst omsetningsfall som følge av covid-19-utbruddet. Formålet med ordningen er å bidra til at mediene kan opprettholde virksomheten både under og etter koronakrisen. Stortingets flertall sluttet seg til regjeringens forslag ved behandling av Innst. 360 S (2019–2020). Anmodningsvedtaket anses som fulgt opp, og rapporteringen avsluttes.

Effekter av koronakrisen på likestillingsfeltet

Vedtak nr. 537, 30. april 2020

«Stortinget ber regjeringen kartlegge effekten av koronakrisen på likestillingsfeltet, og komme tilbake til Stortinget med resultater og funn på egnet måte.»

Vedtaket ble truffet ved behandlingen av Redegjørelse av kultur- og likestillingsministeren om status i arbeidet med å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer, 30. april 2020.

Kulturdepartementet har gitt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet i oppdrag å følge og kartlegge likestillingskonsekvenser av pandemien på bakgrunn av kjønn og andre diskrimineringsgrunnlag. Alle departementer inkluderer en omtale av covid-19 i

sin likestillingsredegjørelse i Prop. 1 S for 2021. Regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte.

Helhetlig vurdering av museumsreformen

Vedtak nr. 486, 7. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen om å gjennomføre en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt og synliggjøre framtid utfordringer i et helhetlig tilbud.»

Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag 13 S (2016–2017). Forslaget ble fremmet av stortingsrepresentantene Hege Haukeland Liadal, Svein Harberg, Geir Jørgen Bekkevold, Ib Thomsen og Rasmus Hansson.

I samarbeid med museumsseksjonen i Norsk kulturråd er Kulturdepartementet i gang med å sammenstille eksisterende kunnskap og innhente ny kunnskap om museumsreformen så langt.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en museumsmelding som, i lys av museumsreformen, skal gjennomgå situasjonen for museumssektoren, inkludert de samiske museene. Meldingen vil også drøfte framtid utfordringer og muligheter for museene, jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida*.

Museumsmelding

Museumsmeldingen skal bygge på de overordnede politiske føringene fra stortingsmeldingen om kultur, Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida*. Regjeringsplattformen slår fast at regjeringen vil gjennomgå statlige virkemidler og finansiering av museene etter konsolideringsprosessen for å sikre forutsigbare rammer. I museumsmeldingen skal situasjonen for sektoren gjennomgå i lys av museumsreformen, og meldingen vil se på framtid utfordringer for sektoren som helhet. Meldingen skal gjennomgå status for det norske museumslandskapet i dag, inkludert museene under Sametinget, med aspekter som profesjonalisering, digitalisering, eierskapsstrukturer, bygg, økonomi, museenes ulike samfunnsoppdrag og -roller samt museenes kjerneoppgaver. Meldingen skal slik

oppsummere **museum**sreformens effekt på sektoren. Samtidig skal meldingen peke framover og se på muligheter og utfordringer for fornyelse og utvikling av museene inn i en ny tid.

Digitalisering av kulturarv

I 2020 fikk Nasjonalbiblioteket en økning i budsjettet for å styrke satsingen på digitalisering av kulturarvmateriale fra arkiver, bibliotek og museer. Det er bl.a. forutsatt opprettet 70 nye arbeidsplasser ved avdelingen i Mo i Rana, og anskaffet nytt digitaliseringsutstyr. Nasjonalbiblioteket har etablert Senter for kulturarvdigitalisering, som skal sørge for god kontakt og dialog mellom Nasjonalbiblioteket og institusjoner i arkiv-, bibliotek- og **museum**ssektoren. Digitalisering av papirmateriale, fotografi, film og lydopptak skal sikre framtidig bevaring og bedre tilgangen til dette kulturarvmaterialet. Det er en stor mengde materiale som skal digitaliseres, og arbeidet vil pågå i mange år framover.

I samarbeid med Nasjonalbiblioteket har Arkivverket digitalisert de mest brukte arkivene. Digitalisert materiale blir publisert i Digitalarkivet, og arkivbrukerne får dermed tilgang til arkivene når som helst og fra hele landet. Regjeringen foreslår å videreføre denne satsingen.

I tillegg har Arkivverket fra og med 2020 fått økte budsjetttrammer for å utvikle nye løsninger for langtidsbevaring av digitale arkiver og tilgjengeliggjøring av digitalt skapte arkiver. Det er lagt til grunn at investeringene i de nye løsningene skal fordeles over perioden 2020 til 2023. I utviklingsarbeidet har Arkivverket dialog med viktige samarbeidspartnere. Fellesløsning for langtidsbevaring vil redusere tap av digitalt arkivmateriale, øke fleksibiliteten i håndtering av nye typer digitale arkiver og legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter. Fellesløsningen for tilgjengeliggjøring av alle typer arkiver i Digitalarkivet vil øke tilgangen til arkivene, øke muligheten for sammenkobling av informasjon og gi bedre informasjonssikkerhet og personvern.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Det nye Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo skal etter planen åpne for publikum i 2021. Nybygget gir helt nye muligheter for formidling av et bredt spekter av visuelle

kunstuttrykk. Samtidig etablerer dette helt nye rammer for optimal bevaring av nasjonale kunstsatter. Nasjonalmuseet vil fra høsten 2020 stå overfor omfattende logistiske utfordringer i forbindelse med flyttingen av samlingene fra nåværende bygninger og magasiner til den nye bygningen. Det samlede utstillingsarealet utgjør om lag 13 000 kvm, der det vil bli utstilt om lag 6 000 enkeltobjekter fra samlingene.

Nasjonale kulturbygg

Både museer og andre kulturinstitusjoner trenger bygninger og annen infrastruktur som gir tidsmessige rammer både til formidling og andre funksjoner.

Tilskuddsordningen for nasjonale kulturbygg bidrar med statlige investeringstilskudd til bygninger og lokaler som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. I tillegg til allerede vedtatte prosjekter foreslås det tilskudd til Norsk Skogfinsk **Museum**s nybygg *Finnskogens hus* på Svullrya samt tilskudd til Norsk Bergverks**museum** på Kongsberg til prosjektet *Jakten på sølvet*.

Gaveforsterkningsordningen

Gaveforsterkningsordningen innebærer at pengegaver fra private givere til kunst- og kulturvirksomheter i Norge utløser en statlig gaveforsterkning av gavebeløpet.

Ordningen ble etablert i 2014 med gaveforsterkning på 25 pst. av gavebeløpet. Det var opprinnelig museer som var omfattet, men ordningen ble utvidet i 2016 til også å omfatte musikk-, litteratur- og scenekunstheltet, visuell kunst og kulturbygg.

Gaveforsterkningsordningen videreføres, men fra 2021 vil retningslinjene bli endret slik at ordningen blir rammestyrte. Ordningen finansieres over spillemidler, og midlene fordeles etter utløp av årlig søknadsfrist per 1. mai, jf. omtale under Del III, pkt. 5.2.1. Endringene gjelder fra 1. januar 2021.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for de ansatte i Norsk kulturråd og utgifter til drift av råd, styre og utvalg.

Virksomheten har utviklings- og forvaltningsoppgaver på kulturområdet. Dette innebærer blant annet tilskuddsforvaltning, statistikk og analyse (herunder FoU), oppgaver knyttet til nasjonal **museum**sutvikling, utvikling av kulturell og kreativ

næring. Til virksomheten ligger også ansvar for internasjonalt samarbeid på kulturfeltet. Virksomheten er videre sekretariat for Norsk kulturfond, Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde og har rollen som nasjonal koordinator for økt mangfold, inkludering og deltakelse i kultursektoren.

Bevilgningen på posten foreslås økt med om lag 2 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner til forvaltning av tilskudd til amatørteaterformål, jf. omtale under post 76 nedenfor. Videre er posten økt med 0,8 mill. kroner til drift og forvaltning av innkjøpsordningene for litteratur.

Tilskuddsordningen Regional bransjeutvikling overføres fra Norsk kulturråd til regionene, jf. omtale på kap. 325, post 71. Som følge av bortfall av forvaltningsoppgaver knyttet til tilskuddsordningen, er posten redusert med 150 000 kroner.

Virkinger av lønnsoppgjøret i 2020 er foreløpig ikke innarbeidet i budsjettforslaget på posten, jf. omtale under del I.

Post 01 kan overskrides med inntil samme beløp som Norsk kulturråd får i merinntekter under kap. 3320, post 01 og regnskapsfø

Kunnskapsproduksjon

Kulturrådet arbeider kontinuerlig med å styrke kunnskapsproduksjonen om kunst- og kultursektoren, både for å sikre at Kulturrådets virkemidler er mest mulig treffsikre, og for å levere et godt kunnskapsgrunnlag til utviklingen av norsk kulturpolitikk.

I 2019 utga Kulturrådet publikasjoner om samlingsutvikling ved norske kunstmuseum på 2000-tallet, om visuell kunst i norsk forvaltning samt statistikk om visuell kunst i Norge. Rapporten Kunst i tall 2018 – inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst viderefører og oppdaterer tilsvarende målinger fra tidligere år. Som et resultat av en utredning knyttet til konserter og konsertarrangering ble boken Engasjement og arrangement utgitt.

Det ble i 2019 arbeidet med følgende forskningsprosjekter: Kunst som deling, delingens kunst, Digital kultur, estetiske praksiser og Kunst og sosiale fellesskap.

Utvikling av kunst- og kulturfeltet

Museum

Kulturrådet stimulerte i 2019 til faglig samarbeid og tiltak med overføringsverdi for hele museumssektoren for å sikre effektiv utnytting av ressursene, god kvalitet og utjevning av ressursmessige og geografiske ulikheter. Virkemidlene er tildeling av prosjekt- og utviklingsmidler, koordinering av faglige nettverk, faglig rådgiving og tilrettelegging for bruk av felles metodikk og standarder.

I forbindelse med arbeidet med ny stortingsmelding om museumsfeltet har Kulturrådet blant annet gjennomført en undersøkelse om bygningsvern, en nasjonal publikumsundersøkelse og dialogmøter med alle museene på regionnivå. Kulturrådet innhenter årlig rapportering og statistikk for museene og beskriver utviklingstrekk på nasjonalt nivå og vurdering av hvert museum. De faglige vurderingene ble også i 2019 aktivt brukt i dialog og utvikling av museene, både av Kulturrådet, Kulturdepartementet og museene selv. Rapporteringen viser at sektoren i stor grad tok i bruk nye virkemidler for å nå ut til nye målgrupper og forvalte samlingene bedre. Det var en klar tendens til at museene søker å løse utfordringer rundt oppbevaringsforhold, digitalisering og tilgjengeliggjøring i fellesskap. Kulturrådets tre utviklingsprogrammer for perioden 2018–2020 tar tak i sentrale utfordringer for den norske museumssektoren: behovet for økt digitalisering og digital tilgjengeliggjøring av museenes samlinger, museenes endrede makt- og ansvarsrolle i samfunnet og økt forskningsinnsats i norske museer. I 2019 ga Kulturrådet tilskudd på totalt 15,4 mill. kroner til 23 utviklingsprosjekter gjennom programmene. Det ble i 2019 tildelt 9 mill. kroner i sikringsmidler til museene, fordelt på 49 ulike prosjekter. Midlene bidro til økt sikkerhet for kulturarvmateriale i museene gjennom forebyggende arbeid og økt planmessighet i sikringsarbeidet. Gjennom programmet Digitalisering og digital samlingsforvaltning ble det blant annet utformet en modell for avlevering av digitale samlinger for langtidsbevaring. Samarbeidsforumet for åpne kulturdata, der Nasjonalbiblioteket, Arkivverket, Riksantikvaren og Kulturrådet samordner innsatsen for å bedre tilgangen til åpne, offentlige kulturdata, kartla i 2019 datasett og gjennomførte standarder og autoritetsregistre.

Prosjekt kulturøkonomi

Som et ledd i arbeidet med kulturell og kreativ næring satte Kulturrådet i 2018 i gang et treårig utviklingsprosjekt med tittelen Kulturøkonomi. Prosjektet har som mål å styrke hele verdikjeden i kulturøkonomien ved å få kunst- og kulturuttrykk ut til et bredere og større marked. Prosjektet omfatter både det frie kunstfeltet, mindre bedrifter og etablerte kunst- og kulturinstitusjoner og har hatt særlig fokus på temaer som digitalisering, internasjonalisering og publikumsutvikling.

Kulturøkonomiprojektet har fått gjennomført og publisert en rekke kartlegginger og rapporter for å dekke svakheter og mangler i kunnskapen om verdikjeder, økonomiske sammenhenger og utfordringer på de ulike kunstområdene. Det ble i 2019 etablert en ny tilskuddsordning for kulturinstitusjoner. Tilskuddene skal bidra til at institusjonene når et økt publikum og et større marked, og at egeninntektene i sektoren øker.

Tilskuddsordningen hadde i 2019 en ramme på 5 mill. kroner, som ble fordelt på 12 prosjekter.

Internasjonalt samarbeid på kulturfeltet

Kulturrådet har som mål å styrke det internasjonale samarbeidet på kulturfeltet og bidrar til samarbeid og utveksling innenfor hele Kulturrådets virkeområde. Kulturrådet har i 2019 videreført arbeidet med Kreativt Europa og EØS-midlene og med UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven.

Kulturrådet har hatt ansvaret for å koordinere arbeidet med EU-programmet Kreativt Europa i Norge, og i 2019 har elleve samarbeidsprosjekter med norske partnere fått støtte gjennom programmet. To av disse var større prosjekter med norsk prosjektledelse. En særskilt satsing i 2019 var konferansen Kultur over grenser i Bærum kulturhus, der en rekke europeiske tilskuddsordninger ble presentert. Konferansen ble gjennomført i samarbeid med nasjonale aktører med ansvar for nordiske og europeiske tilskuddsordninger, samt NOKU og Akershus fylkeskommune.

Også gjennom EØS-midlene får norske kunstnere og kulturaktører muligheten til å samarbeide med utenlandske partnere. I 2019 har Kulturrådet arbeidet med utforming av programmene og med informasjon til norske aktører. I løpet av året ble

det i samarbeid med Riksantikvaren gjennomført en informasjonsturné som omfattet åtte norske byer.

Kulturrådet fordelte i 2019 1,675 mill. kroner til 20 prosjekter gjennom ordningen Norsk-islandsk kultursamarbeid.

Kulturrådet hadde i perioden 2017–2019 prosjektleder- og sekretariatsansvar for det nordiske prosjektet Inkluderende kulturliv i Norden. I desember 2019 arrangerte Kulturrådet en avslutningskonferanse for prosjektet, med deltakere fra hele Norden. Kulturrådet har i 2019 besøkt alle nordiske land og selvstyreområder representert i prosjektet, med mål om å dele erfaringer og kunnskap med relevante miljøer.

Kulturrådet legger vekt på å bidra inn i et aktivt, nordisk samarbeid om implementeringen av UNESCO-konvensjonen om immateriell kulturarv. I 2019 har det også vært dialog med UNESCO-sekretariatet om videre styrking av arbeidet med urfolksperspektivet innenfor rammen av konvensjonen.

Nasjonale kulturbygg

Gode arenaer stimulerer til produksjon og formidling av kultur med høy kvalitet. Målet med Nasjonale kulturbygg er å bidra med investeringstilskudd som delfinansiering til bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.

Byggeprosjektene skal dekke behovet for forsvarlig areal, økt funksjonalitet eller økt sikkerhet gjennom planlegging, ombygging eller nybygg. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet. Hovedregelen er at den maksimale statlige tilskuddsandelen er 1/3 av den delen av prosjektet som er i samsvar med målene for posten.

Statlige byggeprosjekter

Kulturdepartementet er oppdragsgiver for statlige byggeprosjekter i kultursektoren. Dette gjelder lokaler for statlige etater, enkelte store nasjonale institusjoner og samiske prosjekter, hvor gjeldende praksis er at bygg normalt oppføres i regi av Statsbygg på oppdrag fra Kulturdepartementet. Midler til slike statlige byggeprosjekter fremmes over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Regelverket for håndtering av slike byggesaker forvaltes av Kommunal- og

moderniseringsdepartementet, og det stilles også krav om ekstern kvalitetssikring for prosjekter som antas å ha et kostnadsnivå over terskelverdien fastsatt av Finansdepartementet.

Prosjektet om et nybygg for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på Vestbanen i Oslo er det mest omfattende prosjektet under gjennomføring.

Nasjonalmuseets nye lokaler skal etter planen åpne for publikum i 2021. Målet med nybygget er å skape et vitalt, nasjonalt forsknings- og formidlingscenter for de visuelle kunstartene. Museet skal være en nyskapende møteplass der et bredt sammensatt publikum skal oppleve og få kunnskap om de visuelle kunstartene, og nybygget skal markere Nasjonalmuseet som en utstillings- og formidlingsarena på internasjonalt nivå. Nybygget innebærer en betydelig satsing på visuell kunst, og bygningen vil i seg selv utgjøre et eksempel på fremragende arkitektur.

Det er store behov for økt kapasitet for å dekke uløste magasinbehov for Nasjonalbiblioteket og Arkivverket. I 2017 ble bygging av et samlokalisert prosjekt om nytt sikringsmagasin og nytt arkivmagasin i Nasjonalbibliotekets anlegg i fjellet i Mo i Rana igangsatt. Arkivverket og Nasjonalbiblioteket samarbeider om å utvide og sikre magasinkapasiteten gjennom en magasinutvidelse på til sammen 110 000 hyllemeter og en mangedobling av den digitale magasinkapasiteten. Prosjektet forventes ferdigstilt i andre halvår 2021.

Nasjonalbiblioteket har også behov for lokaler for 70 nye medarbeidere ved sitt anlegg i Mo i Rana. Det er i 2020 igangsatt forprosjektering av utvidelse av anlegget til dette formålet.

Det er også flere uløste behov når det gjelder rehabilitering og oppgradering av lokaler for scenekunst. Statsbygg gjennomfører på oppdrag fra Kulturdepartementet forprosjektering av rehabilitering av Nationaltheatret. Regjeringen legger vekt på at Nationaltheater-bygningen må bevares samtidig som teatret også i framtiden skal ha lokaler som legger til rette for teaterdrift av høy kunstnerisk kvalitet.

Når det gjelder samiske kulturbygg, har Sametinget gjennom flere år lagt særlig vekt på å finne en god og snarlig løsning for det sørsamiske museet Saemien Sijte i Snåsa, som har behov for nye lokaler. Prosjektet om nybygg for Saemien Sijte ble igangsatt i 2019. Målet for prosjektet er at Saemien Sijte skal ha funksjonelle lokaler og uteområder slik at museet kan forvalte, formidle, forske på og fornye sørsamisk identitet, språk og kulturarv, være arena og møtested og fungere som samisk

forsknings- og formidlingsinstitusjon og gi publikum økt kunnskap og forståelse om sørsamisk historie, kultur og tilstedeværelse. Nybygget for Saemien Sijte skal etter planen ferdigstilles i andre halvår 2021. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til Sametinget over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett med i alt 2,7 mill. kroner knyttet til husleiekompensasjon og for å styrke museumsdriften i 2021, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 560 Samiske formål, post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget har også trukket fram nye lokaler for det samiske nasjonalteatret Beaivváš og et nytt samisk kunstmuseum som høyt prioriterte prosjekter i årene framover. Sametinget har igangsatt en utredningsprosess knyttet til ev. nytt samisk kunstmuseum. Stortinget sluttet seg i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 til regjeringens forslag om midler til prosjektering og igangsetting av en forprosjektfase for et prosjekt om nybygg med samlokalisering av Beaivváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino.

Post 70 Nasjonale kulturbygg, kan overføres

Bevilgningen på posten gjelder tilskudd til Nasjonale kulturbygg.

Prosjektsøknader 2021

Det kom inn 27 søknader til denne posten til vurdering til 2021-budsjettet, fordelt over hele landet og med alle de nye fylkene representert. Av disse søknadene var det 14 nye, og 13 søknader som ble fornyet fra tidligere år. De fleste prosjektene var knyttet an til museumsvirksomhet, men også scenekunst og bibliotek var representert blant søkerne. Som i tidligere år er alle søknadene oversendt for kvalitetssikring og vurdering av Norsk kulturråd.

Endret søknadsfrist til 2022-budsjettet

Det har fram til nå vært frist 1. mars hvert år for søknader om tilskudd fra posten Nasjonale kulturbygg til etterfølgende års statsbudsjett. Denne fristen flyttes nå fram to måneder, slik at fristen for søknader som skal vurderes i forbindelse med 2022-budsjettet, er 1. januar 2021.

Bevilgningsforslag 2021

Det er foreslått en bevilgning på 266,4 mill. kroner til nasjonale kulturbygg i 2021. I tillegg foreslår departementet en tilsagnsfullmakt på 634,5 mill. kroner utover bevilgningen for 2021, jf. forslag til vedtak III. Forslag til fordeling av bevilgning og nye tilsagn framgår av tabell og omtale nedenfor.

Nasjonale kulturbygg – fordeling av bevilgning og nye tilsagn

Vis tabellen i full bredde

Prosjekter	Vedtaksår	(i mill. kroner)			
		Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. forslag til senere 2021	Gjenstår år
Munchmuseet, nybygg i Bjørvika, Oslo	2014	605	400	85	120
Bergen kommune, ombygging av Sentralbadet i Bergen til scenekunsthuss	2016	230	175	0	55
Museene i Sør-Trøndelag, nytt museumsanlegg ved Orkla industrimuseum	2017	35	22	10	3
Anno museum, dokumentasjonssenter på Elverum	2018	90	23	12	55
Telemark museum, nytt museumsbygg i Brekkeparken i Skien	2018	45	20	10	15
Vinje kommune / Nynorsk kultursenter – tilbygg Vinjesenteret	2018	8,4	5,1	3,3	0
Sørlandets kunstmuseum – Kunstsiloen	2018	175	60	50	65
Stavanger kommune – Nye Tou Scene, byggetrinn 2	2018	13,3	10,3	3	0
Helgeland museum, nytt museumsanlegg i Sjøgata i Mosjøen	2018	32,5	13	8,5	11

(i mill. kroner)

Prosjekter	Vedtaksår	Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. forslag til senere 2021	Gjenstår år
Vadsø kommune / Varanger museum, Vadsø museum, ombygging av NRK- bygg til kvenmuseum	2018	43	17	10	16
Østfoldmuseene – ombygging av St. Olavs Vold arbeiderbolig, Sarpsborg	2019	11,8	2	4	5,8
Museene i Akershus – Viken bygningvernssenter ved Follo museum, Drøbak	2019	16	3	5	8
Norsk Industriarbeidermuseum – sikrings- og formidlingsbygg over tungtvannskjelleren på Vemork ¹	2019	11	5	6	0
Dalane Folkemuseum – formidling i Jøssingfjord Vitenmuseum og Helleren-husene	2019	10	1	2	7
Museum Stavanger – Fornyning av basisutstillinger ved gamle Stavanger Museum	2019	11,2	4,4	6,8	0
Bymuseet i Bergen – Bryggens Museum, rehabilitering og oppgradering	2019	16	4	5	7
Museum Vest – Bergens Sjøfartsmuseum, modernisering av museumsbygg	2019	6	3	3	0
Sunnhordland museum – Nye Sunnhordlandstunet, fornying av administrasjonssenteret	2019	15,2	5	5,8	4,4
Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin i Angedalen, Førde	2019	40	8,3	9	22,7

(i mill. kroner)

Prosjekter	Vedtaksår	Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. Gjenstår	
				forslag til senere 2021	år
Kristiansund kommune – nye lokaler for Operaen i Kristiansund og Nordmøre museum	2019	150	15	20	115
Norsk Skogfinsk Museum – <i>Finnskogens hus</i>		106,6	0	5	101,6
Norsk Bergverks museum – <i>Jakten på sølvet</i>		26	0	3	23
Sum prosjekter med tilsagn				266,4	634,5

¹ Det samlede statlige investeringstilskuddet til dette prosjektet utgjør 22 mill. kroner, likt fordelt mellom Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Også Klima- og miljødepartementet foreslår å bevilge 6 mill. kroner over sitt budsjett i 2021, jf. nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Klima- og miljødepartementet. Kulturdepartementet foreslår at det gis tilsagn om tilskudd til to nye prosjekter i 2021. Begge prosjektene har vært omsøkt i flere år, og det er dokumentert at begge vil løse presserende behov ved sine respektive institusjoner. Søknadene er kvalitetssikret av Norsk kulturråd. De to prosjektene er:

*Norsk Skogfinsk **Museum** – Finnskogens hus på Svullrya, Grue, Innlandet*

Foreslått tilskudd: 5 mill. kroner samt tilsagn om ytterligere 101,6 mill. kroner i senere budsjettår, slik at den samlede statlige medvirkningen blir 106,6 mill. kroner.

Norsk Skogfinsk **Museum** (NSM) har ansvar for forvaltning, forskning og formidling av kulturen til skogfinnene. Denne folkegruppen er, i likhet med kvener, rom, romani og jøder, anerkjent som nasjonal minoritet, og som Norge ved regjeringens ratifikasjon av Europarådets rammekonvensjon av 1. februar 1995 har et særlig ansvar for å beskytte. Skogfinnene innvandret fra Finland gjennom Sverige og kom til Norge fra 1640-årene. De slo seg ned særlig i de sørnorske grensetraktene og benyttet svedjeteknikker (svijordbruk), som var godt egnet for dyrking av matvekster i de tynt befolkede barskogområdene, i dag kjent som Finnskogen. NSM har allerede fått en

løsning for sitt magasinbehov gjennom Anno museums planlagte dokumentasjonssenter på Elverum, men museet har i tillegg lenge etterlyst et helårs formidlingstilbud ved museets hovedarena på Svullrya. Etter en arkitektkonkurranse landet museet på løsningen *Finnskogens hus*. En forutsetning for tilskuddet vil være at det faglige samarbeidet mellom NSM og Anno museum styrkes for å sikre en mer robust organisasjon for gjennomføring av prosjektet, og et større faglig nettverk som vil bidra til å gi den skogfinske kulturarven bedre vilkår.

Norsk Bergverksmuseum – prosjektet Jakten på sølvet, Kongsberg, Viken

Foreslått tilskudd: 3 mill. kroner samt tilsagn om ytterligere 23 mill. kroner i senere budsjettår, slik at den samlede statlige medvirkningen blir 26 mill. kroner.

Norsk Bergverksmuseum på Kongsberg er et natur- og kulturhistorisk museum som forvalter det betydningsfulle kulturminnet Kongsberg Sølvverk med bygninger, gruver og samlinger over og under jord. Museet har verdens største og mest verdifulle samling av sølvstuffer, eller trådsølv, som er naturlig forekommende steiner på opptil nærmere 50 kg bestående av nesten helt rent sølv. I tillegg forvalter museet den verdifulle myntverksamlingen til Norges Bank. Museet har lenge arbeidet for å styrke arbeidet med sikring og formidling av den viktige historien knyttet til sølvverksdriften og myntproduksjonen. Prosjektet *Jakten på sølvet* omfatter produksjon av nye utstillinger og byggeteknisk oppgradering av Smeltehytta, Kongsberg Sølvverks gamle anlegg. Foruten private bidrag er Viken fylkeskommune og Kongsberg kommune også involvert i finansieringen av dette prosjektet, noe som har vært en forutsetning for statlig medvirkning.

Rapport 2019

Målene for bevilgningene til bygg og offentlige rom i 2019 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike visuelle kunstuttrykk, samt oppføring av kulturbygg som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.

Norsk kulturfonds avsetning til det visuelle kunstfeltet rapporteres under kap. 320. Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for bevilgningene til bygg og offentlige rom for å være tilfredsstillende.

På museumsfeltet ble ordningen med faste avtaler om fordeling av finansiering mellom forvaltningsnivåene avvirket i sammenheng med museumsreformen, jf. St.meld. nr. 22 (1999–2000) og Innst. S 46 (2000–2001). Som følge av Stortingets behandling av Innst. 258 S (2018–2019), jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for framtida* avvirkles ordningen med faste fordelingsnøkler knyttet til Stortingets budsjettvedtak fra 2021 også på musikk- og scenekunstmrådet. Avviklingen medfører at standardavtalene som har blitt inngått mellom stat, fylkeskommuner og kommuner avsluttes, selv om det delte finansieringsansvaret videreføres. Regjeringen mener at stat, fylkeskommuner og kommuner bør være likeverdige partnerne og gjøre prioriteringer i tråd med nasjonale kulturpolitiske mål og forventninger, og lokale og regionale ønsker og behov. Kulturdepartementet vil legge til rette for årlige kontaktmøter med fylkeskommunene. Fylkeskommunene må ha dialog med kommuner og kulturaktører i sin region i forkant av disse møtene.

Nasjonalbiblioteket fikk i 2019 tilført 10 mill. kroner for å starte digitalisering av truet audiovisuelt materiale fra arkiv, bibliotek og museer. I statsbudsjettet for 2020 ble Nasjonalbiblioteket styrket med 70 nye arbeidsplasser i Mo i Rana som kompensasjon for tapte arbeidsplasser i forbindelse med avviklingen av NRKs lisensordning og nedleggingen av lisenskontoret samme sted. Nasjonalbibliotekets planer for digitalisering av audiovisuelt materiale fra arkiv-, bibliotek- og museumssektoren ble dermed utvidet i tråd med planene for oppbemanning. Digitaliseringstiltakene som ble gjennomført i 2019, innebar en videreføring av digitaliseringen for Arkivverket og en prøvedigitalisering av lydmateriale fra Gudbrandsdalsmusea og Norsk Teknisk Museum.

Kap. 328 Museer m.m.

Post	Betegnelse	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
70	Det nasjonale museumsnettverket	1 764 630	2 080 525	2 280 920
78	Andre museums- og kulturverntiltak	120 285	128 520	72 000

(i 1 000 kr)

Post/Betegnelse	Regnskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
Sum kap. 0328	1 884 915	2 209 045	2 352 920

Innledning

Bevilgningene til museer og andre kulturverntiltak bygger opp under de nasjonale målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av ypperste kvalitet, å fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse, å tilby møteplasser og bygge fellesskap, samt å samle inn, bevare, dokumentere og formidle kulturarv. Museer er viktige kulturarvinstitusjoner som danner vår kulturelle ballast og utvider forståelsen av oss selv. Gjennom forvaltning og formidling av kulturarven bidrar museer til kunnskap, dannelse og kritisk refleksjon. Kulturarven representerer vår felles historie og medvirker til å skape identitet, innsikt, engasjement og tilhørighet. Regjeringen skal arbeide for å verne om vår mangfoldige kulturarv, vekke interesse for og formidle kunnskap om kulturarven og gjøre den tilgjengelig for framtidige generasjoner.

Kapitlet omfatter årlige driftstilskudd til museer i Det nasjonale **museum**snettverket samt driftstilskudd til tre store seilskuter som er i aktiv drift som flytende kulturminner. I tillegg omfatter bevilgningen midler til andre **museums**- og kulturverntiltak.

Mål og strategier for 2021

Målene for bevilgningene til museer og andre kulturverntiltak er å legge til rette for at

- museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle
- museene formidler kunnskap og opplevelse
- museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige
- museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap

Covid-19-pandemien har skapt en utfordrende situasjon for mange kulturinstitusjoner i hele landet, også for museer. Mange planlagte arrangementer har blitt avlyst eller utsatt. Museene tilpasser nå driften og gjennomfører ulike aktiviteter innenfor de gjeldende smittevernbestemmelsene. Nedgang i aktivitet og publikumsbesøk og

reduksjon i egeninntekter påvirker museenes muligheter til å bidra til den sektorpolitiske måloppnåelsen i 2021.

I tiden framover vil det trolig være krav om smittevernbestemmelser som vil svekke måloppnåelsen. Dette gjelder særlig målene knyttet til museenes formidlingsaktivitet og evne til å gjennomføre ulike aktiviteter og større arrangementer. For å styrke museene og stimulere til økt aktivitet er det innarbeidet en ekstraordinær bevilgning i 2021, jf. omtale på post 70 nedenfor.

Museene har et bredt spekter av kjerneoppgaver utover publikumsrettet aktivitet. Mange av disse oppgavene vil kunne drives videre framover til tross for smittevernbegrensninger.

Under kapitlet bevilges det midler til en rekke institusjoner og tiltak som i ulik grad bidrar til å nå målene innenfor dette området. Institusjonene og tiltakene definerer selv målene for sin virksomhet innenfor rammene av de overordnede målene.

Museum

Det viktigste statlige virkemidlet på området er tilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket, som er et resultat av museumsreformen. Reformen ble iverksatt i 2001 og pågår fremdeles. Ved årtusenskiftet var det om lag 350 museer som direkte eller indirekte mottok støtte fra Kulturdepartementet. Gjennom en sammenslåingsprosess av mindre og mellomstore museer er antallet museumsinstitusjoner som mottar statlig tilskudd, sterkt redusert. I 2021 omfatter Det nasjonale museumsnettverket 61 institusjoner. Målene med reformen har vært å profesjonalisere driften og styrke fagmiljøene ved de museene som mottar fast, årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet. Dette bidrar til å løfte kvaliteten på museenes arbeid og derved også tilbudet til allmennheten.

I enkelte deler av landet er det ønskelig å få iverksatt ytterligere konsolideringer for å oppnå mer bærekraftige institusjoner. Det pågår viktige prosesser i flere fylker, og fra statlig hold føres det en løpende dialog med involverte parter for å sikre framdrift og vurdere mulige løsninger.

Regjeringen arbeider med ny museumsmelding som skal legges fram våren 2021. Meldingen skal bl.a. gjennomgå situasjonen for sektoren i lys av museumsreformen og se på framtidsutfordringer og muligheter for utvikling av museumssektoren, jf. nærmere omtale under programkategori 08.20.

Museene skal gi både kunnskap og opplevelse. De skal være tilgjengelige for alle og være relevante og aktuelle samfunnsinstitusjoner som fremmer kritisk refleksjon og skaper innsikt. En aktiv formidling er derfor viktig både i et demokratisk perspektiv og i et allment kulturperspektiv. Det siste tiåret har formidlingsaktiviteten ved museene økt betydelig. Dette gjelder både økning i besøk og utvikling av ulike andre publikumsaktiviteter som bl.a. teaterforestillinger, konserter og seminarer. Museene er en viktig møteplass for et bredt sammensatt publikum. Flere museer har behov for mer og bedre arealer til formidling, mange museer arbeider med planer for nye og bedre helårs utstillingsarenaer.

For å beholde og ytterligere øke sitt publikum må museene ha en enda tydeligere satsing på gode formidlingsstrategier. God formidling forutsetter institusjoner som har en kvalifisert tilnærming til både formidlingsoppgavene, kunnskapsutviklingen og bevaringsfunksjonene.

Forskning og kunnskapsutvikling anses som en av de sentrale oppgavene ved norske museer. For at museene kan drive meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsvirksomhet, må de utvikle et faglig grunnlag som er etablert gjennom egen forskning. Det er stadig flere museer som har planer og strategier for å løfte den vitenskapelige kompetansen i institusjonene. Mange museer arbeider tett med andre forskningsmiljøer.

Formidling, forskning og kunnskapsutvikling baserer seg på det materielle grunnlaget som samlingene representerer. Dette betinger at samlingene forvaltes på en god og gjennomtenkt måte, med planer for utvikling og oversikt over tilstand, omfang og kvalitet. Det er viktig å utvikle museenes samlingsplaner for å integrere samlingsarbeidet tettere med forsknings- og formidlingsarbeidet. Flere museer har utfordringer knyttet til forvaltning av samlingene. Gode magasiner, tilgang til konserveringstjenester og håndverkere som mestrer gamle teknikker og ferdigheter, er knapphetsfaktorer.

Skværriggerne

Kulturdepartementet gir årlig driftstilskudd til tre store seilskuter som er i aktiv drift som flytende kulturminner. Det gjelder barken Statsraad Lehmkuhl og fullriggerne SS Sørlandet og Sk/S Christian Radich, som har hjemmehavn i henholdsvis Bergen,

Kristiansand og Oslo. Disse tre skværriggerne ble bygd som skoleskip i første halvdel av 1900-tallet for opplæring av sjøfolk.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Den største enkeltsatsingen innenfor det visuelle kunstfeltet er for tiden nybygget for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på Vestbanen i Oslo, jf. også omtale under kap. 322.

Nasjonalmuseet er landets fremste institusjon for samling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur.

Det nye Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo skal etter planen åpne for publikum i 2021. Det nye museet blir Nordens største kunstmuseum med mer enn 90 utstillingsrom, og der ca. 6 000 gjenstander skal formidles i den nye, faste samlingsutstillingen. Den store lyshallen på hele 2 400 kvadratmeter skal brukes til skiftende utstillinger. Dette vil gi helt nye muligheter for formidling av et bredt spekter av visuelle kunstuttrykk. Samtidig etablerer bygget helt nye rammer for optimal bevaring av nasjonale kunstskatter.

Ideen om Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble lansert i St.meld. nr. 22 (1999–2000) *Kjelder til kunnskap og oppleving*, ABM-meldingen. Stortinget sluttet seg til dette, og Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst ble opprettet av staten ved Kultur- og kirke departementet 1.7.2003. Virksomhetene ved de tidligere institusjonene Nasjalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet i Oslo og Norsk Arkitekturmuseum inngikk i det nye museet. Fra 1.7.2005 ble Riksutstillings virksomhet innlemmet i Nasjonalmuseet, og i 2014 fikk museet forvaltningsansvaret for Villa Stenersen.

Stiftelsen Nasjonalmuseet har inngått avtaler med staten, Stiftelsen Kunstindustrimuseet i Oslo og Stiftelsen Arkitekturmuseet om drifts- og forvaltningsansvar for museumssamlingene. Ifølge avtalen mellom staten ved Kulturdepartementet og Stiftelsen Nasjonalmuseet tilhører de statlige samlingene fortsatt staten.

Fra første stund var det en forutsetning at Nasjonalmuseet måtte få helt andre bygningsmessige rammevilkår enn det de tidligere lokalene kunne gi, samt å samle aktivitetene på ett sted, bl.a. for å få til mer rasjonelle driftsforhold og bedre sikrings- og utstillingsforhold. Stortinget besluttet i 2013 å reise et nytt bygg for

Nasjonalmuseet på Vestbanen i Oslo, jf. Prop. 108 S (2012–2013) *Nybygg for Nasjonalmuseet på Vestbanen* og Innst. 337 S (2012–2013). Målet med nybygget er å skape et vitalt, nasjonalt forsknings- og formidlingscenter for de visuelle kunstartene. Museet skal være en nyskapende møteplass der et bredt sammensatt publikum skal oppleve og få kunnskap om de visuelle kunstartene, og nybygget skal markere Nasjonalmuseet som en utstillings- og formidlingsarena på internasjonalt nivå.

Nasjonalmuseet flytter sin tidligere virksomhet fra Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst og Kunstindustrimuseet til nybygget på Vestbanen. I tillegg avvikles større deler av de eksterne magasinene og verkstedsfasilitetene Nasjonalmuseet har disponert til nå. Museet tok i bruk kontorlokalene i nybygget i november 2019.

Ordning for forsikring av kunst- og kulturgjenstander

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2019–2020) i desember 2019 ble det vedtatt å erstatte den statlige forsikringsordningen for innlånt kunst fra utlandet slik at staten fra 2021 går over til å dekke visningsinstitusjonenes utgifter til kommersiell forsikring i stedet for å stille statlig fullgarantiforsikring for innlånte verk. Den nye ordningen administreres av Norsk kulturråd. Kulturdepartementet vil fastsette retningslinjer som angir vilkår for gjennomføring, samt ordningens omfang og avgrensning.

I forslaget til bevilgning på kap. 328, post 78 er det ført opp midler til denne ordningen.

Budsjettforslag 2021

Post 70 Det nasjonale museumsnettverket

Bevilgningen på denne posten gjelder ordinært driftstilskudd til museer i Det nasjonale **museum**snettverket. I 2021 omfatter **museum**snettverket 61 enheter.

Ved behandlingen av Prop. 127 S (2019–2020) vedtok Stortinget en tilleggsbevilgning på 200 mill. kroner for å stimulere til aktivitet ved museer og musikk- og scenekunstinstitusjoner. Det foreslås at bevilgningen på 200 mill. kroner videreføres for første halvår 2021, hvorav 60 mill. kroner settes av til å styrke

museene, jf. nærmere omtale under programkategori 08.20 og bevilgningsforslaget under kap. 323, post 70. Bevilgningen på posten er med bakgrunn i dette økt med 59,8 mill. kroner. Økningen er innarbeidet i forslaget til fordeling av bevilgningen på posten, jf. tabell 4.15 nedenfor.

Det foreslås videre å øke tilskudd til en rekke museer for å dekke økte driftsutgifter ved museenes nye bygg eller formidlingsarenaer. Dette gjelder **Museum Nord** (Hurtigrutemuseet), Nordlandsmuseet (Jektefartsmuseet), **Museum Stavanger** (Grafisk **museum**) og Norsk Folke**museum** (Bybygg). Videre foreslås økt tilskudd til Museene i Sør-Trøndelag knyttet til drift av Rindal **museum**, som fra 1. januar 2020 er en del av Museene i Sør-Trøndelag.

I bevilgningsforslaget er det innarbeidet en økning på 0,5 mill. kroner til Henie Onstad Kunstsenter og 0,5 mill. kroner til Stiklestad Nasjonale Kultursenter knyttet til institusjonenes arbeid med mangfold og inkludering.

Randsfjordmuseet og Valdresmusea har den siste tiden samarbeidet om en rekke prosjekter og bygget kompetanse rundt temaer mangfold og samfunnsrolle. Museene ønsker å styrke sitt samarbeid ytterligere. På bakgrunn av dette foreslås å øke tilskudd til begge museene.

Det foreslås videre økt tilskudd til Hardanger og Voss **museum** for å styrke museets satsing på immateriell kulturarv og videreføre museets samarbeid med Ole Bull Akademiet.

Av den foreslåtte økningen i tilskuddet til KODE Kunstmuseer og Komponisthjem er 9,5 mill. kroner knyttet til rehabilitering av Ole Bulls hjem på Lysøen. Departementet vil følge dette prosjektet nøye.

Det foreslås en økning i tilskuddet til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design i 2021 knyttet til merkostnader ved faseforskyvning ved forsinkelser i byggeprosjektet og arbeidet for å gjennomføre prøvedrift, innflytting, og etablering av de nye utstillingene i nybygget på Vestbanen i forkant av at museet kan åpne for publikum. Samlet foreslås det et tilskudd til Nasjonalmuseet på 881,4 mill. kroner, en økning på 90,9 mill. kroner fra 2020.

Avsetningen på posten til A.C. Houens Fonds Diplom foreslås overført til kap. 328, post 70, og innarbeidet i tilskuddet til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design som ivaretar forvaltningen av denne prisen.

Tilskuddet til Jakob Sande-senteret i Fjaler, som i 2020 ble bevilget under kap. 325, post 79, videreføres og flyttes til kap. 328, post 70. Tilskuddet til Jakob Sande-senteret kanaliseres fra 2021 via Musea i Sogn og Fjordane.

Tilskuddet til Se Kunst i Nord-Norge (SKINN), som i 2020 ble bevilget under kap. 320, post 55, flyttes til kap. 328, post 70. Tilskuddet kanaliseres fra 2021 via Nordnorsk Kunstmuseum og er lagt inn i museets tilskudd.

Fordeling av bevilgningen på kap. 328, post 70, årsverk og besøkstall, sortert etter fylke

Vis tabellen i full bredde

(1 000 kr)				
		Besøk	Bevilget	Forslag
Museum	Årsverk ¹ 2019	2019	2020	2021
Galleri F 15	12,8	38 279	13 040	13 590
Østfoldmuseene	65,9	101 590	30 630	31 760
MiA – Museene i Akershus	107,8	224 651	29 830	31 895
Henie Onstad Kunstsenter	21,8	123 600	13 305	14 110
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	216,7	130 344 ²	790 500	881 370
Norsk Folke museum	237,7	570 880	173 920	178 770
Norsk Teknisk Museum	68,3	252 984	33 340	38 705
Oslo Museum	38,5	71 099	14 720	15 370
Anno museum	142,9	196 921	66 750	71 175
Gudbrandsdalsmusea	13,8	83 660	4 875	5 080
Lillehammer museum	90,9	200 647	74 760	79 900
Mjøsmuseet	23,1	68 274	9 895	10 240
Randsfjordmuseet	20,0	18 488	7 910	8 700
Valdresmusea	59,0	52 776	11 315	12 345
Blaafarveværket	39,0	140 349	10 550	10 790
Drammens Museum for kunst og kulturhistorie	14,8	45 768	8 260	8 650
Norsk Bergverks museum	22,3	37 803	17 155	18 770

(1 000 kr)

Museum	Årsverk ¹ 2019	Besøk 2019	Bevilget 2020	Forslag 2021
Buskerudmuseet	67,8	104 765	23 130	25 030
Preus museum	12,2	13 687	14 260	14 685
Vestfoldmuseene	72,0	165 224	38 980	41 485
Norsk Industriarbeidermuseum	41,8	100 501	20 005	21 735
Telemark Museum	46,0	73 165	15 780	17 450
Vest-Telemark Museum	22,3	34 216	7 275	8 220
Aust-Agder museum og arkiv	57,4	56 023	23 075	23 955
Næs Jernverksmuseum	7,5	16 308	2 590	2 770
Sørlandets Kunstmuseum	30,3	49 451	12 215	12 855
Vest-Agder-museet	59,0	119 375	28 445	30 320
Dalane Folkemuseum	17,8	30 563	3 845	3 995
Haugalandmuseet	22,7	41 674	5 940	6 205
Jærmuseet	78,4	225 174	20 535	22 755
Museum Stavanger	59,7	212 584	20 880	25 190
Ryfylkemuseet	18,1	18 145	6 320	6 540
Baroniet Rosendal	23,7	66 600	2 015	2 060
Bymuseet i Bergen	64,4	135 744	18 880	20 935
Hardanger og Voss museum	63,3	58 848	11 195	12 930
KODE Kunstmuseer og komponisthjem	86,4	303 102	30 140	46 295
Museum Vest	58,5	173 191	19 135	21 675
Museumssenteret i Hordaland	48,9	27 788	12 445	13 280
Kraftmuseet	16,3	26 682	7 120	7 405
Sunnhordland Museum	8,6	26 521	3 320	3 435
Musea i Sogn og Fjordane	57,0	60 348	38 595	41 420
Musea på Sunnmøre ³	41,1	160 174	24 055	25 900
Nordmøre museum	27,4	77 059	8 260	8 650
Nynorsk kultursentrum	24,8	28 491	22 450	23 570

(1 000 kr)

	Årsverk ¹ 2019	Besøk 2019	Bevilget 2020	Forslag 2021
Museum				
Romsdalsmuseet	24,5	97 854	9 505	10 830
Museene i Sør-Trøndelag	209,1	304 304	130 415	139 945
Museet Midt	40,1	76 623	13 415	14 650
Stiklestad Nasjonale Kultursenter	71,0	166 092	27 685	30 460
Helgeland Museum	50,1	71 728	18 510	19 535
Museum Nord	104,5	243 906	22 635	23 805
Norsk Luftfarts museum	31,7	60 767	14 030	14 350
Nordlandsmuseet	49,5	87 775	17 990	20 780
Midt-Troms Museum	21,3	33 630	4 730	4 900
Nordnorsk Kunstmuseum	13,2	54 349	23 555	26 670
Nord-Troms Museum	7,6	11 150	4 605	4 740
Perspektivet Museum	7,2	25 243	3 760	3 895
Sør-Troms Museum	31,5	57 240	11 760	13 080
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark	25,0	46 573	6 045	6 695
Varanger museum	25,2	55 739	14 450	15 220
Verdensarvsenter for bergkunst –				
Alta Museum	29,9	62 131	3 845	5 925
Svalbard Museum	14,0	48 130	1 950	3 475
Sum	3084,1	6 266 750	2 080 525	2 280 920

¹ Årsverk inkluderer også frivillige årsverk.

² Museet hadde et totalt besøk på 158 587 i 2019. Besøkstallet i tabellen, som gjenspeiler **museum**sstatistikken (130 344), er fratrukket besøkende i andre museer (28 243) hvor vandreutstillingen i regi av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design har vært vist i løpet av 2019. Dette er nødvendig for å unngå dobbeltrapportering av utstillinger på turné. Hovedårsaken til nedgangen i besøkstallet de siste årene er stenging av museets største visningssteder grunnet flyttingen til Vestbanen: Kunstindustrimuseet (2016), Museet for samtidskunst (2017) og Nasjonalgalleriet (januar 2019).

³ I tallene inngår tall for Kulturkvartalet og Sunnmøre museum.

Post 78 Andre museums- og kulturverntiltak

Bevilgningen skal dekke tilskudd til ymse faste tiltak på museums- og kulturvernområdet. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2021 på posten, framgår av tabell 4.16 nedenfor.

Det foreslås noen tekniske endringer på posten. Tilskudd som i 2020 ble bevilget på denne posten til Kunstsentrene i Norge (KiN), Nordisk kunstnarsenter Dale (NKD), Norwegian Crafts, Office for Contemporary Art Norway (OCA) og Statens kunstutstilling (ved Norske Billedkunstnere), foreslås flyttet til kap. 320, post 74 Organisasjoner og kompetansentre m.m., jf. også vedlegg 2. Videre foreslås tilskudd som i 2020 ble bevilget på posten til Bergen Kunsthall, Bomuldsfabriken Kunsthall, Vestfossen Kunstlaboratorium, Designtreff BeyondRisør og Kunstnernes Hus, overført til kap. 320, post 75 Litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m., jf. også vedlegg 3.

I bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet en økning på 210 000 kroner som en del av regjeringens tiltakspakke for å stimulere til aktivitet ved museer og musikk- og scenekunstinstitusjoner, jf. omtale under kap. 323, post 70 og kap. 328, post 70. Midlene er fordelt på institusjoner som tilsvarende mottak ekstraordinær støtte etter Stortingets behandling av Prop. 127 S (2019–2020).

I bevilgningsforslaget på posten er det også innarbeidet et tilskudd på 2 mill. kroner til arbeidet med å få på plass en avtale mellom Norge, Tyskland og Sametinget for samarbeid om kompetanseoverføring knyttet til samiske gjenstander, slik at museene i Tyskland settes i stand til å presentere disse for sitt publikum.

I bevilgningsforslaget på posten er det videre ført opp midler til ordning for forsikring av kunst- og kulturgjenstander. I budsjettproposisjonen for inneværende år ble det opplyst at regjeringen ville foreslå å avvikle ordningen med statlig garantiramme for innlån av kunst fra utlandet til utstillinger i Norge og erstatte garantiordningen med en tilskuddsordning slik at museene selv kan inngå ordinære forsikringsavtaler i markedet. I tråd med dette foreslås en bevilgning på 10 mill. kroner til dette formål i 2021. Ordningen vil bli forvaltet av Norsk kulturråd.

Oversikt over fordeling av bevilgningen på kap. 328, post 78

	(i 1000 kr)	
	2020	2021
Astrup Fearnley Museet	1 100	1 125
Det Internasjonale Barnekunstmuseet	4 620	4 835
Håndverksutdanning – samarbeid med KD og MD	2 305	2 355
Jødisk Museum i Oslo	7 200	7 430
Jødisk Museum i Trondheim	2 450	2 540
Kistefos-museet	1 100	1 125
Norsk Skogfinsk Museum	3 125	3 195
Samiske gjenstander ved tyske museer		2 000
Skibladner	2 690	2 750
Fullriggeren Sørlandet	11 070	11 325
Skoleskipet Christian Radich	7 970	8 150
Statsraad Lehmkuhl	14 760	15 100
Årets norske museum	70	70
Forsikringsordning – innlånt kunst		10 000
Sum	58 460	72 000

Rapport 2019

Rapporten omfatter museene under kap. 328.

Målene for bevilgningene til museer og visuell kunst for 2019 var å legge til rette for at

- museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle
- museene formidler kunnskap og opplevelse
- museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige
- museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap
- visuelle kunstuttrykk skapes, formidles og blir etterspurt

Institusjonene bidrar i ulik grad til å nå disse målene. Institusjonene er ulike både når det gjelder størrelse og bredde i forvaltningsansvar, og definerer selv mer konkrete mål for sin virksomhet innenfor rammene av de overordnede målene.

Samlet sett vurderer departementet måloppnåelsen for bevilgningene til museum og visuell kunst for å være tilfredsstillende.

Det nasjonale museumsnettverket

Rapporten bygger på innsendte rapporter og statistikk fra museene³ på Kulturdepartementets budsjett. Samlet sett viser rapporteringen at bevilgningen til museene er disponert i samsvar med målene og de faglige forventningene som kan stilles til profesjonell museumsdrift. Tall for hele museumssektoren blir publisert av Statistisk sentralbyrå og Norsk kulturråd.

Både når det gjelder formidling og forskning er arbeidet styrket i 2019, men forskning prioriteres i ulik grad av museene.

Fornyning

Museene er aktuelle og profesjonelle og utøver en aktiv samfunnsrolle

Fremdeles foregår det konsolideringsprosesser i museumssektoren. Med virkning fra mai 2019 ble Bergen Sjøfartsmuseum en avdeling av Museum Vest. Høsten 2019 gikk Sunnmøre Museum og Kulturkvartalet sammen i den nye organisasjonen Musea på Sunnmøre. Her inngår også Folkemusikkarkivet for Møre og Romsdal.

De faglige museumsnettverkene ble etablert for å utvikle samarbeid og arbeidsdeling, sikre faglig sammenheng og god ressursutnyttelse, samt utvikle kompetanse og ny kunnskap i museumssektoren. Størstedelen av de rapporterende museene er med i ett eller flere av disse museumsnettverkene.

Museumprogrammer utlyst av Norsk kulturråd er et annet sentralt virkemiddel for utvikling av museumssektoren. De tre programområdene for perioden 2018–2020 er *Digitalisering og digital samlingsforvaltning*, *Samfunnsrolle, makt og ansvar* og *Forskning i museer*. Programarbeidet gir grunnlag for langsiktighet i prosjekter og kunnskapsoverføring mellom museene. Programmene bidrar videre til å øke kvalitet, kunnskap og kompetanse i landets museer.

Det er fortsatt store variasjoner i museenes egen omtale av arbeidet med egen samfunnsrolle.

Blant de museene som synliggjør arbeidet med fornyelse, dominerer praksiser som: inkludering av marginaliserte grupper eller nye minoriteter, formidling av vanskelige eller oversette deler av historien, eller samarbeid med lokalsamfunnet på nye måter. Rapporteringen på arenanivå vitner om et utbredt samarbeid med andre samfunnsinstitusjoner og organisasjoner, og ettersom slike partnerskap ofte skjer på eksterne arenaer, bidrar dette til at museenes formidling kan nå nye grupper som ikke faller inn under museets tradisjonelle brukere. Museene er viktige lokale møteplasser og samarbeidsarenaer med frivillige. I 2019 ble det utført frivillig innsats i et omfang som tilsvarer 215 ubetalte årsverk ved museene med tilskudd fra Kulturdepartementet. Til de samme museene var det knyttet vel 4 900 frivillige/ubetalte personer.

Vel 90 pst. av museene rapporterte at de arbeider med mangfold og inkludering.

Formidling

Museene formidler kunnskap og opplevelse

Museenes formidlingsarbeid kjennetegnes av stabil utstillingsproduksjon og stabilt arrangementsnivå. Antallet barn og unge som deltar i pedagogiske tilbud er stabilt, og museene arbeider målrettet for å gjøre det pedagogiske tilbudet attraktivt for skoleverket.

Museene på Kulturdepartementets budsjett hadde vel 6,5 mill. besøkende i 2019. Nedgangen fra forrige år skyldes i stor grad at Nasjonalmuseet i løpet av de siste tre årene har stengt de store besøksarenaene for publikum i forbindelse med flytting til det nye Nasjonalmuseet, som åpner i 2021. Kunstindustrimuseet ble stengt oktober 2016, Museet for samtidskunst september 2017 og Nasjonalgalleriet januar 2019. Oslo var derfor også det fylket som hadde størst besøksnedgang.

Blant årsakene som ellers oppgis som forklaringer på nedgang i besøkstall, er endret tellemåte, stengte enkeltarenaer, mellomår for større publikumsarrangementer, samt værforhold.

Formidlingsaktiviteten ved museene var høy også i 2019. Det ble rapportert om 2 170 utstillinger i 2019, av disse var om lag 725 nye. Siden 2011 har antallet nye utstillinger på landsbasis ligget nokså stabilt på rundt 700 i året, mens det i gjennomsnitt er blitt produsert vel 50 nye vandreutstillinger årlig i samme periode.

Formidlingsvirksomhet rettet mot skoleverket er et prioritert område. Mange museer viser til jevnlig fornying av skoletilbudene. Halvparten av de totalt 4 860 kulturhistoriske bygningene var åpne for publikum, en andel som har vært stabil de siste fire årene.

80 pst. av museene har formidlingsplaner og 83 pst. rapporterte også om særskilt plan for formidling til de viktige målgruppene barn og unge. Disse målgruppene utgjorde 25 pst. av samlet besøk i 2019. For å få bedre kunnskap om dem som besøker museene, startet Kulturrådet arbeidet med å utvikle og gjennomføre en landsdekkende publikumsundersøkelse ved landets museer. I 2019 gjennomførte 62 museer de første innsamlingsperiodene, og undersøkelsen fortsetter i 2020.

Det er også et positivt trekk at museenes rapportering fortsatt vitner om et utbredt samarbeid med andre samfunnsinstitusjoner og organisasjoner. Museene er viktige arenaer i lokalmiljøet og tilbyr et bredere spekter av aktiviteter og publikumsarrangementer enn det som er målbart. Statistikken viser at museene gjennomførte om lag 6 700 åpne møter og om lag 1 900 konserter. Museene rapporterte at om lag 690 000 barn og unge har deltatt i organisert undervisning / pedagogisk tilbud. Av disse var det 212 000 elever som deltok på opplegg gjennom Den kulturelle skolesekken. Mange museer arbeider aktivt med formidling på ulike digitale flater, men dette blir i liten grad fanget opp av statistikken.

Digitalt **Museum** er museenes felles publiseringskanal og leverer dessuten innhold til flere digitale tjenester. Nettstedet besøkes i økende grad og hadde ca. 4,1 mill. besøk i 2019.

Museene er også forvaltere og formidlere av immateriell kulturarv, og 87 pst. av museene rapporterte om arbeid på dette området.

Forvaltning

Museenes samlinger sikres og bevares best mulig samt gjøres tilgjengelige

Helhetsinntrykket er at museene arbeider godt med samlingsforvaltning, men intensiteten i arbeidet på dette området er noe varierende fra institusjon til institusjon. Oppbevaringsforholdene for museene har forbedret seg noe, men samlingenes størrelse og kompleksitet skaper utfordringer for mange museer, også med hensyn til oversikt og prioriteringer.

Museene under Kulturdepartementet forvaltet i 2019 nærmere 40,4 mill. objekter (kunsthistoriske, kulturhistoriske, arkeologiske og naturhistoriske gjenstander, samt fotografier, farkoster og kulturhistoriske bygninger) i sine samlinger. I tillegg kommer 32 505 dekar kulturlandskap, 1 779 dekar hageanlegg, levende samlinger og kildesamlinger/arkiv. Alle gjenstandskategorier med unntak av farkoster har hatt økning. For farkoster rapporteres det om én mindre i 2019 enn hva som var tilfellet for 2018. Ikke all økning skyldes tilvekst. Vel 30 pst. skyldes at flere museer har fått bedre oversikt over sine samlinger og derfor rapporterer et høyere tall for 2019 enn for 2018. Den reelle økningen er like i underkant av 3 mill. objekter, hvorav over 98 pst. er fotografier.

Mange museer har prioritert sikringsarbeidet og gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for helhetlige sikringsplaner. Vel 90 pst. av museene har nå vedtatte planer for sikring. Også i 2019 var det mange søknader til den statlige ordningen for sikringsmidler til museene, forvaltet av Norsk kulturråd. Museumsstatistikken viser stabile lave tall for tilfeller av brann og tyveri, men det er likevel behov for videre satsing på området.

Forskning

Museene forestår forskning og utvikler ny kunnskap

Det overordnede inntrykket er at museene under Kulturdepartementet er i god utvikling når det gjelder forskning, med flere museer som har tatt tak i forskning på organisasjonsnivå. For 2019 oppga 71 pst. av museene at de hadde forskningsplan. Det ble rapportert om 80 ansatte med doktorgrad og at det var publisert 78 fagfelleverderte artikler i 2019. Forskningsaktiviteten målt i antall publikasjoner vil variere for langsiktige forskningsprosesser som ikke nødvendigvis gjenspeiles i den årlige statistikken som viser ferdigstilt arbeid. Mange museer arbeider tett med andre forskningsmiljøer, og museene deltok i formalisert FoU-samarbeid gjennom 233 prosjekter i 2019.

Universell utforming

Ved nye museumbygg stilles det krav til universell utforming, men bevaringshensyn og fredningsbestemmelser knyttet til historiske bygninger er en utfordring

for museumssektoren når det gjelder fysisk tilrettelegging. Av museene med tilskudd fra Kulturdepartementet opplyste 90 pst. at en eller flere av museets formidlingsareaer var tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne. 70 pst. av museene oppgir at museet følger Difis retningslinjer for universell utforming av nettsider rettet mot allmennheten.

Økonomiske nøkkeltall

Fordeling av museenes totale inntekter 2017–2019

Inntektstype	Pst. av totale inntekter 2017	Pst. av totale inntekter 2018	Pst. av totale inntekter 2019
Egeninntekter	27,1	28	26,8
Tilskudd fra			
Kulturdepartementet	44,3	43,6	45,3
Samlet regionalt tilskudd	22,8	22,6	22,4
Annet offentlig tilskudd	5,8	5,8	5,4

Museenes totale inntekter i 2019 utgjorde i underkant av 4,1 mrd. kroner. Gaver og sponsorinntekter utgjorde om lag 230 mill. kroner (21 pst.) av de totale egeninntektene. De fleste museene tar inngangspenger, men har ordninger der enkelte grupper besøkende slipper gratis inn eller det er fri inngang for alle til enkelte tider.

Fordeling av museenes totale kostnader 2017–2019

Kostnadstype	Pst. av totale kostnader 2017	Pst. av totale kostnader 2018	Pst. av totale kostnader 2019
Lønns- og pensjonskostnader	51,8	52,6	51,4
Drift av lokaler, husleie og vedlikehold	18,7	17,3	18,2
Varer og tjenester, andre driftskostnader	27,4	28,2	28,4
Avskrivninger	2,1	2,0	2,0

Museenes totale kostnader utgjorde vel 3,7 mrd. kroner i 2019. Lønns- og pensjonskostnadene er samlet sett ganske stabile, og utgjør sammen med drift, leie og vedlikehold av lokaler om lag 70 pst. av museenes utgifter.

Kap. 329 Arkivformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
01	Driftsutgifter	389 035	392 100	395 876
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 709	4 582	4 720
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 821	49 200	53 135
78	Arkivtiltak	11 705	12 015	9 150
Sum kap. 0329		430 270	457 897	462 881

5.2 Fordelingen av spilleoverskuddet i 2020

5.2.1 Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål

Hovedfordelingen av spillemidler til kulturformål fastsettes av Kongen i statsråd etter at generalforsamlingen i Norsk Tipping AS er avholdt. Fordelingen for 2020 ble fastsatt ved kongelig resolusjon 7. mai 2020.

Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål i 2020

Tiltak	(i 1 000 kr) Tildeling 2020
Den kulturelle skolesekken	285 000
Frifond	197 000
Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg	55 000
Prosjekt- og utviklingsmidler på arkivfeltet	12 000
Prosjekt- og utviklingsmidler på bibliotekfeltet	48 600
Prosjekt- og utviklingsmidler på museumsfeltet	25 145

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tildeling 2020
Nasjonale musikkorganisasjoner	21 000
Instrumentfondet	15 350
Kulturrom	45 000
Krafttak for sang	5 340
Folkeakademienes Landsforbund	8 550
Historiske spel	4 000
Norske kirkeakademier	2 100
Aktivitetsmidler for kor	10 700
Gaveforsterkningsordningen	70 000
Sum	804 785

Departementet er innenfor rammen av spilleoverskuddet til kulturformål gitt fullmakt til å disponere opptjente renter av inntøende midler til kulturformål og til å omfordele ikke utbetalte midler fra tidligere år. Det er benyttet 1,1 mill. kroner av slike midler til Aktivitetsmidler for kor, slik at den samlede utbetalingen til tiltaket er på 11,8 mill. kroner i 2020.

Departementet har utbetalt tilskudd for 2020 som vanlig. Tilskuddsmottakere er oppfordret til eventuell viderefordeling av tilskudd så snart som mulig for å bidra til bedre likviditet i situasjonen med covid-19. Tilskuddsmottakere er også gitt mulighet til alternativ bruk av midlene med bakgrunn i restriksjoner i forbindelse med covid-19, eventuelt også overføring av spillemidler til bruk neste år. Når det gjelder tildeling av midler ved hovedfordelingen for 2021, vil covid-19-situasjonen være med i betraktningen ved prioriteringen av midler.

Nedenfor følger informasjon om tiltakene på hovedfordelingen.

Den kulturelle skolesekken

Tilskuddet til Den kulturelle skolesekken forvaltes av den statlige virksomheten Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge. Tilskuddet fordeles videre til fylkeskommuner og kommuner i DKS-ordningen etter en fordelingsnøkkel som tar hensyn til elevtall i grunnskole og videregående skole, geografiske avstander og infrastruktur.

Det bevilges også midler til Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge over statsbudsjettet, jf. kap. 325, post 01.

Frifond

Formålet med Frifond er å stimulere barn og unges lokale aktivitet og deltakelse og å bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners og gruppers medlemsbaserte virke på lokalt nivå. Frifondmidlene skal nå ut til et bredt spekter av organisasjoner, frittstående grupper og foreninger med ulike formål og aktivitetsgrunnlag.

Departementet gir tilskudd til paraplyorganisasjonene Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) og Norsk musikkråd, som fordeler midlene videre til lokal aktivitet gjennom Frifond. Den største andelen av midlene fordeles til lokale lag gjennom sentralleddet til landsdekkende, frivillige og demokratiske organisasjoner med barne- og ungdomsaktivitet i ordningen Frifond organisasjon. I tillegg fordeler paraplyorganisasjonene midler direkte til frittstående grupper i ordningene Frifond barn og unge, Frifond musikk og Frifond teater.

Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg

Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg gis til kulturhus, flerbrukslokaler eller spesiallokaler for kunst og kultur. Midlene kan benyttes til nybygg, ombygging og modernisering av kulturbyggene, men ikke til vedlikehold eller drift. Midlene fordeles til fylkeskommunene etter en nærmere fastsatt fordelingsnøkkel. Søknader fremmes gjennom kommunen der bygget skal ligge eller ligger. Tilskudd kan utgjøre inntil 1/3 av godkjente prosjektkostnader for kulturbygget.

Prosjektmidler på arkiv-, bibliotek- og museumfeltet

Arkivverket forvalter tilskudd til prosjekter og utviklingstiltak på arkivfeltet. Tilskuddene skal gå til enkeltprosjekter, til landsomfattende eller regionale samarbeidstiltak og til utvikling av fellesløsninger.

Nasjonalbiblioteket forvalter prosjekt- og utviklingsmidler som skal stimulere til utvikling av norske folke- og fagbibliotek. Tiltakene skal ha verdi utover det enkelte bibliotek, og de skal fremme nye tilbud. Utviklingsmidlene finansierer også felles

infrastrukturtiltak i regi av Nasjonalbiblioteket, til disposisjon for alle bibliotek, jf. også omtale under del II, kap. 326. Nasjonalbiblioteket forvalter også tilskudd til ulike bibliotek- og litteraturrelaterte tiltak som finansieres over statsbudsjettet, jf. omtale under del II, kap. 326, post 80.

Norsk kulturråd forvalter midlene som er avsatt til museumsfeltet. Midlene fordeles til sikringstiltak samt treårige utviklingsprogrammer for museumssektoren. Titlene på programmene for perioden 2018–2020 er *Digitalisering og digital samlingsforvaltning*, *Samfunnsrolle, makt og ansvar* og *Forskning i museer*. Programmene skal bidra til utvikling av kunnskap, verktøy, tjenester og metodikk.

Frivillig kulturliv

Som del av regjeringens kulturpolitikk er tilskudd til det frivillige kulturlivet et viktig bidrag. Det gis spillemidler til nasjonale musikkorganisasjoner, til innkjøp av musikkinstrumenter, til teknisk musikkutstyr og øvingslokaler, til sang og kor, til spel og til folke- og kirkeakademier.

Tilskudd til Foreningen norske kordirigenter til ordninger for kordirigenter er til nå finansiert av statsbudsjettmidler. Fra 2021 planlegges dette tilskuddet finansiert av spillemidlene til kulturformål. Se også omtale under kap. 323.

Gaveforsterkningsordningen

Formålet med gaveforsterkningsordningen er å stimulere til økt privat finansiering av kunst og kultur gjennom pengegaver. Pengegavene utløser en gaveforsterkning til mottakeren på normalt 25 pst. av gavebeløpet. Det er lagt til grunn en omlegging av ordningen fra 2021, jf. omtale under programkategori 08.20.

En samordnet frivillighetspolitikk

Regjeringen har fire politiske mål på frivillighetsområdet. En samordnet frivillighetspolitikk er ett av målene.

Frivillighetspolitikken er et ansvar på tvers av departementer. I tillegg har Kulturdepartementet et koordinerings- og samordningsansvar for regjeringens frivillighetspolitiske mål. Dialog og samspill med frivillig sektor vektlegges for å skape et godt beslutningsgrunnlag for saker av betydning for sektoren. Årlig tilskudd til frivillige organisasjoners interesse- og samarbeidsorgan, Frivillighet Norge, må også ses i sammenheng med dette.

I Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig* går det fram at 2022 skal være Frivillighetens år. Frivillighet Norge har fått i oppdrag å koordinere innsatsen rundt dette året. Oppgaven skal gjøres på vegne av og i samråd med sektorens aktører. Det foreslås en bevilgning på 3 mill. kroner til dette arbeidet i 2021.

Som oppfølging av frivillighetsmeldingen skal frivillighetserklæringen revideres. Frivillighetserklæringen ble vedtatt i 2015 og gir konkrete og praktiske føringer for samspillet mellom det offentlige og frivillig organisasjoner, samtidig som den anerkjenner verdien og selvstendigheten til frivilligheten. Departementet vil starte arbeidet med revidering av frivillighetserklæringen i løpet av 2021 med sikte på lansering i Frivillighetens år 2022.

Kulturdepartementet har ansvar for og samordner forskningspolitikken på feltet sivilsamfunn og frivillig sektor gjennom forskningsprogrammer i *Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor*. Formålet med forskningen er

- å øke og utvikle kunnskapen om frivillig sektors betydning og rolle i samfunnet
- å utvikle frivillighetspolitikken
- å styrke frivillig sektor gjennom forskningsbasert kunnskap

Forskningen ivaretar både et sektorovergripende perspektiv og et sektorperspektiv. Den er basert på et samarbeid med flere departementer og dialog med frivillig sektor. En ny femårig forskningsperiode startet i 2020.

Senteret publiserer forskningsrapporter, hovedfunn, tidsskriftsartikler og bøker.

En ny undersøkelse om frivillig innsats under covid-19-pandemien viser at flesteparten som har bidratt frivillig under covid-19-pandemien, er personer som allerede har gjort en frivillig innsats i løpet av det siste året. Det anslås at 280 000 personer har gjort frivillig arbeid for organisasjoner, og 160 000 har hjulpet andre personer direkte, og flere har gitt penger til frivillige organisasjoner. Regjeringens kompensasjons- og stimulerings tiltak bidrar til å bygge opp under en fortsatt sterk frivillig innsats i Norge også under covid-19-pandemien.

I rapporten *Finansiering av frivillighet: Frivillig sektors økonomi og lokallagenes rammevilkår* (2020) undersøkes hvilke endringer som har skjedd i frivillig sektors økonomi, og hvordan kommunal frivillighetspolitikk i samspill med den statlige politikken på feltet påvirker rammevilkårene til lokale frivillige organisasjoner. *Sivilsamfunnsdeltaking blant innvandrere i Norge* (2020) undersøker sammenhenger mellom frivillig arbeid og tillit, mellom frivillig arbeid og politisk deltakelse og mellom frivillig arbeid og uformelt omsorgsarbeid blant innvandrere i Norge. Rapporten *Frivillige i offentlige og offentlig finansierte kulturinstitusjoner. De frivilliges perspektiv* (2019) ser nærmere på frivillige aktører ved fire typer av kulturinstitusjoner – bibliotek, museum, arkiv og institusjon for visuell kunst. Undersøkelsen gir et bilde av hvem de frivillige er, hvilke oppgaver de utfører, hvordan de rekrutteres og motivasjonen de har for å være kulturfrivillige. Senterets rapporter finnes på hjemmesidene sivilsamfunn.no.

Museene

I museene som fikk tilskudd på kap. 328, post 70 Det nasjonale museumsnettverket, var andel kvinner og menn i faste stillinger i 2019 henholdsvis 57 pst. og 43 pst. Museenes styrever, inkludert varamedlemmer, hadde følgende kjønns sammensetning: 48 pst. kvinner og 52 pst. menn. På styreledernivå var 28 pst. av styrelederne kvinner.

---

11 Omtale av klima- og miljøsaker

Regjeringens klima- og miljøpolitikk bygger på at alle samfunnssektorer har et selvstendig ansvar for å legge miljøsaker til grunn for aktivitetene sine og for å medvirke til at de nasjonale klima- og miljømålene kan nås. For en omtale av regjeringens samlede klima- og miljørelevante saker, se Klima- og miljødepartementets fagproposisjon.

Museumssektoren

Museenes bevarings- og formidlingsarbeid bidrar til å spre kunnskap om og opplevelse av sammenhenger og endringer i de natur- og kulturbaserte miljøer som omgir oss. **Museum**ssektoren forvalter kulturminner i form av bygninger og anlegg. Museene rapporterer om ca. 5 000 kulturhistoriske bygninger i 2019. Et stort antall av disse er mangelfullt vedlikeholdt. Ikke minst har flere museer udekkede behov for ekstraordinært vedlikehold av sin bygningsmasse i lys av de globale klimaendringene.

På oppdrag fra Kulturdepartementet gjennomførte museene i Det nasjonale **museum**snettverket i 2019 en kartlegging og tilstandsvurdering av sine kulturhistoriske bygninger. Norsk kulturråd har fått i oppdrag å bistå museene i arbeidet samt utarbeide en rapport basert på innkomne data fra museer. Rapporten leveres til Kulturdepartementet høsten 2020.

Norsk kulturråd forvalter tilskuddsordningen for sikringstiltak ved museene. Over ordningen ble det for 2019 gitt tilskudd på 9 mill. kroner til 49 sikringstiltak ved 23 museer. Det gis tilskudd til å forebygge ødeleggelser ved blant annet brann, tyveri, hærværk og naturskade.

Forslag

Under Kulturdepartementet føres det i Prop. 1 S (2020–2021) statsbudsjettet for budsjettåret 2021 opp følgende forslag til vedtak:

Kapitlene 300–352, 3300–3339 og 5568

I

Utgifter:

Vis tabellen i full bredde

Kap. Post		Kroner	Kroner
	Administrasjon		
300	Kulturdepartementet		
01	Driftsutgifter	174 736 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 130 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
78	Tilskudd til priser og konkurranser m.m.	9 810 000	
79	Til disposisjon	13 020 000	198 696 000
	Sum Administrasjon		198 696 000
Frivillighetsformål			
315	Frivillighetsformål		
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 430 000	
60	Tilskudd til frivilligsentraler	206 800 000	
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 803 920 000	
72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 000 000	
73	Tilskudd til studieforbund m.m.	163 000 000	
78	Frivillighetstiltak	23 140 000	
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	298 973 000	
86	Idrettstiltak	35 040 000	2 541 303 000
	Sum Frivillighetsformål		2 541 303 000
Kulturformål			
320	Norsk kulturråd		
01	Driftsutgifter	189 750 000	
51	Fond for lyd og bilde	44 970 000	
55	Norsk kulturfond	861 890 000	
71	Statsstipend	10 640 000	
72	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	313 480 000	
73	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	158 340 000	
74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.	322 875 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.	271 095 000	
76	Tilskudd til amatørteaterformål	22 530 000	2 195 570 000
322	Bygg og offentlige rom		
01	Driftsutgifter	23 780 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 320 000	
50	Kunst i offentlige rom	12 500 000	
70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	266 400 000	341 000 000
323	Musikk og scenekunst		
01	Driftsutgifter	99 140 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 690 000	
22	Forsvarets musikk	49 860 000	
60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	23 000 000	
70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 654 670 000	2 893 360 000
325	Allmenne kulturformål		
01	Driftsutgifter	74 623 000	
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 300 000	
52	Norges forskningsråd	14 480 000	
71	Kultur som næring	60 750 000	
72	Kultursamarbeid i nordområdene	12 820 000	
75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	83 900 000	
77	Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. covid-19	2 250 000 000	
78	Barne- og ungdomstiltak	59 740 000	
82	Nobels Fredssenter	33 645 000	
86	Talentutvikling	54 150 000	2 667 408 000
326	Språk- og bibliotekformål		
01	Driftsutgifter	732 123 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 420 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 800 000	
73	Språkorganisasjoner	36 445 000	
74	Det Norske Samlaget	19 835 000	
75	Tilskudd til ordboksarbeid	14 090 000	
80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	82 435 000	955 148 000
327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
01	Driftsutgifter	79 566 000	
70	Utenlandske krigsgraver i Norge	3 795 000	
71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	7 240 000	90 601 000
328	Museer m.m.		
70	Det nasjonale museumsnettverket	2 280 920 000	
78	Andre museums- og kulturverntiltak	72 000 000	2 352 920 000
329	Arkivformål		
01	Driftsutgifter	395 876 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 720 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 135 000	
78	Arkivtiltak	9 150 000	462 881 000
	Sum Kulturformål		11 958 888 000

Søkeordet «kulturarv»

Språk og litteratur

Regjeringen vil verne språk som uttrykk for vår felles kultur og kulturarv, og som en sentral infrastruktur i samfunnet. Regjeringen la våren 2020 fram Prop. 108 L (2019–2020) *Lov om språk (språklova)*. Formålet med loven er å styrke norsk språk slik at det blir sikret som samfunnsbærende språk i Norge, og å fremme likestilling mellom

bokmål og nynorsk. Loven skal videre bidra til vern og fremme av samiske språk, norsk tegnspråk og de nasjonale minoritetsspråkene kvensk, romani og romanes. Kunsten, kulturlivet og mediene bidrar til å holde i hevd og utvikle norsk språk og minoritetsspråkene som Norge har ansvar for å ta vare på. Et norskspråklig og samiskspråklig kultur- og medietilbud legger også til rette for bred deltakelse og bruk i befolkningen. På denne måten er det språkpolitiske hensynet gjennomgående i kultur- og mediepolitikken. Litteraturen står i en særstilling som bærer og formidler av det norske språket og av norsk skriftkultur. Det skal legges til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur, og god tilgjengelighet for alle.

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til utvalgte språktiltak med 11,5 mill. kroner i 2021. I tillegg videreføres språksatsingen fra 2020 på 9,3 mill. kroner. Økningen for 2021 gjelder 3 mill. kroner til Språkrådet til oppfølging av ny språklov og revidert stedsnavnslov, 4 mill. kroner til arbeid med terminologi på norsk og 4,5 mill. kroner til ulike tiltak for å styrke nynorsk, tegnspråk og kvensk.
- Regjeringen foreslår å øke det samlede tilskuddet til litteraturhusene i Oslo, Bergen, Fredrikstad og Trondheim med 1,5 mill. kroner for å styrke driften.

*Digitalisering av **kulturarv***

Kulturarvsmaterialet som forvaltes av arkiv, bibliotek og museer er et viktig grunnlag for dagens samfunn, fordi disse institusjonene er bærere av felles kultur og historie. Ved å ta i bruk digital teknologi kan en gjøre felles **kulturarv** og kunnskap om **kulturarv**en tilgjengelig for flere. Det er derfor en prioritert oppgave for regjeringen å sikre at mest mulig **kulturarv**smateriale blir bevart og gjort allment tilgjengelig for framtiden.

- Satsingen i 2020-budsjettet på digitalisering og formidling av **kulturarv**en er videreført i budsjettet for 2021. Dette innbefatter 87 mill. kroner til Nasjonalbiblioteket i forbindelse med utvidet digitaliseringskapasitet ved anlegget i Mo i Rana og 40 mill. kroner til Arkivverket for nye løsninger for bevaring av digitale arkiver og digital tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet. Bevilgningene til Nasjonalbiblioteket og Arkivverket er også foreslått økt i 2021.

- Fjellanlegget i Mo i Rana med sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og arkivmagasin for Arkivverket blir etter planen ferdigstilt i november 2021. For dekning av husleie og driftsutgifter er bevilgningene samlet sett økt med 7,7 mill. kroner.
- For å kunne ta i bruk nytt arkivmagasin i Mo i Rana må det anskaffes stålkasser for transport og bevaring av arkivmateriale. Bevilgningen til Arkivverket foreslås på bakgrunn av dette økt med 3 mill. kroner.

Museer og kulturbygg

Regjeringen vil verne om norsk **kulturarv** og sikre at **kulturarven** formidles og er tilgjengelig, også i fremtiden. Regjeringen vil legge til rette for nasjonale kulturbygg som er gode arenaer som stimulerer til produksjon og formidling av kultur med høy kvalitet. Museer er viktige **kulturarv**sinstitusjoner som danner vår kulturelle ballast og utvider forståelsen av oss selv. Gjennom forvaltning og formidling av **kulturarven** bidrar museene til kunnskap, dannelse og kritisk refleksjon. **Kulturarven** representerer vår felles historie og medvirker til å skape identitet, innsikt, engasjement og tilhørighet.

Mål

De overordnede, nasjonale målene som Stortinget sluttet seg til gjennom Innst. 258 S (2018–2019), jf. Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft. Kulturpolitikk for fremtida*, gjelder for bevilgningene til kulturformål. Målene er nærmere beskrevet i del I og kan også brukes som rettesnor for fylkeskommuner og kommuner i det kulturpolitiske arbeidet.

I hvilken grad kunst og kultur får stor verdi for den enkelte og for fellesskapet, er avhengig av kvaliteten og relevansen på det som blir skapt og presentert. Det er et mål å legge til rette for at enkeltkunstnere og kulturinstitusjoner holder høy kvalitet og er verdsatt på sitt felt, både nasjonalt og internasjonalt.

Det er et mål å ta vare på og formidle **kulturarven** for at alle skal ha enkel tilgang til den, og for at mest mulig **kulturarv** materiale blir bevart og gjort tilgjengelig for fremtiden.

Digitalisering av kulturarv

I 2020 fikk Nasjonalbiblioteket en økning i budsjettet for å styrke satsingen på digitalisering av kulturarvmateriale fra arkiver, bibliotek og museer. Det er bl.a. forutsatt opprettet 70 nye arbeidsplasser ved avdelingen i Mo i Rana, og anskaffet nytt digitaliseringsutstyr. Nasjonalbiblioteket har etablert Senter for kulturarvdigitalisering, som skal sørge for god kontakt og dialog mellom Nasjonalbiblioteket og institusjoner i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren. Digitalisering av papirmateriale, fotografi, film og lydopptak skal sikre framtidig bevaring og bedre tilgangen til dette kulturarvmaterialet. Det er en stor mengde materiale som skal digitaliseres, og arbeidet vil pågå i mange år framover.

I samarbeid med Nasjonalbiblioteket har Arkivverket digitalisert de mest brukte arkivene. Digitalisert materiale blir publisert i Digitalarkivet, og arkivbrukerne får dermed tilgang til arkivene når som helst og fra hele landet. Regjeringen foreslår å videreføre denne satsingen.

I tillegg har Arkivverket fra og med 2020 fått økte budsjetttrammer for å utvikle nye løsninger for langtidsbevaring av digitale arkiver og tilgjengeliggjøring av digitalt skapte arkiver. Det er lagt til grunn at investeringene i de nye løsningene skal fordeles over perioden 2020 til 2023. I utviklingsarbeidet har Arkivverket dialog med viktige samarbeidspartnere. Fellesløsning for langtidsbevaring vil redusere tap av digitalt arkivmateriale, øke fleksibiliteten i håndtering av nye typer digitale arkiver og legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter. Fellesløsningen for tilgjengeliggjøring av alle typer arkiver i Digitalarkivet vil øke tilgangen til arkivene, øke muligheten for sammenkobling av informasjon og gi bedre informasjonssikkerhet og personvern.

Kulturvernformål

Avsetningen til kulturvernformål skal stimulere til innsamling, dokumentasjon, bevaring og formidling av kulturvernmateriale i Norge. Kulturrådet har i 2019 gitt både prosjektstøtte til konkrete aktiviteter og driftsstøtte til landsdekkende organisasjoner med viktige funksjoner innenfor kulturvernfeltet. Mange av prosjektene som har fått støtte, har vært knyttet til konkret arbeid med dokumentasjon og formidling av ulike

minoriteter og kulturelt mangfold i Norge, inkludert uttrykk og erfaringer som er knyttet til samisk **kulturarv** og historie, nasjonale minoriteter og nyere innvandrere.

Under kulturvernformål ble det i 2019 mottatt 285 søknader, og 47 pst. av søknadene ble innvilget.

Norsk kulturfond: Forholdet mellom antall søknader og antall tildelinger fordelt på fylke i 2019

Vis tabellen i full bredde

Bostedfylke	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent nasjonalt	Tildelingsprosent i fylket
Akershus	492	171	6,0 %	36,0 %
Aust-Agder	64	34	1,2 %	55,7 %
Buskerud	188	68	2,4 %	41,0 %
Finnmark	94	46	1,6 %	51,1 %
Hedmark	128	40	1,4 %	34,5 %
Hordaland	809	297	10,4 %	39,0 %
Møre og Romsdal	116	50	1,7 %	46,7 %
Nordland	202	75	2,6 %	40,1 %
Oppland	176	76	2,7 %	46,3 %
Oslo	3064	1271	44,5 %	44,8 %
Rogaland	299	111	3,9 %	40,2 %
Sogn og Fjordane	68	31	1,1 %	45,6 %
Svalbard	6	3	0,1 %	50,0 %
Telemark	181	73	2,6 %	42,7 %
Troms	227	97	3,4 %	45,3 %
Trøndelag	511	205	7,2 %	43,1 %
Vest-Agder	138	53	1,9 %	41,4 %
Vestfold	160	49	1,7 %	33,6 %
Østfold	175	69	2,4 %	43,1 %
Utlandet	123	40	1,4 %	37,4 %

Tallene er basert på søkeres egne opplysninger. Inkluderer ikke innkjøpsordningene for litteratur.

Det ble i 2019 tildelt 9 mill. kroner i sikringsmidler til museene, fordelt på 49 ulike prosjekter. Midlene bidro til økt sikkerhet for **kulturarv** materiale i museene gjennom forebyggende arbeid og økt planmessighet i sikringsarbeidet.

Gjennom programmet Digitalisering og digital samlingsforvaltning ble det blant annet utformet en modell for avlevering av digitale samlinger for langtidsbevaring.

Samarbeidsforumet for åpne kulturdata, der Nasjonalbiblioteket, Arkivverket, Riksantikvaren og Kulturrådet samordner innsatsen for å bedre tilgangen til åpne, offentlige kulturdata, kartla i 2019 datasett og gjennomførte standarder og autoritetsregistre.

Prosjekt kulturøkonomi

Som et ledd i arbeidet med kulturell og kreativ næring satte Kulturrådet i 2018 i gang et treårig utviklingsprosjekt med tittelen Kulturøkonomi. Prosjektet har som mål å styrke hele verdikjeden i kulturøkonomien ved å få kunst- og kulturuttrykk ut til et bredere og større marked. Prosjektet omfatter både det frie kunstfeltet, mindre bedrifter og etablerte kunst- og kulturinstitusjoner og har hatt særlig fokus på temaer som digitalisering, internasjonalisering og publikumsutvikling.

Kulturøkonomiprojektet har fått gjennomført og publisert en rekke kartlegginger og rapporter for å dekke svakheter og mangler i kunnskapen om verdikjeder, økonomiske sammenhenger og utfordringer på de ulike kunstområdene. Det ble i 2019 etablert en ny tilskuddsordning for kulturinstitusjoner. Tilskuddene skal bidra til at institusjonene når et økt publikum og et større marked, og at egeninntektene i sektoren øker.

Tilskuddsordningen hadde i 2019 en ramme på 5 mill. kroner, som ble fordelt på 12 prosjekter.

Internasjonalt samarbeid på kulturfeltet

Kulturrådet har som mål å styrke det internasjonale samarbeidet på kulturfeltet og bidrar til samarbeid og utveksling innenfor hele Kulturrådets virkeområde. Kulturrådet

har i 2019 videreført arbeidet med Kreativt Europa og EØS-midlene og med UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle **kulturarven**.

Kulturrådet legger vekt på å bidra inn i et aktivt, nordisk samarbeid om implementeringen av UNESCO-konvensjonen om immateriell **kulturarv**. I 2019 har det også vært dialog med UNESCO-sekretariatet om videre styrking av arbeidet med urfolksperspektivet innenfor rammen av konvensjonen.

Egnede lokaler for kunst- og kultur legger til rette for at kulturlivet kan tilby møteplasser og arenaer for kulturaktiviteter og skape og formidle kunst og kultur av høy kvalitet tilgjengelig for alle. Det settes krav om at lokaler for kulturaktivitet som oppføres med statlige midler, skal ha høy arkitektonisk kvalitet. God arkitektur skal gi attraktive, funksjonelle og universelt utformede byggverk og omgivelser. Gode fysiske rammevilkår kan sikre at **kulturarven** kan bevares og formidles til et bredt publikum. God kunst i offentlige inne- og uterom legger til rette for at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet i samspill med omgivelsene, og fremmer kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Når det gjelder samiske kulturbygg, har Sametinget gjennom flere år lagt særlig vekt på å finne en god og snarlig løsning for det sørsamiske museet Saemien Sijte i Snåsa, som har behov for nye lokaler. Prosjektet om nybygg for Saemien Sijte ble igangsatt i 2019. Målet for prosjektet er at Saemien Sijte skal ha funksjonelle lokaler og uteområder slik at museet kan forvalte, formidle, forske på og fornye sørsamisk identitet, språk og **kulturarv**, være arena og møtested og fungere som samisk forsknings- og formidlingsinstitusjon og gi publikum økt kunnskap og forståelse om sørsamisk historie, kultur og tilstedeværelse. Nybygget for Saemien Sijte skal etter planen ferdigstilles i andre halvår 2021. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til Sametinget over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett med i alt 2,7 mill. kroner knyttet til husleiekompensasjon og for å styrke museumsdriften i 2021, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 560 Samiske formål, post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget har også trukket fram nye lokaler for det samiske nasjonalteatret Beaivváš og et nytt samisk kunstmuseum som høyt prioriterte prosjekter i årene framover. Sametinget har igangsatt en utredningsprosess knyttet til ev. nytt samisk kunstmuseum. Stortinget sluttet seg i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020

til regjeringens forslag om midler til prosjektering og igangsetting av en forprosjektfase for et prosjekt om nybygg med samlokalisering av Beavvváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino.

Norsk Skogfinsk Museum – Finnskogens hus på Svullrya, Grue, Innlandet

Foreslått tilskudd: 5 mill. kroner samt tilsagn om ytterligere 101,6 mill. kroner i senere budsjettår, slik at den samlede statlige medvirkningen blir 106,6 mill. kroner.

Norsk Skogfinsk Museum (NSM) har ansvar for forvaltning, forskning og formidling av kulturen til skogfinnene. Denne folkegruppen er, i likhet med kvener, rom, romani og jøder, anerkjent som nasjonal minoritet, og som Norge ved regjeringens ratifikasjon av Europarådets rammekonvensjon av 1. februar 1995 har et særlig ansvar for å beskytte. Skogfinnene innvandret fra Finland gjennom Sverige og kom til Norge fra 1640-årene. De slo seg ned særlig i de sørnorske grensetraktene og benyttet svedjeteknikker (svijordbruk), som var godt egnet for dyrking av matvekster i de tynt befolkede barskogområdene, i dag kjent som Finnskogen. NSM har allerede fått en løsning for sitt magasinbehov gjennom Anno museums planlagte dokumentasjonssenter på Elverum, men museet har i tillegg lenge etterlyst et helårs formidlingstilbud ved museets hovedarena på Svullrya. Etter en arkitektkonkurranse landet museet på løsningen *Finnskogens hus*. En forutsetning for tilskuddet vil være at det faglige samarbeidet mellom NSM og Anno museum styrkes for å sikre en mer robust organisasjon for gjennomføring av prosjektet, og et større faglig nettverk som vil bidra til å gi den skogfinske **kulturarven** bedre vilkår.

Post 75 EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., kan overføres

Posten skal dekke utgifter til norsk deltakelse i EUs program for alle kultursektorer, *Kreativt Europa 2021–2027*. Formålet med Kreativt Europa er todelt; fremme kulturelt og språklig mangfold og **kulturarv** og fremme konkurranseevnen i sektoren. Gjennom Kreativt Europa får norske kultur- og medieaktører tilgang til europeiske nettverk og prosjekter, faglig og kunstnerisk utvikling, økt kulturelt og språklig mangfold, større publikum og marked. Programmet er en unik

samarbeidsarena der nærmere 40 land deltar, og det er også en viktig arena for politisk kultursamarbeid og erfaringsutveksling.

Ansvar for å veilede norske søkere har til nå vært delt mellom Norsk kulturråd og Norsk filminstitutt. Forvaltningsordningen for neste periode er ikke besluttet. Kulturdepartementet skal også delta i EUs flerårige samarbeidsprogram for medborgerskap, likestilling, rettigheter og verdier (CERV), 2021–2027. Posten skal dekke deltakelse i programområdet for rettigheter, likestilling og ikke-diskriminering. Se nærmere omtale under kap. 351.

Posten dekker i tillegg Norges årlige bidrag til Europarådets utvidede delavtale om europeiske kulturveier, og Norges årlige bidrag til fondet som er opprettet under UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle **kulturarven**. Bidraget utgjør én prosent av Norges ordinære årlige bidrag til UNESCO.

Bevilgningen på posten økes fra 40 mill. kroner til 83,9 mill. kroner som følge av økte kostnader for deltagelse i programperioden 2021–2027.

Mål og strategier for 2021

Følgende mål er lagt til grunn for bevilgningene under kapitlet:

- Nasjonalbiblioteket skal sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, og arbeide for økt bruk av og interesse for samlingen.
- Nasjonalbiblioteket skal bidra til at biblioteksektoren styrkes som formidler av litteratur, kunnskap og **kulturarv**, og legge til rette for at folkebibliotekene blir aktuelle og uavhengige møteplasser og arenaer for offentlig samtale og debatt.
- Nasjonalbiblioteket skal digitalisere dokumentbasert **kulturarv** fra norske arkiv, bibliotek og museer, og bidra til at **kulturarven** blir tilgjengelig for det norske folk.
- Det skal legges til rette for at personer som på grunn av en funksjonsnedsettelse har vansker med å lese trykt tekst, har god tilgang til litteratur og bibliotek tjenester.
- Språkrådet skal gjennom målrettede aktiviteter fremme norsk språks status og bruk på utsatte samfunnsområder.
- God tilgang for alle til et mangfoldig tilbud av norsk litteratur.

Nasjonalbiblioteket

Nasjonalbiblioteket er en statlig virksomhet som har som oppgave å samle inn, registrere, bevare og gi tilgang til publisert materiale fra alle publiseringsplattformer, og som gjennom dette er en viktig kilde til kunnskap om Norge og norske forhold.

Ved å tilgjengeliggjøre og formidle litteratur og **kulturarv** skal Nasjonalbiblioteket både være kilde til forskning, læring og språkutvikling og bidra til å skape identitet og tilhørighet. Nasjonalbiblioteket har status som forskningsinstitusjon. Språkbanken er en tjeneste i Nasjonalbiblioteket og inneholder digitale tekst- og taledata som danner grunnlaget for utvikling av språkteknologi på norsk.

I 2020 fikk Nasjonalbiblioteket en betydelig økning i budsjettet for å styrke satsingen på digitalisering og formidling av **kulturarv** materiale fra arkiv, bibliotek og museer. Satsingen innebærer bl.a. at det opprettes 70 nye arbeidsplasser ved digitaliseringsanlegget i Mo i Rana og anskaffes nytt digitaliseringsutstyr. Opprettelsen av nye arbeidsplasser ved anlegget i Mo i Rana har medført behov for større lokaler, og det er i 2020 satt i gang et forprosjekt med sikte på å utvide anlegget. Midlertidige lokaler er satt opp for å huse de nye medarbeiderne i påvente av nye permanente lokaler som er under prosjektering.

Bibliotek

For Nasjonalbiblioteket gjaldt følgende mål i 2019:

- Bevilgningene skal bidra til at biblioteksektoren styrkes som aktiv formidler av kunnskap og **kulturarv**, og legge til rette for at folkebibliotekene blir aktuelle og uavhengige møteplasser og arenaer for offentlig samtale og debatt.
- Nasjonalbiblioteket skal sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, arbeide aktivt for å gjøre samlingene og informasjon om disse tilgjengelig, samt bidra til utvikling av folkebiblioteksektoren og lokalhistoriefeltet.

Ved å utvikle og utvide samlingen har Nasjonalbiblioteket i 2019 tatt vare på det publiserte materialet og gjort en større del av vår felles historie og **kulturarv** tilgjengelig for samtiden og ettertiden. Det pliktavleverte materialet blir bevart i egne magasiner, i både fysisk og digitalt format. Alt materialet er registrert og katalogisert for å gjøre det lett å finne igjen for bruk.

Nasjonalbibliotekets hovedkanal for formidling av **kulturarv** til et bredt publikum er bygget rundt det digitale biblioteket nb.no og nettbasert formidling. Nettsidene til Nasjonalbiblioteket hadde 5,1 millioner besøk i 2019, en økning på 7 pst. fra året før. Antall avspillinger av Nasjonalbibliotekets podkaster og stømmetjenester var 114 871 i 2019, en økning på 256 pst. fra 2018. Totalt 41 700 personer besøkte arrangementer og utstillinger i Nasjonalbibliotekets lokaler i 2019, en økning på 29 pst. fra året før.

Innledning

Kapitlet omfatter i første rekke bevilgning til Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR), en statlig virksomhet som forvalter Nidarosdomen og Erkebispegården, og har ansvaret for det statlige pilegrimsarbeidet. NDR skal ivareta det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidaros domkirke og sørge for at kirken og Erkebispegården er tilgjengelige og presenteres for publikum på en god måte. Restaureringen av domkirken ble påbegynt i 1869 og regnes som avsluttet i 2001. Det antikvariske arbeidet er likevel en kontinuerlig prosess.

NDRs virksomhet er knyttet til det overordnede kulturpolitiske målet om å verne og formidle **kulturarv**en. Det innebærer blant annet å vekke interesse for og formidle kunnskap om **kulturarv**en blant folk og gjøre den tilgjengelig for framtidige generasjoner. Bevilgningen bygger opp under flere øvrige kulturpolitiske mål, som målet om at kulturlivet skal fremme dannelse og kritisk refleksjon og samfunns målet som sier at kunst og kultur av ypperste kvalitet skal inspirere, samle og lære oss om oss selv og omverdenen.

Det gis også tilskudd til vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge under kapitlet.

Innledning

Bevilgningene til museer og andre kulturverntiltak bygger opp under de nasjonale målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av ypperste kvalitet, å fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse, å tilby møteplasser og bygge fellesskap, samt å samle inn, bevare, dokumentere og formidle **kulturarv**. Museer er

viktige **kulturarv**institusjoner som danner vår kulturelle ballast og utvider forståelsen av oss selv. Gjennom forvaltning og formidling av **kulturarv**en bidrar museer til kunnskap, dannelse og kritisk refleksjon. **Kulturarv**en representerer vår felles historie og medvirker til å skape identitet, innsikt, engasjement og tilhørighet. Regjeringen skal arbeide for å verne om vår mangfoldige **kulturarv**, vekke interesse for og formidle kunnskap om **kulturarv**en og gjøre den tilgjengelig for framtidige generasjoner.

Det foreslås videre økt tilskudd til Hardanger og Voss museum for å styrke museets satsing på immateriell **kulturarv** og videreføre museets samarbeid med Ole Bull Akademiet.

Innledning

Målene for bevilgningene under kapitlet inngår blant annet i departementets overordnede mål om å ta vare på og formidle **kulturarv**. Som **kulturarv** er arkivene unike kilder til kunnskap om vår samtid og fortid, og er viktige for forskning og historiefremstilling. Arkiver kan dokumentere at handlinger og hendelser har funnet sted, og at vedtak er fattet. Når enkeltpersoner og grupper har behov for å kjenne egen historie og kultur, vil innsyn i arkivene være avgjørende. Arkiver er i tillegg en del av infrastrukturen i Norge som rettsstat og demokrati. Arkiver er avgjørende for forsvarlig offentlig virksomhet og for dokumentasjon av rettigheter. Kontroll med offentlige organers myndighetsutøvelse krever mulighet for innsyn i arkivene. Tilgang til arkiver beriker kunnskapen om samfunnet, fremmer demokratiet og beskytter innbyggernes rettigheter.

Mål og strategier for 2021

Bevilgningene til Arkivverket i 2021 skal fremme følgende mål:

- velfungerende dokumentasjonsforvaltning og arkivering i offentlig sektor
  - avleverte statlige arkiver er bevart og gjort tilgjengelig for bruk
  - planmessig sikring, bevaring og tilgjengeliggjøring av privatarkiver
  - nasjonale fellesløsninger for å langtidsbevare og gi tilgang til arkiver
-

Nasjonalbiblioteket har laget en plan for digitalisering av norsk dokumentbasert **kulturarv** fra arkiver, bibliotek og museer. Digitaliseringen av papirmateriale, fotografi, film og lydopptak skal både sikre framtidig bevaring og bedre publikums tilgang til **kulturarv**materialet. Digitaliseringen foregår i Nasjonalbibliotekets lokaler i Mo i Rana. Digitalisert **kulturarv**materiale blir i økende grad brukt som kunnskapskilder. Med publisering av digitale versjoner i Digitalarkivet, Nasjonalbibliotekets nettbibliotek og Digitalt Museum, vil alle få en enklere tilgang på nasjonens felles **kulturarv**. Digitalisering av **kulturarv** er nærmere omtalt under del II, i programkategorien og kap. 326, post 01.

Nidaros domkirkes restaureringsarbeider

Staten har hatt bygningsansvaret for Nidarosdomen siden gjenreisningen av domkirken ble påbegynt i 1869. Nidarosdomen og Erkebispegården har en enestående verneverdi og er blant landets viktigste kirke- og kulturhistoriske bygningsverk. Kontinuerlig sikring og vedlikehold av bygningene er nødvendig for en forsvarlig forvaltning av den **kulturarv**en disse bygningene representerer. Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR), som har forvaltningsansvaret for byggene, har også en overordnet oppgave i å holde ved like og føre videre unike håndverkstradisjoner, og å utvikle disse.

Nasjonalt pilegrimsenter (NPD), er en del av virksomheten ved Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) og fungerer som pådriver og koordinator for den nasjonale pilegrimsatsingen, som skal oppfylle målsettinger innenfor både kirke, kultur, næring og miljø. Pilegrimsferdsel er «grønn» turisme og sammen med andre initiativer utgjør miljøaspektet en sentral og viktig del av pilegrimsatsingen, både for miljøet, de ulike aktører og for pilegrimene selv. Pilegrimsatsingen skal legge FNs 10 bærekraftsprinsipper for reiseliv til grunn for arbeidet, med blant annet spesiell vekt på å respektere, videreutvikle og fremheve lokalsamfunnets historiske **kulturarv**, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg og å minimere reiselivsbedrifters og turistenes forurensing av luft, vann og land (inkludert støy), samt å minimere genereringen av avfall og forbruk av knappe og ikke-fornybare ressurser.

Samferdselsdepartementet

Søkeordet «museum»

2.4 Stortingssesjonen 2017–2018

Istandsetting av Tinnosbanen

Vedtak nr. 646, 24. april 2018

«Stortinget ber regjeringen utrede de samfunnsøkonomiske gevinstene og kostnadene ved istandsetting av verdensarvobjektet Tinnosbanen enten til ren museumsbane eller til en jernbanestrekning som også kan transportere gods og tømmer.»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket er representantforslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Sem-Jacobsen, Per Olaf Lundteigen og Siv Mossleth om å utrede de samfunnsøkonomiske gevinstene og kostnadene ved istandsetting av verdensarvobjektet Tinnosbanen enten til ren museumsbane eller til en jernbanestrekning som også kan transportere gods og tømmer, jf. Dokument 8:125 S (2017–2018) og Innst. 224 S (2017–2018).

I Prop. 1 S (2018–2019) opplyste Samferdselsdepartementet at det hadde bestilt en utredning fra Jernbanedirektoratet og ville komme tilbake til saken på egnet måte. Transport- og kommunikasjonskomiteen hadde i Innst. 13 S (2018–2019) ingen merknader. I Innst. 373 S (2019–2020) uttalte kontroll- og konstitusjonskomiteen at den anser at bl.a. dette anmodningsvedtaket som ikke gjennomført og avventer videre oppfølging før det kvitteres ut.

Etter avtale med Jernbanedirektoratet har Bane NOR SFforetatt et omfattende utredningsarbeid. Jernbanedirektoratet har innhentet uttalelser fra berørte kommuner, skognæringen, Telemark fylkeskommune og Riksantikvaren.

I utredningen fra Bane NOR er oppgradering av Tinnosbanen kostnadsberegnet for to alternativer – enten som en ren museumsjernbane, eller som en operativ

jernbanestrekning som kan transportere gods og tømmer. De to alternativene koster henholdsvis 510 mill. kr og 760 mill. kr (2019-kroner), men anslagene er usikre. Utredningen foretatt av Bane NOR, viser at en oppgradering av Tinnosbanen til gods- og tømmertransport ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsom. For at oppgradering til museumsjernbane skal være samfunnsøkonomisk lønnsom er det nødvendig med minst 4 500 besøkende i året. I utredningen er dette anslaget vurdert å være betydelig optimistisk. Samferdselsdepartementet vil ta stilling til fremtidige planer for Tinnosbanen i forbindelse med Nasjonal transportplan 2022–2033. Departementet anser med dette anmodningsvedtaket som ivarettatt.

Bindinger

Med budsjettforslaget for 2021 vil bindingene per 1. januar 2022 utgjøre om lag 67,8 mrd. kr.

Tabell 4.4 viser budsjettforslaget for 2021, bindinger ved inngangen til 2022, behov/bindinger i 2022, 2023 og etter 2023. Tabellen inkluderer prosjekter der det foreslås å bruke midler til forberedende arbeider i 2021, men som ikke er lagt frem for Stortinget med forslag om investeringsbeslutning.

Tabell 4.4 Anslag for statlige bindinger til vedtatte prosjekter og prosjekter som foreslås vedtatt i 2021

Vis tabellen i full bredde

	Forslag	Bindinger per	Behov	Behov	Mill. kr
	2021	01.01.2022	2022	2023	Bindinger etter 2023
Post 29 Vederlag til OPS-prosjekter	928	24 897	1 880	2 508	20 457
Post 30					
Riksveiinvesteringer ¹	11 668	41 830	9 552	10 085	22 193
Post 31 Skredsikring					
riksveier	1 074	1 051	632	368	51
Post 36 E16 over Filefjell	42	0	0	0	0

	Mill. kr				
	Forslag	Bindinger per	Behov	Behov	Bindinger
	2021	01.01.2022	2022	2023	etter 2023
Sum	13 712	67 778	12 064	12 961	42 753

¹ Det er lagt til grunn en videreføring av 2021-nivået på midler til mindre investeringstiltak

Det legges ikke opp til at Samferdselsdepartementet i 2021 får fullmakt til å inngå nye forskutteringsavtaler. Allerede inngåtte forpliktelser dekkes.

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 3 924,5 mill. kr.

Posten dekker ordinære driftsutgifter som administrasjon, lønn og husleie mv. samt utgifter til Norsk vegmuseum, utvikling og drift av IKT-systemer som brukes i gjennomføring av prosjekter.

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 367,5 mill. kr.

Bevilgningen omfatter Jernbanedirektoratets driftsutgifter, herunder utgifter til lokomotivførerutdanningen og Norsk Jernbanemuseum. Jernbanedirektoratet skal bidra til at jernbanesektoren drives effektivt, sikkert og miljøvennlig, til beste for samfunnet, passasjerene og vareeiere. Posten omfatter Jernbanedirektoratets utgifter til:

- overordnet langsiktig utvikling av togtilbudet og jernbanens rolle i transportsystemet
- forvaltning av kjøp av persontransporttjenester med tog, bl.a. konkurranseutsetting
- forvaltning av kjøp av infrastruktur tjenester fra Bane NOR for drift og vedlikehold, planlegging og utbygging av jernbaneinfrastruktur
- forvaltning av statlige støtteordninger for ERTMS-ombordutstyr i tog til eiere av togmateriell, for overføring av gods fra vei til jernbane og for sidespor.

Det settes av om lag 74 mill. kr til drift av Offentlig fagskole for lokomotivførerutdanningen. Dette omfatter hovedsakelig driften av lokomotivførerutdanningen, som er en NOKUT godkjent fagskoleutdanning.

Til driften av Norsk jernbanemuseum settes det av om lag 35 mill. kr. Dette omfatter utgifter til drift av museet på Hamar, publikumsutstillinger, dokumentasjon og

restaureringsvirksomhet. Norsk jernbanemuseum har siden 1896 dokumentert jernbanens historie og betydning for utviklingen av det norske samfunnet. Museet tar vare på gjenstander som har vært typiske for norsk jernbane i forskjellige tidsepoker. Utstillinger og arrangementer ved Norsk jernbanemuseum har årlig i underkant av 30 000 besøkende.

Post 76 Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren

Det foreslås bevilget 23 mill. kr.

Ordningen med prosjektstøtte til historiske jernbaneformål (1 mill. kr) og forvaltning av kulturminner (22 mill. kr) har hittil vært dekket av bevilgningen på henholdsvis kap. 1352, post 01 Driftsutgifter, og kap. 1352, post 71 Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, men foreslås nå samlet på en egen post som skal dekke utgifter til å ta vare på kulturminner i jernbanesektoren. Det foreslås bevilget 23 mill. kr.

Jernbanedirektoratet har det overordnede og koordinerende ansvaret for å følge opp det videre arbeidet med Landsverneplanen og for å ta vare på og forvalte kulturminner. Bane NOR eier av store deler av de faste kulturminnene i jernbanen (ikke tog). Foretaket forvalter i dag en tilskuddsordning som dekker infrastrukturarbeider for å holde historiske museumsbaner i sikker og kjørbær stand. Norsk jernbanemuseum som er underlagt Jernbanedirektoratet, forvalter en støtteordning for rullende materiell (tog). Dette innebærer at museumsbanene må forholde seg til to virksomheter for samme for samme kulturminneobjekt og gir en fragmentert forvaltning av museumsbanene.

Ansvar, oppgaver og budsjettmidler overføres derfor fra Bane NOR til Jernbanedirektoratet, og forvaltes av Norsk jernbanemuseum fra og med 2021.

Kap. 4352 Jernbanedirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
01	Diverse inntekter	16 661	3 800	4 300
	Sum kap. 4352	16 661	3 800	4 300

Post 01 Diverse inntekter

Det budsjetteres med 4,3 mill. kr i inntekter. Om lag 1,5 mill. kr gjelder Norsk jernbanemuseum (billettinntekter, suvenirer, cruisekjøring mv.), og om lag 2,8 mill. kr gjelder kurs- og semesteravgifter ved Norsk fagskole for lokomotivførere.

Merinntektsfullmakten for posten foreslås videreført, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 74 Tilskudd til kystkultur

Det foreslås bevilget 10,8 mill. kr.

Formålet med tilskuddsordningen er å ivareta den maritime kulturarven, i det all vesentlige gjennom å bidra til finansiering av Kystverkmusea.

Kystverkmusea ble åpnet i 2008 som et nettverkssamarbeid mellom Lindesnes Fyrmuseum, Jærmuseet, Sunnmøre Museum og Museum Nord. Modellen forutsetter at minimum 40 pst. av utgiftene til driften av den enkelte enhet dekkes av lokale og regionale bidrag. Modellen er omtalt nærmere i St.prp. nr. 1 (2005–2006). I 2016 ble Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark innlemmet.

Kystverkmusea dokumenterer og formidler etatens historie i tråd med det overordnede målet om at Kystverkets kulturarv skal være grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping.

Jernbanedirektoratet

Ved utgangen av 2019 hadde Jernbanedirektoratet 189 tilsette. Kvinnedelen var 41 pst.

Norsk jernbanemuseum er ein etat under Jernbanedirektoratet. Museet hadde 24 tilsette ved utgangen av 2019, og kvinnedelen var på 52 pst.

Justis- og beredskapsdepartementet, herunder Svalbardbudsjettet

Søkeordet «museum»

Kap. 440 Politiet

		(i 1 000 kr)		
		Regnskap	Saldert	Forslag
Post	Betegnelse	2019	budsjett 2020	2021
01	Driftsutgifter	18 588 750	18 642 616	19 535 578

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
21	Spesielle driftsutgifter	107 365	137 495	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	10 151	9 436	9 689
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	32 253	26 819	33 239
25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning	75 313	95 528	130 255
45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 345 615	950 030	214 549
48	Tildeling fra EUs indre sikkerhetsfond (ISF), <i>kan overføres</i>		92 100	48 894
70	Tilskudd	62 938	65 946	66 156
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	5 256	6 197	7 215
73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	83 603	236 635	315 729
	Sum kap. 0440	20 311 244	20 262 802	20 361 304

Post 71 Tilskudd til Justismuseet

Løyvinga på posten dekker driftstilskot til Justismuseet – nasjonalt museum for politi, rettsvesen og kriminalomsorg. Justismuseet er ei stifting som er lokalisert i Trondheim.

Det blir foreslått ei løyving på 7,2 mill. kroner.

Svalbardbudsjettet:

Auka løyving til Svalbard Museum (3,0 mill. kroner). Regjeringa foreslo i Prop. 127 S (2019–2020) å auke løyvinga til Svalbard Museum med 3 mill. kroner. Stortinget slutta seg til forslaget, jf. Innst. 360 S (2019–2020).

4.7 Kulturdepartementet

4.7.1 Svalbard **Museum**

Svalbard **Museum** er eit natur- og kulturhistorisk **museum** lokalisert i Svalbard forskingspark i Longyearbyen. Svalbard **Museum** er innlemma i det nasjonale **museum**snettverket.

I tillegg til løyvinga over svalbardbudsjettet kap. 0004 Svalbard **Museum**, blir det tildelt midlar til Svalbard **Museum** på Kulturdepartementet sitt budsjett kap. 328 post 70 Det nasjonale **museum**snettverket. Regjeringa foreslår ei løyving på 3,5 mill. kroner til Svalbard **Museum** over Det nasjonale **museum**snettverket, jf. Vedlegg 1. 1,5 mill. kroner av forslaget til løyving er ei ekstraordinær løyving for 2021 for å styrke museet og stimulere til auka aktivitet i samband med tiltaka som er innført som følgje av virusutbrotet.

Svalbard **Museum** har hatt inntektsfall i samband med virusutbrotet og dei påfølgjande smitteverntiltaka. Regjeringa foreslo i Prop. 127 S (2019–2020) å auke løyvinga til Svalbard **Museum** med 2,9 mill. kroner på Kulturdepartementet sitt kap. 328 post 70 Det nasjonale **museum**snettverket. Stortinget slutta seg til forslaget, jf. Innst. 360 S (2019–2020).

I 2019 hadde Svalbard **Museum** om lag 48 100 besøk, ein nedgang på 7 pst. frå 2018.

4.7.2 Nordnorsk Kunst**museum**

Nordnorsk Kunst**museum** driv Kunsthall Svalbard i Longyearbyen som eit utstillingslokale og prosjektrum for internasjonal samtidskunst.

Kap. 0004 Tilskot til Svalbard **museum**

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
70	Tilskot til Svalbard museum	12 900	13 312	13 700
	Sum kap. 0004	12 900	13 312	13 700

Post 70 Tilskot til Svalbard **museum**

Løyvinga skal gå til dekning av husleige og andre bygningsmessige kostnader for Svalbard **Museum** i Svalbard Forskingspark. Løyvinga skal vidare dekke drift av dei kulturhistoriske magasinane og løn og bustadutgifter for stillinga som konservator og samlingsforvaltar.

I tillegg til denne løyvinga blir det tildelt midlar til Svalbard **Museum** på Kulturdepartementet sitt kap. 328 post 70 Det nasjonale **museum**snettverket. Det er foreslått ei løyving på posten på 13,7 mill. kroner.

Klima- og miljødepartementet

Søkeordet «museum»

Kulturminne og kulturmiljø

Midlane er retta mot tiltak som skal medverke til måloppnåing på kulturminneområdet, jf. resultatområdet kulturminne og kulturmiljø.

Kriterium for måloppnåing

Alle midlane på posten blir gitt til øyremerkte formål og disponerte til oppfølging av etablerte samarbeidsavtaler og målretta utviklingstiltak.

Tildelingskriterium

Tiltaka er prioriterte med utgangspunkt i nasjonale mål og prioriteringar innanfor resultatområdet kulturminne og kulturmiljø.

I 2021 blir det innanfor kulturminneområdet foreslått å gi tilskot til

- Verdsarv-Unesco (4,3 mill. kroner)

Noregs internasjonale engasjement under verdsarvkonvensjonen vart ført vidare frå hausten 2016, som ei seksårig samarbeidsavtale mellom Klima- og

miljødepartementet og Unescos rådgivande organ IUCN og ICCROM. Samarbeidet er organisert som eit programsamarbeid – «World Heritage Leadership – A new capacity building programme of ICCROM and IUCN» – og byggjer vidare på pilotsamarbeidet som vart gjennomført i 2015/2016.

- Verdsarvsenter (13 mill. kroner)

Dei seks verdsarvsentera ved verdsarvområda Vestnorsk fjordlandskap (Geiranger), Vegaøyen, Bergkunsten i Alta, Røros bergstad og Circumferensen, industriarven Rjukan–Notodden og Urnes stavkyrkje får årlege driftstilskot. Sentera er autoriserte som verdsarvsenter etter ei felles autorisasjonsordning for besøksenter på bakgrunn av gitte krav til drift og innhald i sentera. Ordninga vert handsama av Miljødirektoratet. Den totale ramma for ordninga utgjer i 2021 13 mill. kroner.

- Foreininga Freda (0,2 mill. kroner)

Foreininga Freda vart etablert i 2006 som ein landsdekkjande interesseorganisasjon for private eigarar av hus og eigedom freda etter kulturminnelova.

- Bygg og Bevar (3,8 mill. kroner)

Bygg og Bevar er ein nettportal mellom det offentlege, næringslivet og dei private eigarane. Tilskotet går til Byggenæringens Landsforbund (BNL). Bygg og Bevar er ei kommunikasjonsplattform for kunnskap og kompetanse på freda og verneverdige bygningar, ein sentral møteplass for eigarar av kulturhistoriske eigedommar og kvalifisert handverkskompetanse.

- Arbeid med breaerkeologisk sikringsarbeid i Innlandet (0,5 mill. kroner)

Midlane til dette formålet går til sikring av dei kulturhistoriske verdiane som kan gå tapt ved at funn som kjem fram ved smelting av snøfonner og isbrear, blir utsette for nedbryting. Den globale oppvarminga fører til at isen i høgfjellsområda gradvis smeltar. Frå 2011 har eit breaerkeologisk sikringsprogram, under leiing av Kulturarveininga ved Innlandet fylkeskommune, berga arkeologiske funn frå isen. Det breaerkeologiske sikringsprogrammet i Innlandet har sidan 2006 samla inn meir enn 3500 funn frå 53 funnstader, noko som utgjer meir enn halvparten av funna globalt,

og meir enn 85 pst. nasjonalt. Dei arkeologiske funna frå isen gir eit sjeldan blikk inn i ei fortidsverd. Nasjonale og internasjonale klimaaktørar samarbeider rundt koplinga mellom funna og klimaet i fortid og notid.

- Kulturminnedagen (0,4 mill. kroner)

Noregs Kulturvernforbund er ein paraplyorganisasjon for frivillige organisasjonar som arbeider innanfor områda historie og kulturminnevern. Noregs Kulturvernforbund har koordineringsansvaret for den årlege markeringa av kulturminnedagen, og tilskotet går til dette formålet.

- Etter- og vidareutdanning (EVU) (1,5 mill. kroner)

Noregs teknisk-naturvitskaplege universitet (NTNU) bachelorprogrammet i Tradisjonelt Bygghåndverk. Tilskotet skal medverke til å sikre tilgang på kvalifiserte handverkarar som kan setje i stand den freda bygningsmassen.

- Fortidsminneforeininga (5 mill. kroner)

Fortidsminneforeininga er landets eldste kulturvernorganisasjon, stifta i 1844, og har som mål å sikre verneverdige bygnings- og kulturmiljø. Foreininga er ein stor eigedomsforvaltar. Foreininga eig eigedommar rundt omkring i landet, mellom anna åtte stavkyrkjer, Steinvikholm festning, to mellomalderloft, to gardar på Røros og lystgarden Vøienvolden i Oslo. Dei fleste av eigedommane er opne for publikum, og foreininga driv ei form for museumsværksemd. Foreininga får 5 mill. kroner øyremerkt til museumsdrift.

- Overføring av statens eigedommar på Røros (8,2 mill. kroner)

Forvaltninga av statens eigedommar, som vart kjøpte i 1980 etter koparverket på Røros, vart frå 2018 overført til Statsbygg. Dette skal sikre at byggverka blir i samsvar med krav frå styresmaktene, at staten etterlever forpliktingane etter verdsarvkonvensjonen, og at vidare bruk og bevaring av eigedommane er i tråd med fredingsformålet. Bygningsvernssenteret ved Rørosmuseet i Musea i Sør-Trøndelag as (MiST) skal utføre antikvarisk istandsetjing og vedlikehald på eigedommane som

ledd i forskinga, dokumentasjonen og formidlinga av bergverksverksemda som museet driv. Tilskotet skal dekkje dei årlege forvaltningskostnadene.

- Norges Verdensarv (1 mill. kroner)

Norges Verdensarv er ein organisasjon om tek vare på interessene til dei åtte norske verdsarvområda. I dag er alle dei 20 kommunane med verdsarv medlemmer, og sju av dei åtte fylkeskommunane som er involverte.

Oppfølging og kontroll

Det blir motteke rapportar og reviderte rekneskapar. Kontrollen skjer ved generell formalia- og sannsynskontroll.

Rapport 2019

Desse tiltaka fekk tilskot i 2019: Den internasjonale verdsarv, kapasitets- og kompetansebyggingsaktivitetar i regi av Unescos rådgivande organ IUCN og ICCROM som oppfølging av Noregs internasjonale engasjement under verdsarvkonvensjonen, og dei fem autoriserte verdsarvsentera (Vega, Vestnorsk fjordlandskap, Alta, Røros og Circumferensen og Industrierarven Rjukan–Notodden). I tillegg fekk desse tiltaka tilskot i 2019: Foreininga Freda, Etter- og vidareutdanning (EVU), Bygg og Bevar, Klimapark 2469, Fortidsminneforeininga, Kulturminnedagen og Bygningsvernsenteret ved Rørosmuseet i Musea i Sør-Trøndelag as (MiST).

Tildelingskriterium

Autoriserte besøkssenter natur kan søkje om eit årleg grunntilskot til aktivitet knytt til administrasjon, planlegging og gjennomføring av informasjonstiltak, naturrettleiing og anna. Grunntilskotet blir for 2021 på 1,096 mill. kroner per senter. Autoriserte senter kan i tillegg søkje kompetansetilskot til oppgåver som kompetansesenter. Både autoriserte senter, andre som arbeider med naturinformasjon (til dømes **museum** og stiftelsar) og senter som ikkje er autoriserte, kan søkje om tilskot til utstillingar og informasjonstiltak. Senter som på grunn av covid-19 hadde stor omsetningssvikt i 2020, kan søkje om ekstramidlar for å dekkje underskot.

Rapport 2019

Det blei gitt grunntilskot til 15 autoriserte besøkssenter i nasjonalparkar. Det blei etter søknad gitt tilskot til fornying av utstillingar og informasjonstiltak og til opparbeiding og tilrettelegging av forvaltningsknutepunkt. Tre autoriserte besøkssenter rovdyr og seks autoriserte besøkssenter våtmark fekk òg tilskot. Det blei gitt tilskot til Stiftelsen Norsk villreinsenter, som har ei utvida rolle som informasjons- og kompetansesenter og har driftseiningar på Herkinn og Skinnarbu, under dette besøkssenter villrein på Hjerkin. I tillegg vart det gitt etableringstilskot til besøkssenter rovdyr Østerdalen og tilskot til Stiftelsen nasjonalt villakssenter og til markering av det internasjonale villaksåret.

Desse sentera fekk tilskot i 2019: Stiftelsen Norsk villreinsenter, Stiftelsen nasjonalt villakssenter, besøkssenter rovdyr: Bardu, Flå og Namsskogan, besøkssenter nasjonalpark: Hardangervidda, Skinnarbu og Eidfjord, Øvre-Pasvik, Stabbursdalen, Reisa, Lierne, Femundsmarka, Folgefonna, Færder, Ytre Hvaler, Jotunheimen Jostedalsbreen–Oppstryn, Jotunheimen, og besøkssenter nasjonalparkane i Nordland, Norsk Tindesenter, Ånderdalen nasjonalparkstyre, Musea i Sør-Trøndelag avd. Røros, Musea i Akershus avd. Fetsund lenser, Volland Gard – Kvikne nasjonalpark, Fjordmuseet på Storsteinnes – Midt-Troms **museum**, Dokkadelta våtmarkssenter, besøkssenter våtmark Ilene, besøkssenter våtmark Jæren, besøkssenter våtmark Oslo, besøkssenter våtmark Lista, Trondheimsfjorden våtmarkssenter, besøkssenter våtmark Ørland, RamSalten våtmarkssenter og Runde miljøsent.

Post 60 Kulturminnearbeid i kommunane

Det blir gitt tilskot til kommunar som ønskjer å setje i gang, nyleg har sett i gang eller vil rullere eksisterande kulturminneplan. Tilskot blir òg gitt til utvikling og drift av ulike kompetansemodellar som styrkjer arbeidet lokalt. Dette gjeld samarbeid mellom fylkeskommunar, kommunar, **museum**, Sametinget og frivillige. Også særskilde satsingar i kommunane kan komme inn under tilskotsposten; døme her i 2019 er Murbyen Oslo (2 mill. kroner).

Det er føreslått ei løyving på 8,6 mill. kroner på posten for 2021.

Rapport 2019

375 kommunar har fram til og med 2019 fått tilskot (100 000 kroner) til å utarbeide eller rullere kulturminneplan.

Om lag 200 kommunar hadde til og med 2019 ferdig kulturminneplan.

Det er òg gitt tilskot til kompetansedokumentar i kommunar og fylkeskommunar, til dømes til samarbeid mellom fleire kommunar som nyttar felles kompetanse for å lage kulturminneplan eller samarbeid mellom kommunar og **museum**.

Rettleiing for kommunane blei oppdatert og forbetra i fleire kanalar.

Utviklingsnett blei arrangert for kommunane, mellom anna om byggjesak og kulturminnedata.[2](#)

Post 70 Tilskot til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne, kan overførast

Det er føreslått ei løyving på 41 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å medverke til sikring, skjøtsel, tilrettelegging, dokumentasjon og formidling av automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne.

Posten dekkjer òg finnarlønn.

Tildelingskriterium

Tilskot kan bli gitt til konkrete tiltak for skjøtsel og vedlikehald som blir gjennomført etter vilkår frå forvaltninga. Tilskot kan òg vere dekking av utgifter til arkeologiske arbeid ved mindre, private tiltak og heil eller delvis statleg kostnadsdekning der det ligg føre særlege grunnar. Frå posten kan det òg givast tilskot til arkeologiske forvaltnings**museum**, der fylkeskommunane og Sametinget i forvaltningssaker treng fagleg assistanse, og til saksbehandling og feltundersøkingar ved sjøfartsmusea.

For 2021 er det føreslått 7,9 mill. kroner til å gjere ferdig undersøkinga av Gjellestadskipet i Halden kommune, som vart starta i 2020, med ein estimert kostnad på 23,5 mill. kroner.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakarane blir følgde opp for å sikre at midlane blir nytten som føreset, og innsende rapportar og reknskap blir kontrollert. Dei tilskota som gjeld statleg kostnadsdekning ved tiltak som krev arkeologiske arbeid, blir gitt til den institusjonen som utfører arbeidet, og denne rapporterar om bruken.

Rapport 2019

Det er utført tiltak innan dokumentasjon, skjøtsel og sikring av bergkunstlokalitetar over heile landet i regi av Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG) i 2019. Arbeidet er utført av fylkeskommunane, Sametinget og dei arkeologiske forvaltningsmusea, ofte i samarbeid med lokale krefter. Gjennom tilskot i 2019 er det sett i verk nye tiltak innan skjøtsel og tilrettelegging på 139 bergkunstlokalitetar, og det går føre seg arbeid med mange prosjekt som er vidareførte frå tidlegare år. Det er behov for årvisse tiltak mange stader fordi bergkunstfeltene veks til eller er truga av hærverk og slitasje.

Det er òg utført metodeutvikling innan dokumentasjon og formidling, og nettverkstiltak slik som seminar i samarbeid med Verdsarvsenter for bergkunst – Alta **Museum**. Totalt er det gitt 7,8 mill. kroner i tilskot til nye tiltak innanfor BERG i 2019, og det blei utbetalt 7,3 mill. kroner (post 70). Resten av tiltaka held fram i 2020.

Tabell 7.11 Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG)

Bergkunst i Askeladden	Talet på lokalitetar	Kommentar
Bergkunstlokalitetar totalt	2 107	Status per 28.05.20 for automatisk freda lokalitetar
Enkeltminne bergkunst totalt	3 213	Status pr. 28.05.20 for automatisk freda lokalitetar
Nye skjøtselstiltak i 2019	139	Tilskot 2019
Nye tilretteleggingstiltak i 2019	24	Tilskot 2019
Nye dokumentasjonstiltak i 2019	60	Tilskot 2019
Tilfredsstillande bevarings-/vedlikehaldsnivå	481	Rapportert totalt i programmet

Bergkunst i Askeladden	Talet på lokalitetar	Kommentar
Tilrettelagt for publikum med tilfredsstillande bevarings-/vedlikehaldsnivå	109	Rapportert totalt i programmet

I løpet av 2019 er det gjennomført skjøtsel og tilrettelegging for publikum i regi av Bevaringsprogrammet for utvalde arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK) over heile landet, og det omfattar 56 lokalitetar i Askeladden.

Eit BARK-prosjekt (tilretteleggingsobjekt) omfattar i dei fleste tilfella ei gruppe kulturminne som utgjer ein samanheng. Fleire lokalitetar i Askeladden kan derfor inngå i eit prosjekt i BARK. I 2019 blei det sett i gang skjøtels- og tilretteleggingstiltak i 24 slike BARK-prosjekt. Parallelt går det føre seg arbeid med ei rekke prosjekt som er sette i gang frå tidlegare år. Arbeidet blir utført av fylkeskommunar og Sametinget i samarbeid med kommunane og andre lokale krefter. Så langt i programmet er 105 slike tilretteleggingsprosjekt fullførte. Det er ein reduksjon i tilstandsgrad i 2019 på grunn av kulturminne i prosjekt som no er tekne ut av programmet.

Nettverkstiltak er viktig for å nå måla i programmet, og det blei gjennomført eit skjøtelsseminar i Harstad for fylkeskommunane og Sametinget i 2019.

Totalt blei det gitt 2,2 mill. kroner i tilskot til tiltak innanfor BARK i 2019, og det blei utbetalt 2,2 mill. kroner (post 70). Andre tiltak held fram i 2020.

Tabell 7.12 Bevaringsprogrammet for utvalde, arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK)

Skjøtsel og tilretteleggingstiltak	BARK prosjekt og kommunar	Kommentar
Nye tiltak	24 (56 lokalitetar)	Tilskot 2019
Fullførte prosjekt totalt	105	I perioden 2012–2019
Kommunar der det er utført eller går føre seg BARK-tiltak	175 kommunar	I perioden 2012–2019
Tilfredsstillande bevarings-/vedlikehaldsnivå	420	Rapportert totalt i programmet

Skjøtsel og tilretteleggingstiltak	BARK prosjekt og kommunar	Kommentar
Tilrettelagt for publikum med tilfredsstillande bevarings-/vedlikehaldsnivå	309	Rapportert totalt i programmet

Det er gjennomført ei rekkje arkeologiske undersøkingar i 2019 knytte til ordninga der staten dekkjer utgifter til arkeologiske undersøkingar i samband med mindre, private tiltak og dersom det ligg føre særlege grunnar, mellom anna 12,7 mill. kroner til arkeologiske undersøkingar i samband med etableringa av Kjøpmannsgata Ung Kunst i Trondheim, 0,82 mill. kroner i samband med undersøking av vikingskip på Gjellestad i Halden og 4,1 mill. kroner i samband med nydyrking i Strand kommune i Rogaland. Av særleg øyremerkte midlar blei det gitt 4,7 mill. kroner til vidare undersøking av ruinar frå mellomalderen på Avaldsnes.

Post 70 blei auka med 19 mill. kroner til Klemenskyrkja i 2019, til kjøp av ein seksjon og bygging av eit formidlingssenter. Midlar til bygging av formidlingssenteret var i hovudsak knytte til kjøp av tenester der utgiftene blei dekte frå post 22. Det blei utbetalt 3,6 mill. kroner frå post 70 til NIKU til etterarbeid på utgravinga av Klemenskyrkja i 2019.

Tabell 7.13 Tiltak til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne 2019

Tiltak	Tal på Tilskot (i saker 1000 kr)		Merknader
Mindre private tiltak. Tilskot til arkeologiske granskingar. Direkte tilskot frå RA	37	19 788	Midlane blir betalte ut til den institusjonen som gjennomfører utgravinga
Særlege grunnar. Tilskot til arkeologiske granskingar. Direkte tilskot frå RA	11	15 633	
Sikring av arkeologiske kulturminne og vitskapleg kjeldemateriale	17	4 853	
Andre prioriterte styresmakt-oppgåver ved dei arkeologiske forvaltningsmusea		3 164	
Saksbehandling ved sjøfartsmusea		6 550	
Finnarlønn	95	6 550	

Tiltak	Tal på saker	Tilskot (i 1000 kr)	Merknader
Øyremerking		4 700	
Avaldsnes			
Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG)		7 812	Sjå ovanfor
Bevaringsprogrammet for utvalde arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK)		2 230	Sjå ovanfor
Sum		71 280	

Post 71 Tilskot til freda kulturminne i privat eige og kulturmiljø og kulturlandskap, kan overførast

Det er føreslått ei løyving på 159 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å støtte private eigarar i deira arbeid med å ta vare på kulturminne. Tilskot skal medverke til at freda kulturminne kan setjast i stand etter antikvariske retningslinjer og nyttast som ressursar i ei berekraftig samfunnsutvikling.

Tildelingskriterium

Tilskot kan bli gitt til dekking av antikvariske meirkostnader ved istandsetjing av freda kulturminne, med vekt på ivaretaking av kjeldeverdi, opplevingsverdi, bruk og verdiskaping. Det blir stilt krav om dokumentasjon av kompetanse til det føretaket som skal gjennomføre istandsetjinga.

Private eigarar av bygningar, anlegg, kulturmiljø og landskap som er freda, automatisk freda, mellombels freda eller der fredings sak er under behandling, kan få tilskot. Riksantikvaren og regionalforvaltninga kan i særlege tilfelle tildele tilskot til ikkje-freda kulturminne dersom dette blir gjort med forankring i nasjonale strategiske satsingar.

Oppfølging og kontroll

Detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gitt i dei enkelte tilskotsbreva. Kontrollen av tilskotsmottakar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskap. Oppfølging på staden kan vere særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet vert utført i samsvar med antikvariske retningslinjer. Regionalforvaltninga skal rapportere til Riksantikvaren.

Rapport 2019

I 2019 blei freda kulturminne i privat eige (FRIP) tildelte 159,0 mill. kroner i tilskot, inkludert tilsegn. Dei tre største beløpa blei gitt Oppland (17 mill. kroner), Hordaland (17 mill. kroner) og Trøndelag (15 mill. kroner).

Rapporteringa frå fylkeskommunane om tildeling og bruk av tilskotsmidlane varierer. Det er god framdrift i bruk av tildelte midlar og god rapportering hos dei med dei største prosentdelane freda bygg i privat eige. Det må takast høgd for at igangsette og ferdige istandsetjingsarbeid kan vere underrapporterte.

Riksantikvaren er heile tida i dialog med regionalforvaltninga om betra rapportering i bevaringsprogrammet. Resultata er gode, særleg for tilstandsregistreringa.

Tilstandsgrad per januar 2020 er klart forbetra frå januar 2019. 39 pst. av dei registrerte bygningane har eit ordinært vedlikehaldsnivå (TG 1). Dette er ein markant auke siste år (frå 33,1 pst. i 2018). Delen med moderat vedlikehaldsbehov (TG 2) utgjør 32,7 pst., noko som òg er ein tydeleg framgang (frå 27,3 pst. i 2018). Ein viss auke i TG 3 (frå 12,6 pst. i 2018 til 14,3 pst. i 2019) viser behovet for førebyggjande vedlikehald på bygg som tidlegare har oppnådd ordinært vedlikehald i bevaringsprogrammet. Delen bygg med ukjend tilstand (TG 9) blei halvert i løpet av fjoråret frå 26,8 pst. til 13,7 pst. Dette er truleg noko av årsaka til at delen bygg med straksbehov for utbetring har auka 1,7 pst.

Målet om 3 pst. TG 9 for landet under eitt er ikkje nådd, men reduksjonen av TG 9 inneber at rapporterte tilstandstal er meir pålitelege, noko som gir sikrere grunnlag for oppfølging av bevaringsprogrammet enn før.

Mange fylkeskommunar har gjort ein stor innsats dei siste åra, men framdrifta i fylkeskommunane varierer mykje. Berre Nordland ligg an til å kunne nå målet om ordinært vedlikehaldsnivå (TG 1) i løpet av 2020. Riksantikvaren vil i det vidare følgje opp tilstandsregistreringa tett og har sett av midlar til stimuleringstiltak også i 2020.

Som oppfølging av Riksrevisjonens rapportar har Riksantikvaren arbeidd med å styrkje tilskotsforvaltninga i direktoratet og i regionalforvaltninga. Gjennomførte tilsyn i fylkeskommunane viser at det framleis er behov for oppfølging. Samtidig har fylkeskommunane retta meir merksemd mot veikskapar i etablerte praksisar og tiltak for å utbetre disse. Erfaring frå tilsyn og oppfølging av bevaringsprogrammet er innlemma i arbeidet med utforming av digitalt søknads- og saksbehandlingssystem. Post 72 Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne, kan overførast

Det er føreslått ei løyving på 58 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Tilskotet skal medverke til at tekniske og industrielle kulturminne av historisk, teknologisk, sosial, arkitektonisk eller vitskapeleg verdi kan setjast i stand og haldast ved like etter antikvariske retningslinjer og brukast som ressursar i ei berekraftig samfunnsutvikling. Det er eit mål å auke kunnskapen om mangfaldet av tekniske og industrielle anlegg som grunnlag for forskning, formidling, oppleving, bruk og moglege ny bruk.

Tildelingskriterium

Private, kommunale og fylkeskommunale eigarar og forvaltarar av tekniske og industrielle kulturminne kan søkje om tilskot frå ordninga. Det gis ikkje tilskot til kulturminne i statleg eige.

Tilskot kan gis til konkrete tiltak innan

- sikring
- istandsetjing
- vedlikehald
- kulturminne- og tilstandsregistrering
- dokumentasjon
- moglegheitsstudiar

innanfor formålet og i samsvar med antikvariske retningslinjer frå forvaltninga.

Anlegg med vern etter kulturminneloven eller plan- og bygningsloven, og dei 15 anlegga som har inngått i Riksantikvarens bevaringsprogram, skal prioriterast. Det skal ikkje givast tilskot frå posten til ordinære driftsutgifter og driftsoppgåver eller museal formidlingsverksemd.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakaren skal levere sluttrapportar på utført arbeid. Kulturmiljøstyremakten ser til at arbeida er utførte i samsvar med dei aktuelle vilkåra gitt i tilskotsbrev. Rapporten må òg innehalde ein økonomisk rapport. Kontrollen av tilskotsmottakar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskap. Oppfølging på staden kan være særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet vert utført i samsvar med antikvariske retningslinjer.

Rapport 2019

Per 31. desember 2019 har 10 av 15 anlegg status som istandsette. Anlegg med status *istandsett* har framleis store istandsetjings- og vedlikehaldsbehov.

Ved enkelte anlegg er behovet ekstraordinært. Riksantikvaren vedtok i 2019 å gjere om statusen til Klevfos Cellulose- og Papirfabrik frå *istandsett* til *ikke istandsett*. Fabrikbygningen er i akselererande forfall som følgje av tidlegare kjemikaliebasert produksjon. I tillegg står det att store istandsetjingsbehov ved Rjukanbanen, Haldenkanalen og Odda smelteverk.

Ved overgangen til 2020 er behova ved anlegga langt større enn det som kan dekkjast ved framskriving av tilskotsposten, spesielt for anlegga Rjukanbanen, Haldenkanalen, Odda smelteverk og no også Klevfos. Situasjonen er noko forverra dei siste åra, som følgje av sær store kostnader ved både Rjukanbanen (istandsetjing av slippen på Tinnoset) og Odda (omn 3). I tillegg har Klevfos ukjent omfang både teknisk og når det gjeld kostnad.

Tabell 7.14 Oversikt over status for istandsetjing av teknisk-industrielle anlegg og fordeling av tilskot 2019

Anlegg	Innskrive	Status	Tilskot
Odda smelteverk	2013	Ikkje istandsett	4,0
Tyssedal kraftverk	1997	Istandsett	0,3

Anlegg	Innskrive	Status	Tilskot
Sjølingstad Uldvarefabrik	1997	Istandsett	4,2
Salhus Tricotagefabrik	1997	Istandsett	3,7
Bredalsholmen Dokk	2015	Ikkje istandsett	3,9
Kistefos Træsliberi	2002	Istandsett	3,5
Spillum Dampsag og Høvleri	1997	Istandsett	3,0
Atlungstad Brenneri	2013	Istandsett	2,3
Neptun Sildoljefabrikk	1997	Istandsett	2,0
Rjukanbanen	2011	Ikkje istandsett	10,9
Haldenkanalen	2013	Ikkje istandsett	3,9
Næs jernverkmuseum	1997	Istandsett	2,2
Folldal gruver	2002	Istandsett	3,9
Klevfos Cellulose- og Papirfabrik	1997	Ikkje istandsett	1,5
Fetsund Lenser	1997	Istandsett	4,4

Tilskot

I 2019 er det gitt 58,0 mill. kroner i tilskot til tekniske og industrielle kulturminne (TIK) over post 72. 54 mill. kroner av desse var sett av til anlegga i bevaringsprogrammet.

Freding

5 av 15 anlegg i bevaringsprogrammet er freda. For dei resterande ti blei det starta opp fredingssaker i 2018 som framleis held fram.

I tråd med Prop. 1 S (2018–2019) har Riksantikvaren prioritert tilskot til forvaltning, drift og vedlikehald (FDV) ved dei prioriterte anlegga.

- lønn til FDV-stillingar: 23,4 mill. kroner
- FVD: 10,4 mill. kroner
- istandsetjingsprosjekt: 20,1 mill. kroner.

Riksantikvaren har i 2019 gitt ein mindre del av tilskotsposten til kulturminne utanfor bevaringsprogrammet. Sjå fordelinga av tilskot i tabell 1.6.

Tabell 7.15 Oversikt over fordeling av tilskot for anlegg utanfor bevaringsprogrammet.
Kroner

Kulturminne	Tilskot
Auli Mølle	248 000
Bergen Kringkaster	30 000 ¹
Freiabilen	200 000
Gloster Gladiator	1 000 000
Hagevik tønnefabrikk	85 811
Indre Ofredal sagbruk	1 500 000
Nes Gardssag	104 719 ¹
Skaland Grafittverk	300 000 ¹
Tjørvåg Spekkeri	46 000 ¹

¹ Inklusive overførte midlar frå 2018

Evaluering av tilskotsordninga

I 2019 blei tilskotsordninga til tekniske og industrielle kulturminne (TIK) evaluert. Verneplanen for TIK er frå 1994, og spørsmålet er om bevaringsprogrammet speglar mangfaldet av TIK i dag. Agenda Kaupang AS fekk oppdraget å peike på behov og moglege løysingar ved utforming av ei eventuell ny tilskotsordning og eit nytt bevaringsprogram for tekniske og industrielle kulturminne.

Måloppnåing for tilskotsordninga og bevaringsprogrammet blei vurdert som tilfredsstillande og innrettinga føremålstenleg. Utpeikte forbetningsområde var likevel fleire.

Betre samordning mellom KLD og KUD på kultur-, **museums**- og kulturminnefeltet. Tilskotsordningane til TIK og **museum** bør i større grad sjåast i samanheng. Tydelegare forventningar om spleiselag mellom stat, fylkeskommune og andre bidragsytarar ved tildeling av midlar. Det blir lagt vekt på dette ved tildeling av midlar til anlegg utanfor, men det er meir uklart for anlegg innanfor bevaringsprogrammet. Behov for å etablere eit oppdatert fagleg kunnskapsgrunnlag som grunnlag for å utarbeide mål, prioriteringar og verkemiddel for å sikre vern av viktige tekniske og industrielle kulturminne.

I samband med overføring av forvaltninga av tilskotsordninga til fylkeskommunen frå 2021 bør det leggjast klare føringar for bruk av FDV-midlar til anlegg innanfor bevaringsprogrammet.

Samla vurdering av måloppnåing

Tilskot medverkar til å halde oppe og auke tilstandsgraden, men behova er i fleire tilfelle større enn det tilskota dekkjer. Evalueringa av tilskotsposten vil vere eit viktig verktøy i det vidare arbeidet med bevaringsprogrammet og tilskotsordninga. Det gjeld også i arbeidet med overføring av tilskotsordninga til fylkeskommunane frå og med tilskotsrunden 2021.

Post 73 Tilskot til bygningar og anlegg frå mellomalderen og brannsikring, kan overførast

Det er føreslått ei løyving på 57,5 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å medverke til at bygningar og anlegg i Noreg frå mellomalderen blir vedlikehaldne, setje i stand og brannsikra. Innanfor ordninga ligg òg mellomalderkyrkjer og kyrkjekunst frå mellomalder. Tilskot skal sikre mellomalderanlegga som historiske kjelder og medverke til berekraftig bruk og formidling av historia desse kulturminna og kulturmiljøa fortel.

Målet med tilskotsordninga er i tillegg brannsikring av identifiserte tette trehusområde frå alle tidsaldrar.

Tildelingskriterium

Eigarar og andre som forvaltar mellomalderbygg eller -anlegg, kan få tilskot til tiltak på anlegga og til arbeid som resulterer i dokumentasjon, forskning og formidling, både av anlegga og den immaterielle kulturarven i det tradisjonelle handverket knytte til slike anlegg.

Private eigarar og kommunar med tette trehusområde kan få tilskot til brannsikringstiltak, som ikkje følgjer av offentleg pålegg eller kommunanes tjenesteyting og -ansvar.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakaren skal levere sluttrapportar på utført arbeid til regionalforvaltninga, som ser til at arbeida er utførte i samsvar med dei aktuelle vilkåra. Rapporten må òg innehalde ein økonomisk rapport. Meir detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gitt i dei enkelte tilskotsbrev. Kontrollen av tilskotsmottakar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskap. Oppfølging på staden kan vere særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet vert utført i samsvar med antikvariske retningslinjer. Regionalforvaltninga rapporterer til Riksantikvaren.

Rapport 2019

Brannsikring stavkyrkjene

Tabell 7.16 Oversikt over brannsikringstiltak i stavkyrkjer 2019

Tiltak 2019	Talet på stavkyrkjer
Utviding/ombygging sløkkjeanlegg	2
Byte brannslangeskap	3
Klargjering for videoanlegg	6*
Nytt videoanlegg	4
Optimalisere utvendig deteksjon	1
Reservekraft	1

* 6 kyrkjer er klargjorde og godkjente for graving til kommunale videoanlegg.

Tilskot og kjøp av tenester summerte seg til om lag 20 mill. kroner i 2019.

Hovudvekta framover vil bli lagd på tilfredsstillande sløkkjeanlegg innvendig og utvendig. Systema som finst i dag, blir vurderte. Mindre og større utbetringar blir gjorde ved behov. Det blir arbeid med å optimalisere utvendig deteksjon og med klargjering og installering av nye videoanlegg.

Riksantikvaren har i 2019 halde fleire samordningsmøte der politi, brannvesen, teknisk etat i kommunane og eigarar har diskutert korleis ein er rusta ved hendingar. Annakvart år arrangerer Riksantikvaren samling for eigarar og tilsynshavarar ved stavkyrkjene. I år var samlinga i Sogn og Fjordane.

Riksantikvaren har i samarbeidd med eigarane gjort ferdig beredskapsplan for stavkyrkjene.

Samla vurdering av måloppnåing

Fleire tryggingstiltak medverkar til at brannsikringa av stavkyrkjene blir halde på eit høgt nivå.

Ønskt tryggleiksnivå er sett noko høgare enn før. Organisatoriske og tekniske tiltak står att før vi kan tryggleikskategorisere alle kyrkjer som tilfredsstillande.

Brannsikring av tette trehusbusetnad

Riksantikvaren gir tilskot til kommunane til arbeidet med å brannsikre tette trehusmiljø. Det er fordelt om lag 10,6 mill. kroner til brannsikring av tette trehusmiljø i 2019. Tilskota har i hovudsak gått til tekniske sikringstiltak som alarm- og sløkkjeanlegg, til dømes loft- og fasadesprinklar og utvendige brannslangar. Det er også gitt tilskot til å utarbeide brannsikringsplanar.

Riksantikvaren har i 2019 gitt eit større tilskot til brannsikring av den omfattande og svært verdifulle tette trehusbusetnaden i Bergen. Det er òg tildelt tilskot til andre viktige område som Røros, Levanger og Sjøgata i Mosjøen. Det er prioritert tilskot til stader der brannvesenets innsatstid er særleg lang, til dømes fiskeværet Å og den tette trehusbusetnaden på Kvitsøy, som ligg på øyar langt frå brannvesen.

Ruinar

Dei ferdig konserverte ruinane er i stor grad mellomstore og mindre anlegg. Dei største anlegga, til dømes Selje, Steinvikholm, Tautra, Hovedøya og Lyse kloster er framleis under arbeid. Vi ser òg at vi i større grad enn forventa må utføre etterkonservering og i nokre tilfelle ytterlegare tiltak for å handtere auka belastning frå vatn og vind. Dette gjeld for eksempel tårnet på Selje kloster og delar av klosterruinen på Tautra. Det er særleg viktig at vi ikkje mistar effekten av tidlegare ressurskrevjande tiltak.

Ved sida av dei ferdig konserverte ruinane er kompetansenettverket kanskje det mest verdifulle vi har oppnådd gjennom prosjektet. Dette vil komme det vidare arbeidet med ruinkonservering til gode. Samtidig har det stor overføringsverdi til kommande oppgåver, til dømes med mellomalderkyrkjer og liknande anlegg.

Post 74 Tilskot til fartøyvern, *kan overførast*

Verna og freda fartøy er spor etter den maritime kulturen vår og viktige representantar for mellom anna historie, handverk og maritim teknologi. Dei representerer alle sider av norsk sjøfart, med fiske, vare- og persontransport, rekreasjon, infrastruktur, forskning, utanriksfart og handel.

Det er føreslått ei løyving på 65,9 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Tilskot skal medverke til at fartøy på Riksantikvarens liste over verna og freda fartøy blir sette i stand etter antikvariske retningslinjer og brukte til formidling av Noregs utvikling som sjøfartsnasjon, og som ressursar i ei berekraftig samfunnsutvikling.

Tildelingskriterium

Eigarar og forvaltarar av freda og verna fartøy kan søkje om tilskot etter ordninga. Andre organisasjonar, foreiningar og prosjekter som opererer innanfor formålet med posten kan ta imot tilskot til prosjektarbeid.

Tilskot kan givast til konkrete tiltak innan sikring, istandsetjing og vedlikehald.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakaren skal levere sluttrapportar på utført arbeid til fylkeskommunen/Sametinget, som ser til at arbeida er utførte i samsvar med dei aktuelle vilkåra. Rapporten må òg innehalde ein økonomisk rapport. Meir detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gitt i dei enkelte tilskotsbrev. Kontrollen av tilskotsmottakar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskap. Oppfølging på staden kan være særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet vert utført i samsvar med antikvariske retningslinjer.

Fylkeskommunen/Sametinget skal rapportere til Riksantikvaren.

Rapport 2019

I 2019 blei det over post 74 tildelt i overkant av 63 mill. kroner i tilskot (32 fartøy, 8 SAVOS-fylke og -kommunar, 2 foreiningar). SAVOS-ordninga inneber at eit politisk vedtak om økonomisk støtte til verna fartøy utløyser tilsvarande sum frå Riksantikvarens tilskotspost. I 2019 auka søkjarmassen på SAVOS-ordninga, under dette to nye kommunar, med relativt store beløp samanlikna med tidlegare år.

Følgjande kommunar og fylke medverka med tilskot til fartøy gjennom SAVOS-ordninga i 2019: Bergen, Hammerfest, Aust-Agder, Oppland, Rogaland, Trøndelag, Vest-Agder og Østfold.

Nasjonal verneplan for flytande kulturminne

Revideringa av handlingsdelen av Nasjonal verneplan for fartøy (2010–2017) blei ferdig sommaren 2019. Oppfølginga av punkt i evalueringa av fartøyvernssentera i 2017 og 2018 og førebuingar til overføring av fartøyvernet (regionreforma) førte til forseinkingar.

Riksantikvaren har utarbeidd revidert nasjonal verneplan for flytande kulturminne for perioden 2019–2024. Verneplanen er ei vidareføring av 2010–2017-planen:

Å finne gode og langsiktige løysingar som gjer det mogleg å ta vare på eit representativt utval fartøy for framtida

Riksantikvaren har i 2019 arbeidd med å førebu overføringa av forvaltningsansvaret for verna og freda fartøy til dei nye regionane frå 1. januar 2020. Arbeidet held fram. Forvaltning av flytande kulturminne manglar eit fagmiljø utanfor Riksantikvaren, og arbeidet med tilrettelegging, rettleiing og opplæring er forventa å tilta dei nærmaste åra.

Post 75 Tilskot til fartøyvernssenter, kan overførast

Det er føreslått ei løyving på 16,4 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Målet med posten er å samle inn, vidareføre og gjere tilgjengeleg kunnskap om handverk knytt til istandsetjing og vedlikehald av verna og freda fartøy. Kulturminna skal setjast i stand med bruk av tradisjonelle teknikkar, materiale og metodar.

Fartøyvernssentera blei oppretta som følgje av behovet for kunnskapen om dette. Sentera har eit hovudansvar for å samle inn, vidareføre og gjere tilgjengeleg handverkskunnskapen som er nødvendig i fartøyvernet.

Tilskot skal medverke til at dei nasjonale fartøyvernssentera varetek hovudansvaret sitt for å samle inn, vidareføre og gjere tilgjengeleg handverkskunnskapen som er nødvendig i fartøyvernet, og i samarbeid med andre handverksmiljø og at aktørar innanfor fartøyvernet utviklar robuste fagmiljø. Dei nasjonale fartøyvernssentera er navet i fagutviklinga i fartøyvernet, men også andre aktørar har kompetanse i og interesse for området. Gjennom tilskot frå posten er det ei målsetjing å stimulere til samarbeid mellom sentera og andre aktørar som eit verkemiddel for å skape robuste fagmiljø i fartøyvernet.

Tildelingskriterium

I tillegg til dei nasjonale fartøyvernssentera kan andre private aktørar med relevant kompetanse innanfor formålet søka om tilskot.

Innanfor formålet kan det givast tilskot til:

- innsamling av kunnskap, forskning og dokumentasjon
- rådgiving og målretta kunnskapsdeling
- nødhamn, mellombels sikring for fartøy i verneflåten
- formidling av materiale og delar til antikvarisk istandsettingsarbeid

Aktivitetar under fellestenestene skal vera i tråd med planverk i fartøyvernet, oversikt over handverk og behov i fartøyvernet. Følgjande aktivitetar skal prioriterast:

- aktivitetar som har som mål å samla inn, sikra og auka kunnskap om eldre handverk og teknikkar
- aktivitetar som har som mål å sikra og heva den antikvariske kvaliteten på utbedringsarbeid på fartøy i verneflåten
- aktivitetar som har som mål å gjera viktig fagkunnskap tilgjengeleg for aktørar innan fartøyvernet

- andre aktivitetar som har som mål å sikra ivaretaking av fartøy som kulturminne

I samsvar med Meld. St. 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken, er tilskotet som fartøyvernssentera får til fellestenestene ikkje driftsstøtte, men kjøp av tenester.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakaren skal levere sluttrapportar på utført arbeid til Riksantikvaren, som ser til at arbeida er utførte i samsvar med dei aktuelle vilkåra. Rapporten må òg innehalde ein økonomisk rapport. Meir detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gitt i dei enkelte tilskotsbrev. Oppfølging på staden og i kvartalsvise samarbeidsfora med dei tre fartøyvernssentra er viktig. Kontrollen i høve til mottakarar av tilskot skjer i samsvar med økonomireglementet, gjennom møte, generell formalia- og sannsynskontroll av revidert årsrekneskap og årsmelding frå fartøyvernssentra.

Rapport 2019

I 2019 er 16,2 mill. kroner over post 75 fordelt til dei tre fartøyvernssentera Nordnorsk Fartøyvernssenter og Båtmuseum i Gratangen (4,4 mill. kroner), Hardanger fartøyvernssenter i Nordheimsund (5,6 mill. kroner) og Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter (6 mill. kroner).

Tilskota frå post 75 har finansiert timar knytte til løysing av oppgåver under fellestenestene, under dette dokumentasjonsarbeid i samband med istandsetjing av fartøy som Riksantikvaren gir tilskot til. Tilskota har vidare medverka til generell rådgiving, opplæring og kompetansebygging ved sentera og overfor fartøyeigarar. Fartøyvernssentera har i tillegg motteke og utført oppdrag som til dømes produksjon og publisering av faktaark, synfaringar, og teknisk-historisk dokumentasjon av fartøy på vegner av Riksantikvaren.

Fartøyvernssentera og Riksantikvaren har hatt tett samarbeid om oppfølging av tilrådde tiltak som eit resultat av evalueringa, og om utarbeiding av nye fellestenester.

Post 77 Tilskot til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, kan overførast

Mål

Det er ei målsetjing å ta i bruk kulturmiljø som ein ressurs og medverke til at kulturmiljøfeltet får ei tydelegare rolle i lokal og regional utvikling.

Tildelingskriterium

Tilskot blir gitt til prosjekt som er forankra i kommunale eller fylkeskommunale strategiske program, planar eller satsingar. Midlane skal gå til prosjekt i forpliktande samarbeid mellom offentlege og private aktørar.

Tilskot kan bli gitt til samarbeidstiltak, nettverk, kompetanseutvikling, formidling og næringsutvikling i kulturmiljø.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakar må levere sluttrapport til Riksantikvaren, som ser til at arbeida er utførte i samsvar med dei aktuelle vilkåra. Rapporten må òg innehalde ein økonomisk rapport. Meir detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gitt i dei enkelte tilskotsbrev. Kontrollen av tilskotsmottakar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskap. Oppfølging på staden er særleg aktuelt.

Det er føreslått ei løyving på 8,2 mill. kroner på posten for 2021.

Rapport 2019

I 2019 er det gitt tilskot til 19 større og mindre prosjekt som tek i bruk kulturmiljø som ressurs i samfunnsutviklinga.

Prosjekta medverkar til at kulturmiljø blir tekne i bruk som ressurs for reiseliv og næringsutvikling, bu- og livskvalitet, friluftsliv, folkehelse, utdanning og kultur. På nærings sida er prosjekta særleg relaterte til attraksjonsutvikling, tilrettelegging av fellesgode og nettverkssamarbeid mellom næringsaktørar og offentlege styresmakter.

Involvering av innbyggjarar og aktørar som til vanleg ikkje har noko direkte ansvar for kulturminne, skaper engasjement og positiv innstilling til å ta vare på kulturminna.

Prosjektarbeidet gir kunnskap og innsikt kor viktige kulturmiljøa er for samfunnsutviklinga, det mobiliserer ressursar, gir auka oppslutning og legitimitet og støtter opp under varig forvaltning av kulturmiljøa.

Post 77 og verdiskapingsprosjekta supplerer andre verkemiddel, slik som freding etter kulturminnelova, bevaring etter plan- og bygningslova, tilskot til istandsetjing og vedlikehald og så vidare. Ved tilskotsbehandlinga er det lagt vekt på å utvikle

samarbeid og nettverk på tvers av sektorar for å sikre samvirke mellom verkemiddel og gode resultat på fleire samfunnsområde og i tillegg understreke samfunnets felles ansvar for kulturarven.

Nokre av prosjekta er større regionale fleirårige fellessatsingar med koordinering av verkemiddel frå alle tre forvaltningsnivåa. Døme er program for kulturarvopplevingar i Buskerud med mål om å utvikle kommersielle reiselivsprodukt og Møre og Romsdals satsing på utvikling av postvegen, kystpilegrimsleia og Valldalsleden for å stimulere til folkehelse, næring og gode lokalsamfunn langs desse historiske ferdselsårene.

Prosjekta i Levanger og Trondheim viser at kulturhistorie og kulturminne er ein faktor for attraktivitet, forretningstilbod og levande lokalsamfunn. Trollholmsund i Porsanger og Vormadalen på Nes i Akershus inngår som utvalde kulturhistoriske landskap (KULA). Prosjekta deira har vore å leggje til rette for attraktivitet og berekraftig handtering av turistar.

Tabell 7.17 Tilskot til verdiskaping i 2019:

Tiltak/område	Tilskot (i 1 000 kr)
Regionale samarbeidsprosjekt	4 225
Andre prosjekt	3 745
Sum	7 970

Post 79 Tilskot til verdsarven, *kan overførast*

Regjeringa bidreg med til saman 22 mill. kroner til Norsk Industriarbeidarmuseum på Rjukan i Telemark (Tungtvannskjelleren), fordelt mellom Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Kwart departement bidreg med 11 mill. kroner. (6 mill. kroner i 2021). Grunnsteinen for prosjektet vart lagd ned i august 2020.

Det er føreslått ei løyving på om lag 64,7 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Unescos verdsarvkonvensjon har som mål å verne kultur- og naturarv som har framstående universell verdi. Noreg har i dag åtte verdsarvområde: Bergkunsten i Alta, Bryggen i Bergen, Rjukan–Notodden industriarv, Røros bergstad og Circumferensen, fire punkt på Struves meridianbue, Urnes stavkyrkje, Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap. Som statspart til verdsarvkonvensjonen er Noreg forplikta til

å verne og bevare verdsarvområda og formidle verdsarv ved hjelp av utdanningsprogram og informasjon. Tilskot skal medverke til å utvikle verdsarvområda som fyrstårn for den beste praksisen innan natur- og kulturminneforvaltning når det gjeld tilstand, forvaltning og formelt vern.

Tildelingskriterium

Fylkeskommunar, kommunar, **museum**, organisasjonar, bedrifter og privatpersonar kan få tilskot frå posten. Tilskot kan givast til prosjekt og tiltak som er knytt til områda i Noreg som er innskrive på Unescos verdsarvliste, med tilhøyrande buffersoner. I særlege tilfelle kan område som er oppførte på tentativ liste få tilskot. I særlege tilfelle kan område som er oppførte på tentativ liste få tilskot frå posten.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakaren skal levere sluttrapportar på utført arbeid til fylkeskommunen/Sametinget, som ser til at arbeida er utførte i samsvar med dei aktuelle vilkåra. Rapporten må òg innehalde ein økonomisk rapport. Meir detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gitt i dei enkelte tilskotsbrev. Kontrollen av tilskotsmottakar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskap. Oppfølging på staden kan være særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet vert utført i samsvar med antikvariske retningslinjer.

Fylkeskommunen/Sametinget skal rapportere til Riksantikvaren.

Rapport 2019

I 2019 blei det frå post 79 samla brukt 70,237 mill. kroner på verdsarv. Av dette blei 65,064 mill. brukt på dei åtte norske verdsarvstadene. Dette kom i tillegg til at det blei brukt midlar til verdsarv frå andre postar.

Foreininga Noregs Verdsarv fekk òg midlar frå post 79 til oppfølging av arbeidet med basisutstillinga for verdsarv og som tilskot til planlegging og gjennomføring av Verdsarvforum, samla 5,173 mill. kroner. Klima- og miljødepartementet har gitt Riksantikvaren ansvar for anskaffing av basisutstillingar for verdsarvsentera. I 2019 blei arbeidet med tre utstillingar for verdsarvsentera i Vega, Geiranger og Alta prioritert.

Tabell 7.18 Tilskot til verdsarvområda i 2019 frå post 79¹

Verdsarvområda	Tilskot (i 1 000 kr)
Bryggen i Bergen	14 900
Røros bergstad og Circum-ferensen	14 697
Bergkunsten i Alta	7 404
Vegaøyen	2 353 ²
Vestnorsk fjordlandskap	2 900 ²
Urnes stavkyrkje	0 ³
Struves meridianboge	1 610
Rjukan–Notodden industriarv	21 200
Sum	65 064

¹ Samla tilskot løyvd i 2019 i samband med ordinær tilskotsbehandling til dei åtte norske verdsarvområda var 54,6 mill. kroner. Beløpa i tabellen inkluderer tilskot løyvde i 2018 som blei utbetalt i 2019, og tilskotsmidlar som blei godkjende for overføring frå 2018 til 2019. Riksantikvaren har òg nytta midlar frå post 22 til tiltak i verdsarvområda.

² I tillegg kjem tilskot frå Miljødirektoratet, kap. 1420 post 81, og tilskot gjennom verdsarvsatsinga over Landbrukets utviklingsfond (LUF).

³ Urnes stavkyrkje fekk utbetalt tilskot for 2019 i 2020

Kap. 4429 Riksantikvaren

(i 1 000 kr)			
	Rekneskap	Saldert budsjett	Forslag
PostNemning	2019	2020	2021
02 Refusjonar og ymse			
inntekter	1 873	2 721	2 808
09 Internasjonale oppdrag	5 022	3 420	3 529
Sum kap. 4429	6 895	6 141	6 337

Post 02 Refusjonar og ymse inntekter

Posten gjeld refusjonar og innbetalte midlar frå oppdragsverksemd for andre institusjonar m.m., jf. omtale under kap. 1429 post 01. Under posten er det budsjettert inntekter ved sal av Riksantikvarens rapportar og andre produkt og

driftsvederlag frå Kongsvoll fjellstove. Meirinntekter under posten gir grunnlag for meirutgifter under kap. 1429 post 01, jf. forslag til vedtak II nr. 1.

Post 09 Internasjonale oppdrag

Midlane på posten skal finansiere dei tilsvarande utgiftene til internasjonale oppdrag. Meirinntekter under posten gir grunnlag for meirutgifter under kap. 1429 post 01, jf. forslag til vedtak II nr. 1.

Kap. 1432 Norsk kulturminnefond

(i 1 000 kr)			
PostNemning	Rekneskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
50 Til disposisjon for kulturminnetiltak	116 320	126 362	129 740
Sum kap. 1432	116 320	126 362	129 740

Post 50 Til disposisjon for kulturminnetiltak

Norsk kulturminnefond er eit forvaltningsorgan med særskilde fullmakter. Midlane skal nyttast til kulturminnetiltak og til drift av administrasjonen og styret.

Kulturminnefondet har i hovudsak ansvaret for verneverdige kulturminne og kulturmiljø.

Det er føreslått ei løyving på omlag 130 mill. kroner på posten for 2021.

Mål

Medverke til å styrkje arbeidet med å bevare verneverdige kulturminne og kulturmiljø og til at eit mangfald av kulturminne og kulturmiljø kan nyttast som grunnlag for framtidig oppleving, kunnskap, utvikling og verdiskaping.

Gjennom målretta og systematisk oppfølging legg Kulturminnefondet vekt på «vern gjennom bruk», då dette er den beste forvaltninga av kulturminna. Prosjekta medverkar til utvikling av lokalsamfunn og lokalt næringsliv. Satsing på kulturminne som ressurs medverkar til positiv utvikling av byar og stader.

Den siste brukarundersøkinga viser at 83 pst. av alle søkjarane er tilfredse med kontakten med kulturminnefondet og meiner den faglege oppfølginga av prosjekta som kulturminnefondet tilbyr, er svært viktig. Fire av fem prosjekt som har fått tilsegn om midlar, ville ikkje blitt realiserte utan støtta frå fondet. Ein kan etter dette grovt sett rekne med at 5000 prosjekt over heile landet neppe hadde blitt sette i stand utan støtta frå Kulturminnefondet.

Tilskot frå Kulturminnefondet løyser ut stor privat innsats i bevaringsarbeidet. I eit gjennomsnittleg prosjekt kjem 28 pst. av midlane frå staten gjennom Kulturminnefondet. 72 pst. av det som skal til for å setje kulturminnet i stand, kjem frå eigaren sjølv i form av eigne midlar eller eigen innsats i prosjektet. Menon Economics har i evalueringa «Kulturminnefondets samfunnsnytte» funne at for kvar krone som blir løyvd frå Kulturminnefondet, blir det brukt 3,5 kroner på istandsetjing av kulturminnet. Dei dokumenterer samstundes at dei fleste kulturminna som blir sette i stand, ofte får ein ny bruk, og at det dermed blir etablert både verdiskaping og næringsverksemd som følgje av istandsetjing av kulturminne.

For 2021 har styret i Kulturminnefondet vedteke å etablere eit prøveprosjekt med støtte til rullande og rørlege kulturminne, dette sett i lys av Meld. St. 16 (2019–2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold*. Ordninga vil bli evaluert.

Kriterium for måloppnåing

Opplysningar om tiltak retta mot verneverdige og freda kulturminne og kulturmiljø.

Tildelingskriterium

Tilskotsmidlane blir fordelte av styret i Kulturminnefondet etter søknad. Kulturminnefondet skal vere eit lågterskeltilbod til private eigarar av verneverdige kulturminne og kulturmiljø. Tilskota blir i hovudsak tildelte istandsetjings- og sikringsprosjekt. Tilskot til prosjekt som fremjar verdiskaping, handverk, næringsverksemd og aktivitet i lokalsamfunnet, er prioriterte. Dette gjeld òg prosjekt som gir synergieffektar, og som løyser ut private midlar eller mykje eigeninnsats. Samarbeid med eigarane av kulturminne og kulturmiljø er den viktigaste strategien for arbeidet i Kulturminnefondet.

Oppfølging og kontroll

Oppfølging skjer overfor tilskotsmottakarane gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av rekneskap og sluttrapport frå tilskotsmottakaren. I mange tilfelle er det aktuelt med kontroll på staden for å sikre at tiltaka er gjennomførte etter antikvariske retningslinjer og andre føresetnader for tilskotet.

Midlane frå Kulturminnefondet skal komme i tillegg til dei ordinære løyvingane frå Riksantikvaren.

Rapport 2019

Kulturminnefondet behandla 1127 søknader fortløpande gjennom året i 2019. Av desse var 27 søknader om tilskot til fag- og handverksseminar. Samla søknadssum frå private eigarar av verneverdige kulturminne var på 361 mill. kroner. Det er stabilt stor interesse for å søkje Kulturminnefondet om støtte til istandsetjing av verneverdige kulturmiljø.

Rapport for 2019

Bevarings- og formidlingsarbeidet som musea gjer, medverkar til å spreie kunnskap om og oppleving av samanhengar og endringar i dei natur- og kulturbaserte miljøa som omgir oss. Musea rapporterer om ca. 5 000 kulturhistoriske bygningar i 2019.

Norsk kulturråd forvaltar tilskotsordninga for sikringstiltak ved musea. Over ordninga blei det for 2019 gitt tilskot på 9 mill. kroner til 49 sikringstiltak ved 23 **museum**. Det blir gitt tilskot til å førebyggje øydeleggingar ved mellom anna brann, tjuveri, hærverk og naturskade.

Søkeordet «kulturarv»

Kulturmiljø

Det er viktig og nødvendig å sjå forvaltninga av kulturminne, kulturmiljø og landskap i samanheng med og som ein integrert del av klima- og miljøforvaltninga elles. Denne koplinga er blitt aktualisert gjennom verknadene klimaendringane har på kulturminne,

kulturmiljø og landskap. Fram mot år 2100 vil klimaet bli varmare, med meir nedbør, kortare snøsesong, minkande isbrear, fleire og større regnflaumar og stigande havnivå. Klimaendringane aukar belastninga på kulturminne, kulturmiljø og landskap. Eit fuktigare og varmare klima vil gi auka fare for røte- og insektskadar. Vidare kan akutte hendingar som flaum, skred, brann og kraftig nedbør true dei kulturhistoriske verdiane.

Miljøkriminalitet kan føre til at kulturmiljøverdiane knytte til både kunnskap, oppleving og bruk blir forringa, til dømes ved at samanhengen mellom kulturminna og kulturmiljøet dei inngår i, blir broten. Der arkeologiske kulturminne blir fjerna, blir òg funnkonteksten ukjend. **Kulturarv** er ein viktig del av folks identitetsdanning og tilhøyrse, både i Noreg og elles i verda. Felles for denne typen kriminalitet er at dei ulovlege handlingane medverkar til å gjere det vanskelegare å nå dei nasjonale måla på kulturmiljøfeltet, men òg å nå berekraftsmåla.

Det å ta vare på og halde ved like kulturhistorisk verdifulle bygningar og anlegg er eit viktig bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslepp. For å få til dette er det nødvendig å sjå på korleis byggje- og anleggssektoren kan medverke. Byggjevarene utgjør over 80 pst. av utsleppa i sektoren. FNs klimapanel (IPCC) peiker på at ein stor del av bygningsmassen som finst i dag, òg vil eksistere i 2050, og at rehabilitering og oppgradering av eksisterande bygningsmasse derfor er viktige bidrag til å redusere utsleppa i sektoren.

Overgangen til ein meir sirkulær økonomi er ein del av løysinga for at byggjenæringa skal bli meir berekraftig. Eit mål for den sirkulære økonomien er å utnytte alle ressursar best mogleg. Vern gjennom bruk er derfor framleis eit viktig prinsipp for ei berekraftig kulturmiljøforvaltning. Det vil både redusere avfall og redusere behovet for produksjon og transport av nye byggjemateriale. Vidareført bruk, innovativ ombruk og gjenbruk av eksisterande bygningar og materiale medverkar til å redusere råvarebruk, avfall, utslepp og energiforbruk. Det er verknadsfulle tiltak som gir reduserte klimagassutslepp her og no og ikkje berre ein venta gevinst i framtida. Byar i vekst treng heilskaplege grep for at dei skal bli funksjonelle og berekraftige, og **kulturarv**en kan brukast som ein ressurs i samfunnsutviklinga. Urbaniseringa og den auka tilflyttinga til byane og tettstadene fører til press på areal, kulturminne og kulturmiljø. Over 80 pst. av den norske befolkninga bur i byar og tettstader, og

prosentdelen er aukande. Utfordringa ligg i å auke tettleiken samstundes som ein forsterkar trivselen og kjensla av tilhøyrsløse for innbyggjarane.

2.2 Kulturminne og kulturmiljø

Nasjonale mål:

- Alle skal ha høve til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.
- Kulturmiljø skal bidra til berekraftig utvikling gjennom heilskapleg samfunnsplanlegging.
- Eit mangfald av kulturmiljø skal takast vare på som grunnlag for kunnskap, oppleving og bruk.

Dei nasjonale måla er forankra i Meld. St. 16 (2019–2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold*.

Kulturminne og kulturmiljø er viktige delar av samfunnets kollektive minne. Historiske bygningar, bymiljø, landskap og arkeologiske spor er kjelder til historia om samfunnsutvikling, om livet til enkeltmenneske og om korleis menneska har brukt og innretta seg etter naturen og samfunnet gjennom tidene. Kulturmiljøpolitikken skal forvalte dei kulturhistoriske verdiane i eit langsiktig perspektiv.

Den nye stortingsmeldinga om kulturmiljøpolitikken blei behandla av Stortinget 16. juni 2020 og presenterer tre nye nasjonale mål – engasjement, bærekraft og mangfald. I motsetning til tidlegare nasjonale mål, som har vore objekt- og tilstandsfokusert, legg dei nye nasjonale måla vekt på kor viktig **kulturarv** er for samfunnet og i arbeidet med å nå FN's bærekraftsmål. I meldinga legg regjeringa vekt på at kulturmiljøpolitikken er ein sentral og integrert del av klima- og miljøpolitikken. Denne koplinga til klima- og miljøforvaltninga er blitt aktualisert gjennom den effekten klimaendringane har på kulturminne, kulturmiljø og landskap. Samtidig kan bevaring av kulturhistoriske bygningar og anlegg medverke til reduksjon av klimagassutslepp og til den sirkulære økonomien. Korleis vi handterer den eksisterande bygningsmassen, vil derfor vere ein viktig del av løysinga for å nå utsleppsmåla vi har i 2030.

By- og stadutvikling er ein del av løysinga for ei berekraftig utvikling. **Kulturarv** kan brukast som ein ressurs i samfunnsutviklinga. Transformasjon og ny bruk av eldre bygningsmasse kan medverke til å bevare og vitalisere dei historiske byområda. God arkitektur, historiske bygningar og bymiljø medverkar til stadidentitet og positive

opplevingar av sentrum, og er ressursar som bør utnyttast for å utvikle attraktive by- og tettstadsenter. Å «styrkje innsatsen for å verne om og sikre kultur- og naturarven i verda» er eit eige delmål under FNs berekraftsmål 11 Berekraftige byar og lokalsamfunn, men kulturmiljø medverkar òg til å nå fleire av dei andre berekraftsmåla.

Regionreforma, som tredde i kraft 1. januar 2020, inneber at fylkeskommunane har fått meir mynde og har i hovudsak førstelinjeansvaret for behandling av saker etter kulturminnelova. Regionreforma inneber òg at rolla til Riksantikvaren er endra. Riksantikvaren skal vidareutvikle rolla si som fagdirektorat, og har framleis eit overordna ansvar for gjennomføringa av den nasjonale kulturmiljøpolitikken. Kulturminnefondet er den viktigaste verkemiddelordninga for eigarar av verneverdige kulturminne. Tilskot frå Kulturminnefondet er eit effektivt bidrag til arbeidet med å betre rammevilkåra for private eigarar av kulturminne og til å stimulere til privat verneinnsats. Kulturminnefondet har i 2019 fordelt 108,2 mill. kroner til 571 tiltak som medverkar til at eit mangfald av kulturminne og kulturmiljø kan nyttast som grunnlag for framtidige opplevingar, kunnskap, utvikling og verdiskaping.

2.6 Polarområda

Nasjonale mål:

- Omfanget av villmarksprega område på Svalbard skal haldast ved lag, og naturmangfaldet takast vare på tilnærma upåverka av lokal aktivitet.
- Dei 100 viktigaste kulturminna og kulturmiljøa på Svalbard skal sikrast gjennom føreseielege og langsiktige forvaltning.
- Negativ menneskeleg påverknad og risiko for påverknad på miljøet i polarområda skal reduserast.

Noreg har eit særskilt ansvar som miljøforvaltar i nordområda og på Svalbard, og eit av hovudmåla for norsk svalbardpolitikk er å ta vare på den særeigne villmarksnaturen på Svalbard. Dei spesifikke miljømåla for Svalbard går fram av Meld. St. 32 (2015–2016) *Svalbard*, jf. Innst. 88 S (2016–2017). På Svalbard er no 65 pst. av landområdet og 87 pst. av territorialfarvatnet freda som naturreservat og nasjonalparkar. Samstundes har områda ein verdifull **kulturarv** og stor verdi som kjelde til kunnskap og naturoppleving. Dyrelivet er i utgangspunktet freda, og fleire

artar har hatt ein kraftig vekst etter tidlegare for sterk utnytting. Nokre av pattedyr- og fugleartane har ikkje klart å komme tilbake til tidlegare nivå.

Kulturarven representerer vår felles historie, har store økonomiske og kulturelle verdiar, og medverkar til identitet og fellesskapskjensle. Regjeringa la fram Meld. St. 16 (2019–2020) for Stortinget våren 2020, med nye nasjonale mål på resultatområdet kulturminne og kulturmiljø. Meld. St. 16 (2019–2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold* legg vekt på kulturmiljø som ein ressurs i samfunnsutviklinga og på kulturmiljøforvaltninga som ein del av den heilskaplege klima- og miljøforvaltninga. I oppfølginga av meldinga skal det mellom anna utviklast bevaringsstrategiar for utvalde tema, arbeidet med ny kulturmiljølov skal startast opp, og det skal gjennomførast tiltak for å vise fram **kulturarv**ens bidrag for å nå FN's berekraftsmål. Noko av dette arbeidet vil bli påbegynt i 2021, men halde fram i dei kommande åra. Oppfølging av kulturmiljømeldinga og regionreforma vil vere ei hovudprioritering i 2021.

For 2021 er det føreslått 7,9 mill. kroner til å ferdigstille undersøkinga av Gjellestadskipet i Halden kommune, som blei starta i 2020, med ein estimert kostnad på 23,5 mill. kroner.

I perioden 2017–2021 er Noreg valt inn som medlem av Unescos verdsarvkomité. Klima- og miljødepartementet vil i denne perioden fokusere særskilt på det internasjonale ansvaret for verdsarvkonvensjonen. Noreg vil gjere ein særleg innsats for å sikre god forvaltning i land med små ressursar, å sikre ein god balanse på verdsarvlista og å arbeide for å betre den økonomiske situasjonen.

Samstundes held det nasjonale arbeidet fram for å styrkje lokal kunnskap og lokal forvaltning. Arbeidet med gjennomføringa av prioritetsplanen for verdsarvsenter (2017–2026) ved dei norske verdsarvområda er viktig her.

EØS-midlane medverkar til sosial og økonomisk utjamning i Europa og til gjennomføringa av EUs rettsakter i mottakarlanda. Dei er òg ein del av EU/EØS-arbeidet til miljøforvaltninga. Klima-, miljø- og **kulturarv**programma inkludert dei bilaterale fonda under EØS-midlane stimulerer til godt bilateralt fagleg samarbeid med mottakarlanda. Klima, energi, miljø og lågutsleppsutvikling er eitt av tre prioriterte hovudområde i inneverande periode, som vil gå fram til og med 2024. Det

vil gi nye og gode høve til å stimulere landa til tidleg oppfølging av EUs rettsakter og til å stimulere landa til oppfølging av internasjonale avtaler innan klima, miljø og biodiversitet.

Tabell 7.1 Fordeling av tilskot til organisasjonar i 2019 og 2020

Organisasjon/stiftelse	Rekneskap 2019 Løyving 2020	
<i>Miljøorganisasjonar</i>		
Den Norske Turistforening	6 416 000	6 658 000
Forbundet Kysten	4 500 000	4 563 000
Fortidsminneforeninga	4 238 000	3 877 000
Framtida i våre hender	4 472 000	4 700 000
Noregs Jeger- og Fiskarforbund ¹	4 859 000	4 895 000
Noregs naturvernforbund	7 582 000	7 637 000
<i>Paraplyorganisasjonar</i>		
Sabima	1 683 000	1 541 000
Kulturvernforbundet	1 683 000	1 541 000
Regnskogfondet	1 683 000	1 541 000
<i>Barne- og ungdomsorganisasjonar</i>		
Natur og Ungdom	4 530 000	5 131 000
Miljøagentane	2 742 000	2 996 000
<i>Miljøstiftelsar</i>		
Miljøstiftelsen Bellona	2 095 000	1 917 000
Norsk kulturarv	1 150 000	1 052 000
WWF Noreg	3 083 000	2 822 000
Zero	1 368 000	1 252 000
Norsk klimastiftelse	457 000	418 000
Sum	52 541 000	52 541 000

¹ 4 861 000 kroner av løyvinga til Noregs Jeger- og Fiskarforbund vart rammeoverført i 2019, som følgje av overføring av ansvaret for haustbart vilt frå Klima- og miljødepartementet til Landbruks- og matdepartementet.

- Bygg og Bevar er ein nettportal mellom det offentlege, næringslivet og dei private eigarane. Tilskotet går til Byggenæringens Landsforbund (BNL). Bygg og Bevar er ei

kommunikasjonsplattform for kunnskap og kompetanse på freda og verneverdige bygningar, ein sentral møteplass for eigarar av kulturhistoriske eigedommar og kvalifisert handverkskompetanse.

- Arbeid med brearkeologisk sikringsarbeid i Innlandet (0,5 mill. kroner)

Midlane til dette formålet går til sikring av dei kulturhistoriske verdiane som kan gå tapt ved at funn som kjem fram ved smelting av snøfonner og isbrear, blir utsette for nedbryting. Den globale oppvarminga fører til at isen i høgfjellsområda gradvis smeltar. Frå 2011 har eit brearkeologisk sikringsprogram, under leiing av **Kulturarv**eininga ved Innlandet fylkeskommune, berga arkeologiske funn frå isen. Det brearkeologiske sikringsprogrammet i Innlandet har sidan 2006 samla inn meir enn 3500 funn frå 53 funnstader, noko som utgjer meir enn halvparten av funna globalt, og meir enn 85 pst. nasjonalt. Dei arkeologiske funna frå isen gir eit sjeldan blick inn i ei fortidsverd. Nasjonale og internasjonale klimaaktørar samarbeider rundt koplinga mellom funna og klimaet i fortid og notid.

- Kulturminnedagen (0,4 mill. kroner)
-

Riksantikvaren fordeler tilskot til freda kulturminne og kulturmiljø, inkludert verna og freda fartøy. Riksantikvaren fordeler òg tilskot til arbeid med **kulturarv** i kommunane, til verdiskapingsprosjekt og til verdsarvområda. Gjennom regionreforma blir frå 2021 hovuddelen av tilskotsforvaltninga lagd til den regionale kulturmiljøforvaltninga. Kulturminnefondet er ei reindyrka tilskotsordning for verneverdige kulturminne og kulturmiljø i privat eige.

Den nye stortingsmeldinga om kulturmiljøpolitikken blei behandla av Stortinget 16. juni 2020. I meldinga presenterte regjeringa tre nye nasjonale mål. Dei nye måla er knytte til omgrepa «engasjement», «berekraft» og «mangfald». I motsetning til tidlegare nasjonale mål på dette området, som har vore objekt- og tilstandsfokusert, legg dei nye nasjonale måla vekt på kor viktig **kulturarv**en er for samfunnet og arbeidet med å nå FN's berekraftsmål. Med dei nye måla skal kulturmiljøforvaltninga bli målt på samfunnsbidraget. Kulturmiljøet skal framleis sikrast, og arbeidet for å redusere tap og skade skal halde fram.

Dei historiske spora er eit viktig grunnlag for å forstå vår tid, og dei er dermed ein del av løysinga på samfunnsutfordringane. I meldinga legger regjeringa vekt på at

kulturmiljøpolitikken er ein sentral og integrert del av klima- og miljøpolitikken. I oppfølginga av meldinga skal det mellom anna utarbeidast bevaringsstrategiar for utvalde tema, og det skal utarbeidast forslag til ny kulturmiljølov.

Regionreforma inneber at fylkeskommunane har fått meir mynde og i hovudsak har førstelinjeansvaret for behandling av saker etter kulturminnelova. Regionreforma inneber òg at Riksantikvarens rolle er endra. Riksantikvaren skal vidareutvikle rolla si som fagdirektorat, og har framleis eit overordna ansvar for gjennomføringa av den nasjonale kulturminnepolitikken.

Politikk for å nå dei nasjonale måla for kulturminne og kulturmiljø

Engasjement

Europarådets rammekonvensjon om **kulturarv**ens verdi for samfunnet, Faro-konvensjonen, slår fast at alle har rett til å ta del i den **kulturarv** som dei sjølve vel, samtidig som dei skal respektere rettane og fridommene til andre. Noreg ratifiserte Faro-konvensjonen i 2008. Regjeringa har ambisjon om at fleire skal føle eigarskap til og ta ansvar for kulturmiljø. Kulturmiljø er eit felles gode og eit felles ansvar.

Private eigarar av kulturminne og kulturmiljø og frivillige gjer ein uvurderleg innsats for å bevare ein viktig del av landets **kulturarv**, også på vegner av fellesskapet. Denne innsatsen medverkar sterkt til arbeidet med å nå dei nasjonale måla, og er utslagsgivande for at kulturmiljø blir brukt og teke vare på. Sjølv om hovudansvaret for å ta vare på egen eigedom ligg hos eigaren, skal offentlege verkemiddel medverke til at eigarane er i stand til å ta sin del av ansvaret for å sikre eit mangfald av kulturmiljø. Staten har ulike støtteordningar der eigaren kan få dekt meirkostnader som følgje av krav frå kulturmiljøforvaltninga.

Regjeringa ønskjer auka deltaking og vil betre rammevilkåra for eigarar og forvaltarar av kulturmiljø. Bevaringsstrategiane vil vere ei sentral ramme for eit slikt samarbeid. *Riksantikvarens strategi for samarbeid med frivillige organisasjonar 2018–2021* skal òg reviderast som eit ledd i oppfølginga av Meld. St. 16 (2019–2020).

Kunnskap om tradisjonshandverk og materialkunnskap er heilt avgjerande for å ta vare på freda og verneverdige bygningar, anlegg, fartøy og annan **kulturarv**.

Fartøyvernsentera, bygningsvernsentera og andre rådgivingstenester for kulturmiljø har mykje å seie for det praktiske istandsetjings-, skjøtsels- og vedlikehaldsarbeidet. Dei fungerer som eit lett tilgjengeleg tilbod for både eigarar og handverkarar og spelar ei viktig rolle for å sikre tilgang til kompetanse innan tradisjonshandverk. I oppfølginga av meldinga vil oppstarttilskot for å stimulere til utvikling av regionale rådgivingstenester for private eigarar av kulturmiljø bli vurdert.

Kulturminnefondet forvaltar tilskotsordningar retta mot private eigarar av verneverdige kulturminne og kulturmiljø. Fondet har vist seg å vere eit godt og viktig verkemiddel både for å ta vare på eit mangfald av verneverdige kulturmiljø og for å gi private eigarar betre høve til å engasjere seg og ta ansvar. Regjeringa legg opp til framleis å styrkje Kulturminnefondet og at midlane til fondet skal medverke strategisk for å nå dei nasjonale kulturmiljømåla.

Bygg og Bevar blei oppretta i 2009 og er eit samarbeidsprogram mellom Klima- og miljødepartementet og Byggenæringens Landsforening. Nettportalen *Bygg og Bevar* gir mellom anna informasjon om handverkarar med riktig kompetanse, produkt- og bransjeinformasjon om materiale, restaurering og riktig energirehabilitering, utan at kulturhistoriske verdiar går tapt. Bygg og Bevar er eit viktig bidrag for å betre rammevilkåra for dei private eigarane. Ei vidareføring av Bygg og Bevar med langsiktige og føreseielege rammer vil bli vurdert.

Berekraft

Målet «Kulturmiljø skal medverke til berekraftig utvikling gjennom heilskapleg samfunnsplanlegging» viser kor viktig samfunns- og arealplanlegginga er for å sikre kulturmiljø, og korleis kulturmiljøa kan bidra til dei tre dimensjonane av berekraftig utvikling: miljømessig, sosial og økonomisk berekraft. Målet understrekar samstundes Noregs ansvar for og regjeringa sine ambisjonar om å følgje opp FNs berekraftsmål og Agenda 2030.

Det vil bli utvikla indikatorar som måler korleis kulturmiljø medverkar til å nå berekraftsmåla i Noreg. Regjeringa skal òg utvikle andre indikatorar og styringsdata for å nå dei tre nasjonale måla – i dette arbeidet vert det viktig å synleggjere samanhengen med berekraftsmåla. Som ein del av dette arbeidet vil det bli lagt til rette for auka samarbeid mellom kulturmiljøforvaltninga og næringslivsorganisasjonar.

By- og stadutvikling er ein del av løysinga for ei berekraftig utvikling. **Kulturarv** kan brukast som ein ressurs i samfunnsutviklinga. Transformasjon og ny bruk av eldre bygningsmasse kan vere med på å bevare og vitalisere dei historiske byområda. God arkitektur, historiske bygningar og bymiljø medverkar til stadidentitet og positive opplevingar og ressursar som bør utnyttast for å utvikle attraktive by- og tettstadsenter. For å medverke til god forvaltning av kulturminne og kulturmiljø i byane, har Riksantikvaren utarbeidd ein eigen bystrategi. Denne strategien blir revidert i 2021. Direktoratet har òg sett i gang arbeid med ein klimastrategi for kulturmiljø. Strategien vil bli ferdig i 2021.

Regjeringa ønskjer å fremje bruk, ombruk, gjenbruk og transformasjon av hus og bygningsmiljø gjennom koordinert verkemiddelbruk. Regjeringa vil òg vurdere kor godt eigna dagens lovverk er til å verne kulturmiljø. Samstundes bør det offentlege bruke rolla som eigar av mange freda og verneverdige hus og anlegg til å vere ein aktiv pådrivar og gi gode døme på bruk, ombruk og gjenbruk av den historiske bygningsmassen.

Mangfald

Med nye nasjonale mål, som femnar breiare og i større grad legg vekt på kor viktig kulturmiljøet er for samfunnet, er det behov for å justere innretninga på bevaringsarbeidet. For å ta vare på eit mangfald av kulturmiljø vil regjeringa utarbeide bevaringsstrategiar for prioriterte tema der all verkemiddelbruk skal sjåast i samanheng. Dette inneber mellom anna satsingar og tiltak for å forbetre tilstand og vedlikehaldsnivå, og tiltak for å redusere tap og skade. Bevaringsstrategiane skal òg ta høgd for at det finst mange ulike måtar å ta vare på mangfaldet av kulturmiljø på. Vidare er kunnskap, oppleving, bruk og engasjement sentrale verdiar som må sikrast i utforminga av bevaringsstrategiane. Som ein del av bevaringsstrategiane bør det utarbeidast heilskaplege oversikter for relevante kulturmiljøkategoriar eller tema, slik at både forvaltningsmiljøa og forskingsmiljøa har eit felles kunnskapsgrunnlag. I samsvar med Stortingets vedtak 707 (2019–2020) og 208 (2019–2020) skal det i samband med bevaringsstrategiane, fremjast forslag om korleis staten kan stimulere private eigarar av kulturminne og kulturmiljø til jamt, godt vedlikehald gjennom skatte- og avgiftsinsentiv. Det skal òg leggjast til grunn at ein av dei nye bevaringsstrategiane skal handle om kyrkjer, og at det i den samanheng blir lagt til

grunn ei målsetjing om at alle steinkyrkjer frå mellomalderen skal ha ordinært vedlikehaldsnivå innan 2030. Klima- og miljødepartementet vil samarbeide med Barne- og familiedepartementet om dette. Riksantikvaren vil ha ei viktig rolle i utforminga av bevaringsstrategiane og skal i dette arbeidet sikre eit godt sektorsamarbeid, mellom anna betre koordinering av verkemiddelbruken.

Riksantikvaren har dei siste 15 åra utarbeidd fleire fagstrategiar, mellom annet for bymiljø, for arkeologiske kulturminne og for arbeid med **kulturarv** i kommunane. Desse fagstrategiane vil framleis vere viktige, men dei må reviderast slik at dei blir tilpassa dei nye nasjonale måla og arbeidet med bevaringsstrategiar.

I 2006 fekk Riksantikvaren, Statens landbruksforvaltning (no Landbruksdirektoratet) og Direktoratet for naturforvaltning (no Miljødirektoratet) eit felles oppdrag som enda i satsinga *Utvalgte kulturlandskap i jordbruket* i 2009. I 2020 inngår 46 landskap i ordninga. Frå og med 2020 er forvaltninga av denne tilskotsordninga lagt til dei aktuelle kommunane. Samarbeidet om ordninga skal førast vidare, og det skal vurderast å auke talet på område innanfor eksisterande rammer.

Prosjektet *Statens kulturhistoriske eiendommer* (SKE-prosjektet) blei starta opp i 2002 og er eit eksempel på korleis sektoransvaret medverkar til at departement og underliggjande etatar og verksemder tek ansvar for å nå miljømål innanfor eigne ansvarsområde. Etter nesten 20 år er det behov for å evaluere dei statlege landsverneplanane og forvaltninga av dei generelt. SKE-prosjektet har vore eit nybrottsarbeid som har gitt eit breitt erfaringsgrunnlag knytt til forvaltning og dispensasjonspraksis. I 2020 overtok regionane forvaltningsstyresmakta for desse eigedommane, med unntak av bygningar og anlegg som er oppførte på Riksantikvarens liste.

Kulturarvpolitikken er delt mellom fleire departementet. For å lette samarbeidet og gjere det enklare å sjå forvaltninga av mellom anna den materielle og den immaterielle **kulturarv**en i samanheng, førebur ein etablering av departementas **kulturarv**forum etter modell av departementas verdsarvforum og den interdepartementale landskapsgruppa.

Dei siste åra har **kulturarv**feltet fått stadig større merksemd i EU. Dette har mellom annet komme til uttrykk gjennom markeringa av det europeiske **kulturarv**året i 2018 og i EUs oppfølging etter dette. Eit av resultata er ein ny europeisk handlingsplan for **kulturarv**, *European Framework for Action on Cultural Heritage*. I handlingsplanen er det etablert fire prinsipp og fem satsingsområde for handling der EU ønskjer å medverke. Her er **kulturarv**ens verdi for eit inkluderande, berekraftig, tilpassingsdyktig og innovativt Europa og for eit sterkare globalt partnerskap framheva.

Handlingsplanen og satsingsområda er i stor grad samanfallande med dei nye nasjonale måla for kulturmiljøpolitikken og innretting av kulturmiljøarbeidet i Noreg. Gjennom handlingsplanen er det etablert ei ekspertgruppe som skal drøfte og utveksle erfaringar for å kunne utforme ein berekraftig og deltakande **kulturarv**politikk i Europa. Regjeringa meiner det er eit stort potensial for erfaringsutveksling og gjensidig støtte, og prioriterer derfor norsk deltaking i ekspertgruppa *Commission Expert Group on Cultural Heritage* og arbeidet med å følgje opp handlingsplanen.

Noreg deltek i Europarådets mellomstatlege komité for kultur, **kulturarv** og landskap (CDCPP), der både Kulturdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet er representerte. Gjennom ei rekkje tiltak medverkar Europarådet til å fremje mangfald og dialog gjennom tilgang til **kulturarv** og til å skape ei forståing av identitet, felles minne og forståing mellom folkegrupper. Fleire av desse tiltaka har innverknad for Noreg, slik som *European Heritage Strategy for the 21st Century*, dei europeiske kulturminnedagane, *Cultural Routes* i tillegg til ei rekkje faglege nettverk og strategiar. Europarådet er òg ein viktig møteplass for medlemsstatane, både for å drøfte felles løysingar og for politikktutvikling. Noreg deltek og medverkar aktivt i slike samanhengar. Dette arbeidet vil bli ført vidare. Regjeringa vil leggje særleg vekt på arbeidet med å sjå **kulturarv**, menneskerettar, demokrati og berekraftsmåla i samanheng.

Regjeringas strategi *Norge i Europa* framhevar EØS-midlane som det viktigaste finansielle verkemiddelet i europapolitikken. Gjennom kultur- og **kulturarv**programma under EØS-midlane har norsk kulturmiljøsektor høve til å tileigne seg ny kunnskap ved å diskutere felles utfordringar med europeiske kollegaer.

Nordisk ministerråd er det offisielle samarbeidsorganet til dei nordiske regjeringane. Statsministrane i Norden har gjennom ein deklarasjon frå 20. august 2019 vedteke

som visjon at Norden skal bli verdas mest berekraftige og integrerte region fram mot år 2030. Samarbeidet i Norden skal byggje opp under denne visjonen. I ein deklarasjon frå 30. oktober 2019 oppfordrar dei nordiske kulturministrane sektorane til å integrere kultur og **kulturarv** som ein viktig premis for arbeidet med FN's berekraftsmål.

Bevaringsprogramma

Ei av dei viktigaste strategiske satsingane i arbeidet med å nå dei tidlegare nasjonale måla var å etablere ti bevaringsprogram. Andre viktige verktøy var å utarbeide og implementere Riksantikvarens fredingsstrategi og å styrkje arbeidet med å sikre verneverdige kulturminne i kommunane.

Hovudinnsatsen i dei ti bevaringsprogramma har sidan oppstarten i 2007 vore retta mot å medverke til å forbetre vedlikehaldsnivået for utvalde kulturminnekategoriar. Fredingsstrategien skal sikre betre geografisk, sosial, etnisk, næringsmessig og tidsmessig representativitet i fredingsporteføljen. Arbeidet med **kulturarv** i kommunane har medverka til kunnskap om og ivaretaking av ei større breidd blant kulturminne og kulturmiljø.

Tildelingskriterium

Eigarar og andre som forvaltar mellomalderbygg eller -anlegg, kan få tilskot til tiltak på anlegga og til arbeid som resulterer i dokumentasjon, forskning og formidling, både av anlegga og den immaterielle **kulturarv**en i det tradisjonelle handverket knytte til slike anlegg.

Private eigarar og kommunar med tette trehusområde kan få tilskot til brannsikringstiltak, som ikkje følgjer av offentleg pålegg eller kommunanes tjenesteyting og -ansvar.

Post 77 og verdiskapingsprosjekta supplerer andre verkemiddel, slik som freding etter kulturminnelova, bevaring etter plan- og bygningslova, tilskot til istandsetjing og

vedlikehald og så vidare. Ved tilskotsbehandlinga er det lagt vekt på å utvikle samarbeid og nettverk på tvers av sektorar for å sikre samvirke mellom verkemiddel og gode resultat på fleire samfunnsområde og i tillegg understreke samfunnets felles ansvar for **kulturarven**.

Nokre av prosjekta er større regionale fleirårige fellessatsingar med koordinering av verkemiddel frå alle tre forvaltningsnivåa. Døme er program for **kulturarv**opplevingar i Buskerud med mål om å utvikle kommersielle reiselivsprodukt og Møre og Romsdals satsing på utvikling av postvegen, kystpilegrimsleia og Valldalsleden for å stimulere til folkehelse, næring og gode lokalsamfunn langs desse historiske ferdselsårene. Prosjekta i Levanger og Trondheim viser at kulturhistorie og kulturminne er ein faktor for attraktivitet, forretningstilbod og levande lokalsamfunn. Trollholmsund i Porsanger og Vormadalen på Nes i Akershus inngår som utvalde kulturhistoriske landskap (KULA). Prosjekta deira har vore å leggje til rette for attraktivitet og berekraftig handtering av turistar.

Kyrkjebygga og gravplassane er ein del av Noregs **kulturarv**. Dei skal forvaltast med respekt for det formålet dei skal tene, og i samsvar med den kulturhistoriske rolla si. Storparten av dei 1 600 kyrkjene til Den norske kyrkja er eldre bygg som har høge kostnader til oppvarming. KA – Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter arbeider saman med Riksantikvaren for å finne nye varmesystem som kan gi både energisparing og eit betre bevaringsmiljø for bygg og interiør. Det er også etablert regionale energinettverk for kyrkjebygga for å auke kompetansen på området. I 2019 og 2020 er det samla løyvd i overkant av 110 mill. kroner til brannsikring, istandsetjing og klimasikring av dei kulturhistorisk viktigaste kyrkjene. Store delar av desse midlane går til sikring og istandsetjing av klimaskal (vegger, tak og tårn) og utskifting av gamle elanlegg og varmeomnar.

8.1.8 Kulturdepartementet

Beskriving av miljøområde, miljømål og miljøutfordringar

God forvaltning av kulturminne i form av bygningar og anlegg, i hovudsak enkeltbygningar og bygningsmiljø, men òg tekniske og industrielle kulturminne,

bergkunst og kulturlandskap, og kulturminne i form av kyrkjer og gravplassar utgjer Kulturdepartementets bidrag til regjeringas samla klima- og miljøpolitikk.

Nasjonalt pilegrimsenter er ein del av verksemda Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) og fungerer som pådrivar og koordinator for den nasjonale pilegrimssatsinga, som skal oppfylle målsetjingar innanfor både kyrkje, kultur, næring og miljø. Pilegrimsarbeidet ved NDR skal medverke til ei miljøvennleg og skånsam form for reiseverksemd og til utvikling av næringsverksemd og eit berekraftig reiseliv langs Pilegrimsleia. Pilegrimsferdsel er «grøn» turisme og saman med andre initiativ utgjer miljøaspektet ein sentral og viktig del av pilegrimssatsinga, både for miljøet, dei ulike aktørane og for pilegrimane sjølv, jf. NDRs langtidsplan for den nasjonale pilegrimssatsinga «Veien fram mot 2037 – Langtidsplan 2020–2037». Pilegrimssatsinga skal leggje FNs 10 berekraftsprinsipp for reiseliv til grunn for arbeidet, med mellom anna spesiell vekt på å respektere, vidareutvikle og framheve lokalsamfunnets historiske **kulturarv**, autentiske kultur, tradisjonar og særpreg, å minimere forureining av luft, vatn og land (inkludert støy) frå reiselivsbedrifter og turistar og å minimere genereringa deira av avfall og forbruk av knappe og ikkje-fornybare ressursar.

Kulturdepartementet føreset at mottakarar av spelemidlar til anlegg for idrett og fysisk aktivitet ser til at føresegnene i plan- og bygningslova og aktuelle forskrifter, også når det gjeld klima- og miljørelaterte saker, blir følgde.

Riksantikvaren

Kunnskapsløftet er Riksantikvarens viktigaste delsatsing for å effektivisere og modernisere kulturminneforvaltninga. Satsinga inkluderer å digitalisere og gjere tilgjengeleg data, mellom anna gjennom å digitalisere eigne arkiv, og utvikle gode saksbehandlingssystem. Digitaliserte arkiv gir god tilgang på informasjon for fylkeskommunar og kommunar.

Kulturminne i kommunen (KiK) er eit delprosjekt i Kunnskapsløftet og har som formål å setje **kulturarv** på den lokalpolitiske dagsordenen og få kommunane til å utarbeide kulturminneplanar. Prosjektet varer ut 2020, og framdrifta i prosjektet er i samsvar med prosjektmål og styringsparametrar.

Gjennom samarbeid med Riksarkivet, Statens kartverk og Kulturrådet om tilgjengeleggjøring av opne data kan allmenta enkelt vidarebruke data direkte i sine egne datasystem.

Kulturminnefondet

Kulturminneadministrasjonen har vidareutvikla og effektivisert arbeidsprosessane, og har i samarbeid med Miljødirektoratet innført nye digitale løysingar i tilskotsforvaltninga. Søkjarane kan søkje og rapportere direkte i portalen. Kulturminnefondet tek i bruk miljøforvaltninga si felles IKT-plattform frå 2021.

Helse- og omsorgsdepartementet

Søkeord «museum»

Nasjonalt kompetansenettverk for behovsdrevet tjenesteinnovasjon i helse- og omsorgssektoren (InnoMed)

Målsettingen til InnoMed er å bidra til økt effektivitet og kvalitet i helse- og omsorgssektoren gjennom utvikling av nye produkter og tjenester. Bevilgningen på totalt 12,9 mill. kroner i 2021 går til videreføring av InnoMed som nasjonalt kompetansenettverk for behovsdrevet tjenesteinnovasjon i helse- og omsorgssektoren. Siden 1. januar 2019 er ansvaret for InnoMed flyttet til de regionale helseforetakene, under ledelse av Helse Midt-Norge RHF. Det legges opp til et tett samarbeid med KS.

Dataanalyse, styringsinformasjon og statistikk

Ved Stortingets behandling av Prop. 117 S (2019–2020) ble det bevilget 0,5 mill. kroner til arbeid med dataanalyse, styringsinformasjon og statistikk i Helsedirektoratet. Bevilgningen foreslås videreført i 2021.

Post 79 Tilskudd

Bevilgningen dekker bl.a. tilskudd til utviklings- og kompetansehevende tiltak innenfor enkelte områder av helsetjenesten. Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner i 2021 for å opprette en søkbar tilskuddsordning for pasientorganisasjoner som ønsker å etablere kontaktfamilieordning. Det vises til nærmere omtale av formålet under kap. 732, postene 72–75.

Følgende tiltak fra saldert budsjett 2020 foreslås videreført i budsjettforslaget for 2021:

- Kliniske etikkomitéer. Øvrig tilskudd til senteret er omtalt under kap. 761, post 21
- Norsk ressursgruppe for organdonasjon (Norod)
- Nasjonalt faglig nettverk for organdonasjon til transplantasjon (NFNOT)
- Stiftelsen organdonasjon
- Nasjonalt medisinsk **museum**
- Standard Norge
- Økt rekruttering av blodgivere. Tilskuddet utbetales til Røde Kors
- 25,8 mill. kroner til Blå Kors Kompasset. Blå Kors har utviklet modeller og tiltak som kan nå barn som er pårørende.
- 9,5 mill. kroner til Diabetesforbundet
- 7,4 mill. kroner til Norsk pasientforening og Landsforening for uventet barnedød
- 2,7 mill. kroner til Kreftlinjen
- 1,1 mill. kroner til onkologiske faggrupper

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Søkeord: **museum**

Regjeringen foreslår også å øke lånerammen til Husbanken fra 16 mrd. kroner i saldert budsjett for 2020 til 20 mrd. kroner i 2021. Målet er at flere med langvarige finansieringsproblemer skal få startlån og dermed mulighet til å eie egen bolig. I

tillegg skal økningen bidra til at det bygges flere utleieboliger og boliger med kvaliteter innenfor miljø eller tilgjengelighet.

For å øke kunnskapen blant leietagere og utleiere om deres rettigheter og plikter etter husleieloven, foreslår regjeringen å utvide Husleietvistutvalgets virkeområde til hele landet.

Regjeringen vil at alle skal få mulighet til å delta, både i arbeidsliv og i samfunnsliv. For at ingen skal falle utenfor, samarbeider staten med enkelte kommuner om særskilt innsats i områder med store levekårsutfordringer. I 2021 foreslår regjeringen over syv departementers budsjetter, om lag 208 mill. kroner til områdesatsinger i Oslo, Drammen, Bergen, Trondheim og Stavanger.

Regjeringen vil bidra til at næringslivet kommer i gang igjen over hele landet, og at flest mulig kommer i arbeid. Regjeringen foreslår å øke aktiviteten i statlige byggeprosjekter i 2021 sammenlignet med 2020. Nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og arkivmagasin for Arkivverket i Rana, og nytt museum for Saemien Sijte på Snåsa, ferdigstilles i 2021. Regjeringen foreslår også å starte opp byggingen av nytt regjeringskvartal i Oslo og fagskole for brann og redningstjenesten i Tjeldsund i 2021. Regjeringen foreslår også midler til å prosjektere nytt fengsel i Oslo og til Campus NTNU.

Post 70 Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21

Bevilgningen skal dekke kontingenter og enkeltstående tilskudd med navngitt mottaker, som ikke hører naturlig inn under andre budsjettposter.

I 2021 skal bevilgningen dekke Norges årlige kontingent for medlemskap i European Institute of Public Administration (EIPA), i European Centre of Employers and Enterprises providing Public Services and Services of general interest (CEEP) og i International Hydrographic Organization (IHO).

Bevilgningen skal videre dekke utgifter på 1,3 mill. kroner til oppfølging av handlingsplan mot antisemittisme. Midlene skal blant annet benyttes til sikkerhetstiltak og informasjonstiltak ved Jødisk Museum i Trondheim.

Utviklingstrekk og utfordringer

Samlede investeringer i byggeprosjekter økes noe i 2021 sammenliknet med 2020. Dette skyldes at nytt regjeringskvartal etter planen igangsettes i 2021. Store prosjekter som nytt nasjonal **museum** og nybygg for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Veterinærinstituttet på Ås blir ferdigstilt i 2020. Samtidig vil andre store prosjekter være i byggefase i 2021, blant annet nybygg for livsvitenskap og Vikingtidsmuseet, begge ved Universitetet i Oslo.

Lokaler utgjør en stor utgift og er en vesentlig innsatsfaktor for at statlige virksomheter skal nå sine mål. Det legges derfor vekt på samfunnsøkonomiske analyser, kostnad-nytte-analyser og realisering av samfunns- og effektmål i nye prosjekter. I større grad enn tidligere vil statlig eiendomsutvikling handle om god arealbruk, modernisering og ressursutnyttelse i eksisterende bygningsmasse, slik at behovet for nybygg begrenses. Databasen statenslokaler.no ble lansert høsten 2019 og gir oversikt over statens samlede ressursbruk til lokaler. Den viser arealer og kostnader for eiendommer statlige virksomheter forvalter selv, og eiendommer Statsbygg forvalter innenfor den statlige husleieordningen. I tillegg viser databasen lokaler som staten leier i markedet. Databasen er et grunnlag for analyser og et viktig verktøy for bedre porteføljestyling.

Ved leie av lokaler i markedet, statlig eiendomsforvaltning og i tidligfase av statlige byggeprosjekter, skal grundige behovsanalyser, strategiske arealplaner og gevinstrealiseringsplaner legges til grunn for videre utvikling. Det er et stort potensial for å redusere statens areal- og investeringsbehov gjennom god utredningspraksis.

[...]

De siste årene har statlige byggeprosjekter blitt fullført godt innenfor Stortingets godkjente kostnadsrammer. Nybygg for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Veterinærinstituttet ferdigstilles i 2020 og vil overskride opprinnelig kostnadsramme. Statsbygg har de siste fem årene (2015–2019) ferdigstilt byggeprosjekter til en sluttkostnad tilsvarende 98 pst. av styringsrammen for porteføljen som helhet. I 2019 pågikk det 39 byggeprosjekter i tidligfase og 55 prosjekter i gjennomføringsfase. 15 av disse ble ferdigstilt, hvor de største var sikker teknisk infrastruktur i regjeringskvartalet, boligene i Longyearbyen, påbygg ved Høgskolen i Sørøst-Norge, campus Ringerike og rehabilitering ved Ullersmo fengsel.

Av prosjektene i gjennomføringsfase var de største nytt nasjonalmuseum på Vestbanen, nybygg for NMBU og Veterinærinstituttet, nybygg for livsvitenskap ved Universitetet i Oslo, ny energiløsning i regjeringskvartalet og Agder fengsel.

Gjennom målrettet arbeid med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) og seriøsitet har Statsbygg bidratt til en tryggere og mer seriøs bygge-, anleggs- og eiendomsnæring. Skadefrekvensen i 2019 viser 5,1 fraværsskader per million arbeidede timer, en nedgang fra 2018 hvor skadefrekvensen var 8,2. For å sikre effektiv og målrettet oppfølging av seriøsitet i hele leverandørkjeden benytter Statsbygg et system for føring av elektroniske oversiktslister over tilstedeværelse på byggeplass (HMSREG). Systemet tilrettelegger for effektiv og målrettet oppfølging av seriøsitet i hele leverandørkjeden. I tillegg har Statsbygg innført leverandørevaluering som benyttes i nye anskaffelser, med tilbakemelding til leverandører, slik at næringen utvikler seg i riktig retning innenfor disse områdene. Statsbygg fortsetter samarbeidsavtalen med Skatteetaten, som ble inngått i 2017. I 2019 har avtalen blant annet bidratt til utestengelse av åtte firmaer fra Statsbyggs byggeplasser og til innbetaling av 31 mill. kroner i skatterestanser.

Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

I 2019 ble bevilgningen benyttet til videreføring av prosjektering av Tromsø **Museum** ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, prosjektering av rehabilitering av Nationaltheatret, Utstillingsveksthuset ved Universitetet i Oslo og til skisseprosjekt for Odontologisk fakultet ved Universitetet i Oslo. I tillegg ble det benyttet midler fra grunnbevilgningen til prosjektering av campussamlingen ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Budsjettforslag

I 2021 videreføres prosjekteringen av rehabilitering av Nationaltheatret med 6 mill. kroner. I tillegg foreslås det videreføring av forprosjekt for Campus NTNU og Ocean Space Laboratories med henholdsvis 137 mill. kroner og 30 mill. kroner. Samlet foreslås det en bevilgning på 173 mill. kroner i 2021.

Post 31 Igangsetting av byggeprosjekter, kan overføres

I 2020 startet bygging av nytt vikingtidsmuseum ved Universitetet i Oslo. Det foreslås ikke oppstart av nye byggeprosjekter på posten i 2021.

Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres

Prosjektet på Bygdøy for nytt vikingtidsmuseum omfatter nybygg, sikring av vikingskipene og tilhørende gjenstander. I tillegg blir det eksisterende Vikingskipshuset og anlegget utendørs rehabilitert.

Bevilgningen foreslås økt med 298,3 mill. kroner til 1 769,5 mill. kroner i 2021.

Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres

Posten dekker utgifter til oppstart av nye byggeprosjekter innenfor husleieordningen.

I 2019 ble det bevilget midler til oppstart av tre prosjekter: nytt museumsbygg for Saemien Sijte i Snåsa, ny energiløsning i regjeringskvartalet og forsterket fellesskapsavdeling ved Ila fengsel og forvaringsanstalt. I 2020 ble det bevilget midler til oppstart av rehabilitering av tekniske anlegg ved Ila fengsel og forberedende arbeider i nytt regjeringskvartal.

Ordinære byggeprosjekter – videreføring

(i mill. kroner)				
	Oppstart	Avtalt ferdigstillelse	Kostnadsramme per 1.7.2021	Forslag 2021
<i>Bygg under Kommunal- og moderniseringsdepartementet:</i>				
Energiløsning for nytt regjeringskvartal	2019	2024	1 471,2	333,0
<i>Bygg under Kulturdepartementet:</i>				

Nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og arkivmagasin i fjellet i Rana (NB Fjellanlegget)	2017	2021	855,6	120,0
Nytt museumsbbygg for Saemien Sijte på Snåsa	2019	2021	123,4	57,0
<i>Bygg under Justis- og beredskapsdepartementet:</i>				
Ila fengsel, rehabilitering tekniske anlegg	2020	2023	359,6	149,0
Prosjekter i reklamasjonsfasen				84,4
Samlet forslag post 33				743,4

Kostnadsrammene er eksklusive midler til kunstnerisk utsmykking, jf. kap. 530, post 36.

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2018–2019) ble det vedtatt kostnadsramme for nytt museumsbbygg for Saemien Sijte i Snåsa. For 2021 foreslås det en bevilgning på 57 mill. kroner til avslutning av det nye museumsbbygget.

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2019–2020) ble det vedtatt kostnadsramme for rehabilitering av Ila fengsel. For 2021 foreslås det en bevilgning på 149 mill. kroner til videreføringen av rehabiliteringen.

Samlet foreslås det en bevilgning på 743,4 mill. kroner, hvorav 84,4 mill. kroner gjelder prosjekter i reklamasjonsfasen.

Post 49 Kjøp av eiendommer, kan overføres

Bevilgningen dekker kjøp av eiendommer og tomter til bruk i aktuelle byggeprosjekter.

I 2019 ble det blant annet kjøpt tomt til regjeringskvartalet (Møllergata 11), tomt til bygging av mediebygg ved Høgskolen i Volda, tomt til Universitetet i Stavanger og tomt til nytt museumsbbygg for Saemien Sijte på Snåsa. Samlet kjøpesum var 72,7 mill. kroner.

Tilskudd til Norsk Teknisk Museum

Det foreslås et tilskudd på 7,3 mill. kroner til Norsk Teknisk Museum. Telenor avvirket sin støtte til Telemuseet. For å sikre bevaring av Telemuseets museale samlinger og kulturminner som dokumenterer norsk telehistorie fra 1855 og fram til i dag, og kompetansen Telemuseet hadde bygd opp om samlingene, ble Norsk Teknisk Museum og Telemuseet slått sammen. Tilskuddet vil bidra til å ta vare på samlingene og kompetansen på teleområdet.

Regjeringen har i forbindelse med statsbudsjettet for 2021 foreslått at det gis tilsagn om investeringstilskudd til Norsk Skogfinsk Museum til nybygget Finnskogens hus på Svullrya over Kulturdepartementets ordning om Nasjonale kulturbygg, jf. Prop. 1 S (2020–2021) for Kulturdepartementet.

Tabell 1.4 Velferd, oppvekst og miljø

(i 1 000 kr)							
Tiltak/ordning	Dep.	Kat.	Kap./post	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021	
Tilskot til apotek ¹	HOD	B	0717/70	2 855	4 734		
Rekruttering og fagleg utvikling i allmennlegetenesta	HOD	B	0762/70	6 300	6 300	4 900	
Forsøks- og utviklingstiltak innan tannhelsetenesta	HOD	B	0770/70	115 000	110 000	110 000	
Fraktfusjonsordning for legemiddel ¹	HOD	B	717/70	1 999	2 250		

Sjukstovefinansiering, Finnmark	HOD	A	0732/70	9 900	10 200	10 400
Tilskot LIS1-stillingar ²	HOD	A	732/70	0	10 000	178 500
Tilskot til fylkesmennene for kurs og rettleiingsprogram	HOD	A	783/21	0	0	3 600
Tilskot til LIS1-stillingar i Helse Nord og midlertidige LIS1-stillingar i kommunehelsetenesta	HOD	A	783/61	0	0	29 800
Tilskot til reise- og flytteutgifter	HOD	A	783/79	0	0	1 300
Tilskot til frivilligsentralar ³	KUD	A	315/60	0	0	206 800
Landsdelsmusikarordninga i Nord-Noreg	KUD	A	323/60	21 620	22 200	22 690
Musikk- og scenekunstinstitusjonar ⁴	KUD	B	323/70	1 505 230	1 548 890	2 641 650
Det nasjonale museumsnettverket	KUD	B	328/70	1 764 630	2 080 525	2 301 430
Riksteateret	KUD	B	323/01	97 231	99 135	99 140
Riksteateret – turneverksemd	KUD	B	323/21	68 554	65 190	66 690
Kulturtanken (tidl. Rikskonsertene)	KUD	B	325/01	67 773	74 550	74 623
Regionale filmtiltak m.m.	KUD	A	334/73	92 355	110 210	122 055
Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	KLD	B	1420/72	124 907	141 361	145 885
Førebyggjande og konfliktdepende tiltak i rovviltforvaltninga	KLD	B	1420/73	76 365	80 426	80 426
Tilskot til kalking og lokale fiskeformål	KLD	B	1420/22	241 472	242 770	242 870
Tilskot til kalking og lokale fiskeformål	KLD	B	1420/70	33 334	40 792	40 792

Verdiskaping på kulturminneområdet	KLD	B	1429/77	7 970	8 232	8 232
Skogplanting	KLD	B	1420/37	1 179	0	0
Restaurering av myr	KLD	B	1420/38	17 851	16 625	17 090
Tilskot til klimatiltak- og klimatilpassing i kommunane	KLD	B	1420/61	131 365	187 832	224 244
Tiltak i kommunar med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold (ny)	KLD	B	1420/65	19 535	20 560	20 560

- ¹ Summen for 2021 blir avklart i tildelingsbrev.
- ² Stilling for legar i spesialisering. Stillingane skal primært opprettast i Helse Nord.
- ³ I perioden 2017–2020 har tilskota til frivilligsentralar låge på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 571 Rammetilskot til kommunar, post 60 Innbyggartilskot med særskilt fordeling, jf. tabell c-k.
- ⁴ Tilskot til region- og distriktsopera, kap. 323 post 73, og tilskot til region-/landsdelsinstitusjonar, kap. 323 post 71, er frå 2021 lagt inn i tilskotet Musikk- og scenekunstinstitusjonar, kap. 323 post 70.

Søkeord: Kulturarv

Botnia-Atlantica – Norge, Sverige og Finland

I Botnia-Atlantica samarbeider aktører i Nordland med aktører i Nord-Sverige og Nord-Finland for å øke innovasjonsevnen, utvikle næringslivet, legge til rette for grønne og samordnede transportløsninger som bedrer samhandlingen i regionen, og finne gode løsninger for natur- og kulturarv på begge sider av grensen. Se omtale av evalueringen av næringslivets deltakelse i Sverige-Norge og Botnia-Atlantica over. Rammen til Interreg Botnia-Atlantica var 2 mill. kroner i 2019.

Forsvarsdepartementet

Søkeord: museum

Forsvarets museum

Hovudoppgåvene til Forsvarets museum blei førte vidare i 2019. Forsvaret har mellom anna arbeid for å forbetre gjenstandsforvaltninga og magasinsituasjonen, med mål om eitt nytt, sentralt museumsmagasin. Vidare har Forsvarets museum arrangert fleire militærhistoriske seminar i 2019. Forsvarsdepartementet tok i 2019 opp utgreiinga om Forsvarets museum, som blei overlevert frå Forsvaret til Forsvarsdepartementet i 2018. Utgreiinga viste mellom anna at Forsvarets museum, med dagens rammer, ikkje greier å utføre alle oppdraga verksemda har fått. Utgreiinga om Forsvarets museum vil bli sett i samanheng med Kulturdepartementet si stortingsmelding om museum, som etter planen kjem i 2021.

Støtte til Narvik Krigsmuseum ved Stiftelsen Narviksenteret

Som nasjonalt og internasjonalt opplærings- og dokumentasjonssenter utvikler og formidler Stiftelsen Narviksenteret kunnskap om krigen 1940–1945, med særlig vekt på Nord-Norge. Stiftelsen har overtatt driften av Narvik Krigsmuseum, tidligere Nordland Røde Kors Krigsminnemuseum.

Tildelingen til museet foreslås videreført på om lag samme nivå som i saldert budsjett for 2020.

Forsvarsstaben og Forsvarets fellestjenester

Forsvarsstaben utøver på vegne av forsvarssjefen strategisk ledelse av Forsvaret, herunder utøver Forsvarsstaben gjennomførings- og oppfølgingsansvaret for oppdrag fra Forsvarsdepartementet.

Forsvarets fellestjenester har et særskilt ansvar for å koordinere og videreutvikle kulturvirksomheten i Forsvaret. Kulturvirksomheten inngår i Forsvarets profesjonskultur, og leverer sentrale bidrag til utvikling av profesjonsidentiteten. Kulturvirksomheten omfatter Forsvarets kommandantskap, Forsvarets musikk og Forsvarets museer. De tre avdelingene skal forvalte Forsvarets kultur og en rekke tradisjoner. Forsvarets museer skal forvalte, formidle og forske på Norges krigs-, forsvars- og militærhistorie. Regjeringen vil se en videreutvikling av museumsvirksomheten i Forsvaret blant annet i sammenheng med Kulturdepartementets stortingsmelding om museer i 2021.

Forsvarets musikk videreføres med fem profesjonelle korps. I tråd med Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016) skal 40 pst. av de samlede utgiftene til fire av korpene i Forsvarets musikk finansieres av Kulturdepartementet. I

Kulturdepartementets budsjettforslag for 2021 foreslås bevilgningen til korpene videreført med 49,9 mill. kroner, jf. omtale under kapittel 323, post 22, i Prop. 1 S (2020–2021) for Kulturdepartementet. Bevilgningen til Forsvarets musikk foreslås videreført på 2020-nivå.

Søkeord: Kulturarv

Kulturminner og kulturmiljø (jf. bærekraftsmål 11. Bærekraftige byer og samfunn)

Forsvarssektoren er en betydelig forvalter av norsk kulturarv og kulturmiljø, og produserer et mangfold av kulturopplevelser. Forsvarssektorens 14 nasjonale festningsverk og flere grensebefestninger er attraktive arenaer for historie- og kulturformidling, reiseliv og rekreasjon. På festningene blir det tilrettelagt for ny bruk av arealer og bygninger som forsvarssektoren ikke selv lenger benytter. Nye service- og opplevelsestilbud er etablert i samarbeid med kommuner, venneforeninger, investorer og private aktører innenfor kultur- og næringsliv. Dette har over en tiårsperiode bidratt til en økning i publikumstilstrømmingen fra 1,9 mill. besøkende i 2009 til 4,4 mill. besøkende i 2019. Det at Forsvaret er til stede på festningene er også med på å holde den militære kulturarven levende.

Forsvarssektoren skal ha kunnskap om forekomster av kulturminner og kulturmiljøer i øvings- og operasjonsområdene. Det utføres kartlegging, arkeologiske utgravinger og merking av arkeologiske kulturminner i forsvarssektorens områder.

Kunnskapsdepartementet

Søkeord: Museum

Budsjettforslag for 2021

Departementet foreslår å løyve 40,5 mill. kroner på posten.

Post 71 Tilskot til vitensenter

Eit vitensenter er eit lærings- og opplevingsssenter for teknologi, naturvitskap og matematikk der besøkande lærer ved å eksperimentere. Vitensentra er eit viktig verkemiddel for auka kunnskap i teknologi og realfag og bidreg til å skape interesse for og rekruttering til eit kompetanseområde Noreg treng. Sentera fungerer som ei støtte og gir verktøy til skulane og lærarane i opplæringa og bidreg til å følge opp nasjonale strategiar. Tilbodet er basert på læreplanar i realfag. Hausten 2020 er det tolv vitensenter i Vitensenterprogrammet i Forskringsrådet:

- Jærmuseet – Rogaland
- Nordnorsk vitensenter – Tromsø
- Vitensenteret i Oslo v/Norsk Teknisk **Museum**
- Vilvite – Bergen
- Vitenlaben – Grenland
- Vitensenteret i Trondheim
- Vitensenteret Innlandet – Gjøvik
- Inspiria Science Center – Østfold
- Sørlandet vitensenter – Arendal og Kristiansand
- Vitenparken Campus Ås
- Atlanterhavsparken – Ålesund
- Vitensenter Nordland – Mo i Rana

Universitetsmusea

Fem universitet har eit særskilt nasjonalt ansvar for å drive **museum** med vitskaplege samlingar og publikumsutstillingar. Det samla besøkstalet ved universitetsmusea deira var 1,9 mill. i 2019, som er det høgaste nokon gong. Også talet på undervisningsopplegg for skuleklassar og omvisingar auka frå året før og var på høvesvis 2 600 og 3 400 i 2019.

Musea i Bergen og Oslo har teke i bruk nye magasinareal, og delen av samlingane som er rekna som tilfredsstillande sikra mot trugsmål som tjuveri, brann og vasskade, held samla sett fram med å betre seg noko. Men det er stor variasjon mellom musea,

og for fleire av samlingane er under halvparten av magasinareala tilfredsstillande sikra. Ei vesentleg betre sikring vil krevje omfattande rehabilitering eller nybygg.

Resultat i 2019

Det blei løyvd 9,3 mill. kroner over posten i 2019 som gjekk til prosjektet Saving Oseberg II ved Kulturhistorisk **museum** ved Universitetet i Oslo og ny miljøstasjon på Noregs idrettshøgskole. Museet hadde i 2019 stor aktivitet i prosjektet, mellom anna med materialanalyser, testing av konserveringsmetodar og overvaking av Osebergskipet. Miljøstasjonen ved høgskulen er etter planen ferdig i 2020.

[Vedleggsnummerresett]

Vedlegg 3.

Byggtabellar for universitet og høgskular

- Ordinære prosjekt under bygging i 2020, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kap. 530, post 31 og 33 og kap. 2445, post 31 og 33 og brukarutstyrsprosjekt over kap. 530, post 45

Institusjon	Prosjekt	Kostnadsramme i mill. kroner, prisnivå 1.7.2021	Bruttoareal (m ²)
Noregs miljø- og biovitenskaplege universitet	Nybygg på Ås for veterinær miljøa ved NMBU og Veterinær instituttet ¹	8 350	63 100 + 11 700 (Senter for husdyrfor søk ²)
Noregs miljø- og biovitenskaplege universitet	Midlar til utstyr og	1 215	

	inventar for nybygg på Ås for veterinær miljøa ved NMBU og Veterinær instituttet		
Universitetet i Oslo	Livsvitska psbygget	6 294	66 700 ³
Universitetet i Oslo	Midlar til utstyr og inventar Livsvitska psbygget	1 285	
Universitetet i Oslo	Vikingtids museum på Bygdøy, tilbygg og rehabiliter ing	2 173	13 100
Universitetet i Oslo	Midlar til utstyr og inventar Vikingtids museum	274	

¹ Forslag til ny kostnadsramme.

² Senter for husdyrforsøk blei ferdigstilt i 1. halvår 2015.

³ Sjå omtale av prosjektet under kap. 260.

– Tabell 3.3 Ferdig prosjekterte byggeprosjekt1

Institusjon	Prosjekt	Kostnadsramme i mill. kroner	Bruttoareal (m ²)
Universitetet i Stavanger	Nybygg og ombygging for Arkeologisk museum	394 ²	6 130
Universitetet i Tromsø – Noregs arktiske universitet	Nybygg for Tromsø museum	1 584 ³	19 700
Universitetet i Oslo	Nytt utstillingsveksthus for Naturhistorisk museum	807 ⁴	5 000

Søkeord: Kulturarv

Post 72 Stiftelsen Arkivet

Resultat i 2019

Stiftelsen Arkivet hadde 20 993 besøkende i 2019, ein liten auke frå 2018. Av desse var 5 798 elevar i grunnopplæringa, ein auke på 7,9 pst. frå 2018.

Stiftinga har i 2019 vidareført prosjektet *Flyktinger forteller*, som handlar om å synleggjere norske flyktingar og verne **kulturarv**en deira gjennom forteljingar.

Stiftinga har ansvaret for det nasjonale krigsseglarregisteret, der 62 334 sjøfolk er registrerte.

I 2019 har stiftinga delteke i samarbeidsprosjektet *Plattform – Norsk institutt for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme*, med Agder politidistrikt, KS og alle kommunane i Agder.

Stiftinga var i 2019 involvert i programkonseptet *Her og nå*, i samarbeid med FN-sambandet og Raudekrossen. Målet med konseptet er å skape debatt og kunnskap om aktuelle saker og bygge eit godt samarbeid mellom organisasjonane. Konseptet har vore vellykka.

Resultat i 2019

I 2019 fekk 23 ulike prosjekt støtte frå tilskotsordninga. Prosjekta låg innanfor satsingsområda til Den norske UNESCO-kommisjonen: presse- og ytringsfridom, berekraftig utvikling, immateriell **kulturarv**, verdsarv og dokumentarv, og demokratiutvikling. Prosjekta er spreidde ut i Noreg, og ordninga har dermed medverka til å gjere ansvarsområda til UNESCO meir kjende i fleire delar av landet. Ein del av løyvinga gjekk i 2019 til å sikre vidare støtte til UNESCOs skulenettverk, Associated School Program Network (ASPnet). ASPnet er eit globalt nettverk av meir enn 11 500 utdanningsinstitusjonar i 180 land som arbeider for å fremje verdiane og måla til UNESCO, mellom anna delmål 4.7 i Agenda 2030 om utdanning for å fremje berekraftig utvikling. I 2019 var det 38 medlemsskular i Noreg, opp frå 36 året før. FN-sambandet er nasjonal koordinator for ASPnet i Noreg.

Utenriksdepartementet

Søkeord: **Kulturarv**

Prioriteringer 2021

Bevilgningen skal bidra til å styrke ytringsfriheten gjennom uavhengige medier, journalisters sikkerhet og tilgang til informasjon. Beskyttelse av menneskerettighetsforsvarere, inkludert klima- og miljøforkjempere, og arbeidet for tros- og livssynsfrihet og beskyttelse av religiøse minoriteter, gis fortsatt høy prioritet.

Bevilgningen skal bidra til å utvikle demokrati og styrke demokratiske institusjoner, fremme rettssikkerhet og en velfungerende rettsstat. Dette inkluderer arbeidet mot dødsstraff. Bevilgningen skal også bidra til å styrke menneskerettighetene til utsatte

og marginaliserte grupper, inkludert LHBTI-personer og personer med funksjonsnedsettelse.

Arbeidet for kulturelle rettigheter vil videreføres med vekt på kunstnerisk ytringsfrihet, **kulturarv**, afrikansk verdensarv og bekjempelse av ulovlig handel med kulturgjenstander. Støtte til å gjennomføre internasjonale arbeidsstandarder og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter vil fortsatt prioriteres.

Konsekvensene av covid-19 vil prege samarbeidet med alle partnere i 2021.

*Kulturelle rettigheter, inkludert kunstnerisk ytringsfrihet, **kulturarv** og verdensarv er styrket*

Kulturelle rettigheter, inkludert kunstnerisk frihet, vern av **kulturarv** og verdensarv, er et annet satsingsområde hvor utviklingen er bekymringsfull. Freemuse sin årlige rapport, State of Artistic Freedom, dokumenterte 711 hendelser i 2019 i 93 land hvor retten til kunstnerisk ytringsfrihet ble krenket eller begrenset gjennom nasjonale lover. Norge har støttet innsats for å motarbeide denne utviklingen gjennom en rekke partnere, med vekt på globale tiltak og Midtøsten. UNESCO har med norsk støtte bl.a. gjennom Aschbergfondet gjennomført kapasitetsbyggingsprogram rettet mot kunstnere for å fremme kunstnerisk frihet og et mangfoldig kulturuttrykk. I 2019 mottok 48 land krisehjelp fra UNESCOs Heritage Emergency Fund for å beskytte **kulturarv** som er ødelagt eller er svært truet. UNESCOs World Heritage Fund igangsatte krisetiltak for sju verdensarvsteder i Afrika, inkludert flere tiltak i Den demokratiske republikken Kongo. På landnivå har bl.a. kulturbistand til Palestina vært viktig. Det palestinske kulturfondet, som er finansiert og bygget opp etter norsk modell, støttet 61 initiativer i 2019 som nådde 14 867 personer.

Rettsikkerheten og respekten for menneskerettighetene er økt

Innsatsen omfattet støtte til deltakelse og fremme av menneskerettighetene. Dette inkluderte støtte til sivilt samfunn gjennom strategisk samarbeid med utvalgte lokale organisasjoner.

I *Etiopia* har et samarbeid mellom Kirkens Nødhjelp og Redd Barna om bekjempelse av kjønnslemlesting nådd nærmere 70 000 personer med holdningsskapende informasjon i perioden 2016–2019. Nærmere 4 000 jenter tok et aktivt standpunkt om

å nekte å gjennomgå kjønnslemlestelse. På nasjonalt nivå har organisasjonene bidratt i utviklingen av myndighetenes strategi for å eliminere kjønnslemlestelse og tidlig/tvangsekteskap som ble vedtatt i 2019.

I *Mali* har norsk støtte til ICCs voldsofferfond, øremerket erstatninger etter islamistenes ødeleggelser av **kulturarv** i Timbuktu, bidratt til å fremme justis- og rettsstatsprinsipper.

Olje- og energidepartementet

Søkeord: **Museum**

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

				(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
01	Driftsutgifter	194 623	190 278	191 626
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	24 533	16 500	17 000
50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	500	500	500
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	3 693	6 500	8 500
71	Norsk Olje museum	14 000	14 300	14 700
72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 632	4 500	4 500
	Sum kap. 1800	251 981	232 578	236 826

Vedrørende 2020

Ved Stortingets vedtak av 19. juni 2020 ble post 21 og 70 økt med henholdsvis 20 og 2 mill. kroner, jf. Prop. 117 S (2019–2020) og Innst. 360 S (2019–2020).

Videre ble post 72 økt med 10 mill. kroner ved Stortingets vedtak av 19. juni 2020, jf. Prop. 127 S (2019–2020) og Innst. 360 S (2019–2020).

Post 71 Norsk Oljemuseum

Stiftelsen Norsk Oljemuseum er et nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskap om petroleumsvirksomhetens utvikling og betydning for det norske samfunn. Museets hovedoppgave er å dokumentere og formidle den norske oljehistorien gjennom å samle inn, bearbeide og lagre relevant historisk kildemateriale, samt å gjøre denne informasjonen tilgjengelig gjennom utstillinger og annen publisering.

Driften av museet blir finansiert gjennom offentlige driftstilskudd fra stat, fylkeskommune og kommune, avkastning fra fondsmidler, bidrag fra oljeindustrien og egne inntekter.

Det foreslås et tilskudd på 14,7 mill. kroner til Norsk Oljemuseum.

Resultatrapport 2019

Norsk Oljemuseum hadde inntekter på om lag 33,5 mill. kroner i 2019, hvorav 14 mill. kroner i tilskudd fra Olje- og energidepartementet. Museet hadde et positivt årsresultat på om lag 1,4 mill. kroner, som ble overført til annen egenkapital. Annen egenkapital var om lag 52,7 mill. kroner per 31. desember 2019. Annen egenkapital utgjør tidligere «sponsorfond» som består av finansielle bidrag fra privat næringsliv, som fra og med 2016 ble tatt inn som en del av det ordinære regnskapet og balansen til museet. Det innebærer at avkastningen fra denne fondskapitalen føres som finansinntekt i museets regnskap. Disponering av denne inntekten skjer gjennom et årlig uttak av egenkapitalen, det vil si dekning av det tapet som fremkommer i museets regnskap – negativt årsresultat.

Nytt museumsmagasin ble åpnet i 2019. Etter mer enn ti års arbeid med utredning, prosjektutvikling og finansiering, ble prosjektet fullført innenfor den budsjetterte rammen på 62,6 mill. kroner.

Utstillingene ble gjennom året fornyet på flere områder: I «20 ting og en tang» fikk museet vist spennende objekter fra egen samling, utstillingen om energi og klimautfordringen ble erstattet av en ny og oppdatert versjon og Norsk oljemuseum markerte 50-årsjubileet for funnet av Ekofisk med å framheve elementer i utstillingen som omhandler Ekofisk-feltet. «Funnet som forandret Norge» ble tittelen på museets jubileumsmarkering som ble arrangert 25. oktober – på dagen 50 år etter funnet av Ekofisk. Som en del av jubileet ble også dokumentasjonsprosjektet «Industriminne Ekofisk» oppdatert. Arbeidet med Ekofisk-prosjektet har vært en hovedaktivitet gjennom 2019. Videre har «Kulturminne Statfjord» blitt overført til ny plattform på nettet og omdøpt til «Industriminne Statfjord».

Den nye energi- og klimautstillingen «Klima for endring», var det desidert største løftet for museets utstilling i 2019. Åpningen ble foretatt 7. mai av klima- og miljøministeren.

Museet har bidratt i skrivingen av boken «Subseahistorien – norsk undervannsproduksjon gjennom 50 år».

Museet har de tre siste årene hatt et jevnt stigende besøkstall med en ny rekordnotering i 2019 på 147 690 gjester, en økning på 11,3 prosent fra 2018. Totalt 9 806 skoleelever har besøkt museet i organisert pedagogiske opplegg.

Gjennom tilskudd til Anno Norsk Skogmuseum, Kraftmuseet, det fredede kraftanlegget Tyssø I og Telemarkskanalen, har NVE bidratt til bevaring og formidling av norsk vassdrags- og vannkraftshistorie. I tillegg har NVE vært engasjert i ulike prosjekter, og har gjennomført aktiviteter i egen regi blant annet knyttet til dokumentasjon og formidling.

Departementet vurderer at NVE i 2019 har lagt til rette for en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vassdragene.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

				(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnsk ap 2019	Saldert budsjett 2020	Forslag 2021
01	Driftsutgifter	588 329	595 000	607 500
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 812	32 000	27 000
22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	386 049	220 000	200 000
23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	77 691	87 000	89 000
25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser		45 000	45 000
26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndighet for energi	55 357	57 500	62 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	18 369	20 000	23 000
60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	26 714	66 000	68 000
72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	4 000	6 000	6 000
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer			20 000
74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	8 600	7 200	7 200
	Sum kap. 1820	1 198 9 21	1 135 7 00	1 154 7 00

Post 74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på 7,2 mill. kroner til museums- og kulturminnetiltak i 2021.

Telemarkskanalen

Det foreslås et tilskudd på 3 mill. kroner til Telemarkskanalen som skal benyttes til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene. Tilskuddet skal bidra til å sikre at anleggene er i samsvar med krav etter NVEs «Retningslinjer for tilsyn og revurdering av vassdragsanlegg» samt «Forskrift om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg» og vannressursloven.

Resultatrapport 2019

NVE har utbetalt 4 mill. kroner i tilskudd til Telemarkskanalen til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene. Arbeidet ble i hovedsak utført på Ulefoss, Vrangfoss og Løveid sluser, samt fornyelse av tappeluker, mudring og erosjonstiltak.

Kraftmuseet

Det foreslås et tilskudd på 2,35 mill. kroner til Kraftmuseet som skal dekke lønns- og prosjektmidler til ett årsverk ved museet og vedlikehold av det fredede kraftanlegget Tyssø I. Tilskuddet skal bidra til å formidle og dokumentere historien innenfor energi- og vassdragssektoren med hovedvekt på vannkraft, kraftoverføring, flom, konsekvenser av inngrep, samt miljøtiltak og vern av vassdrag. Videre skal midlene benyttes til drift og videreutvikling av nettstedene flommer.no og vasskrafta.no, samt å utvikle og arrangere ulike aktiviteter for undervisningssektoren.

Resultatrapport 2019

NVE har utbetalt 2,75 mill. kroner i tilskudd til Kraftmuseet, herunder 0,9 mill. kroner til periodisk vedlikehold av det fredede kraftanlegget Tyssø I. Museet har i 2019 lagt vekt på arbeid med kulturhistorieløsningen – Kraftlandet. Museet har også bidratt i arbeidet med NVEs digitale registreringsskjema for kulturminne og utført

dokumentasjon av dammer som er kulturminner. I tillegg har de utarbeidet et undervisningsopplegg som benytter seg av materialet og tema knyttet til Alta-utstillingen, og bidratt til NVEs FoU-forprosjekt Kraftverk, arkitektur, funksjon og teknologi.

Anno Norsk Skogmuseum

Det foreslås et tilskudd på 1,85 mill. kroner til Anno Norsk Skogmuseum som skal dekke lønns- og prosjektmidler til ett årsverk ved museet. Tilskuddet skal bidra til å formidle og dokumentere historien innenfor energi- og vannressurssektoren med hovedvekt på vannkraft, kraftoverføring, flom, konsekvenser av inngrep, samt miljøtiltak og vern av vassdrag. Videre skal midlene benyttes til drift og videreutvikling av nettstedene flommer.no og vasskrafta.no, samt å utvikle og arrangere ulike aktiviteter for undervisningssektoren.

Resultatrapport 2019

NVE har utbetalt 1,85 mill. kroner i tilskudd til Anno Norsk Skogmuseum. Museet har i 2019 arbeidet med kulturhistorieløsningen – Kraftlandet. Videre har museet arbeidet med å utvide vandreutstillingen Kampen om Alta og plan for å innlemme Kampen om Alta i deres faste utstilling. Museet arbeider med en plan for en ny fast utstilling om klima og miljø knyttet til ferskvann, Vannets verden. De har også utført dokumentasjon av vindkraftutbygging på Kjølberget i Våler kommune.

Forslag

Under Olje- og energidepartementet føres det i Prop. 1 S (2020–2021) statsbudsjettet for budsjettåret 2021 opp følgende forslag til vedtak:

Kapitlene 1800–1840, 2440, 4800–4820, 5440, 5582, 5680 og 5685

I

Utgifter:

Kap	Po			Kroner	Kroner
.	st				
Administrasjon					

180 0		Olje- og energidepartementet			
	01	Driftsutgifter		191 626 00 0	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>		17 000 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>		500 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.		8 500 000	
	71	Norsk Oljemuseum		14 700 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>		4 500 000	236 826 00 0
		Sum Administrasjon			236 826 00 0
Petroleum					
181 0		Oljedirektoratet			
	01	Driftsutgifter		309 500 00 0	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		65 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>		122 000 00 0	496 500 00 0
181 5		Petoro AS			
	70	Administrasjon		357 000 00 0	357 000 00 0

244 0		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten			
	30	Investeringer		23 800 000 000	23 800 000 000
		Sum Petroleum			24 653 500 000
Energi og vannressurser					
182 0		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	01	Driftsutgifter		607 500 00 0	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		27 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>		200 000 00 0	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>		89 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser		45 000 000	
	26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndighet for energi		62 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>		23 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>		68 000 000	

	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>		6 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer		20 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>		7 200 000	1 154 700 00
		Sum Energi og vannressurser			1 154 700 00
Forskning og næringsutvikling					
183 0		Forskning og næringsutvikling			
	50	Norges forskningsråd		735 530 00	
	51	Infrastruktur og markedsutvikling for hydrogen		100 000 00	
	70	Nordisk Energiforskning		10 000 000	
	72	Norwegian Energy Partners		35 000 000	880 530 00
		Sum Forskning og næringsutvikling			880 530 00
CO ₂ -håndtering					
184 0		CO ₂ -håndtering			
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering		164 000 00	
	70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres</i>		105 000 00	
	71	Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad		165 000 00	

	72	Langskip – fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>		2 275 000 000	2 709 000 000
		Sum CO ₂ -håndtering			2 709 000 000
		Sum departementets utgifter			29 634 556 000

Inntekter:

Kap .	Po st		Kroner	Kroner	Kroner
Ordinære inntekter					
480 0		Olje- og energidepartementet			
	10	Refusjoner		718 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco		1 400 000	2 118 000
481 0		Oljedirektoratet			
	01	Gebyrinntekter		30 805 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter		122 000 000	152 805 000
482 0		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	01	Gebyrinntekter		36 000 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter		89 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging		30 000 000	155 000 000
		Sum Ordinære inntekter			309 923 000
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet					
544 0		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten			
	24	Driftsresultat			

		1 Driftsinntekter	129 100 00 0 000		
		2 Driftsutgifter	- 28 600 000 000		
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	- 1 600 000 0 00		
		4 Avskrivninger	- 24 900 000 000		
		5 Renter av statens kapital	- 2 300 000 0 00	71 700 000 000	
	30	Avskrivninger		24 900 000 000	
	80	Renter av statens kapital		2 300 000 0 00	98 900 000 000
		Sum Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet			98 900 000 000
Skatter og avgifter					
558 2		Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet			
	71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging		172 700 00 0	
	72	Dam- og beredskapstilsyn		57 000 000	229 700 00 0
		Sum Skatter og avgifter			229 700 00 0
Renter og utbytte mv.					
568 0		Statnett SF			

	85	Utbytte		908 000 00 0	908 000 00 0
568 5		Aksjer i Equinor ASA			
	85	Utbytte		7 500 000 0 00	7 500 000 0 00
		Sum Renter og utbytte mv.			8 408 000 0 00
		Sum departementets inntekter			107 847 62 3 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Post	Betegnelse	Regnsk ap 2019	Saldert budsjett 2020	(i 1 000 kr) Forslag 2021
01	Driftsutgifter	194 623	190 278	191 626
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	24 533	16 500	17 000
50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	500	500	500
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	3 693	6 500	8 500
71	Norsk Oljemuseum	14 000	14 300	14 700
72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 632	4 500	4 500
	Sum kap. 1800	251 981	232 578	236 826

Landbruks- og matdepartementet

Søkeord: **Kulturarv**

Ei økologisk, økonomisk og kulturelt berekraftig reindrift

Reindriften er ei urfolksnæring som er unik i både nasjonal og internasjonal samanheng, og er ein viktig eksponent for samisk kultur og levesett. Reindriften forvaltar ein nasjonal og samisk **kulturarv**. Reindriften er ein sentral næringsaktør i mange lokalsamfunn. Den reinen som blir slakta i Finnmark blir i dag òg vidareforedla i Finnmark. For å skape og vidareutvikle livskraftige og berekraftige reindriftssamiske samfunn er det avgjerande at reindriften er økologisk, økonomisk og kulturelt berekraftig.

Regjeringa vil, i samarbeid med reindriftsnæringa, leggje til rette for ei reindriftsnæring som har god lønsemd og er berekraftig i eit langsiktig perspektiv.

Rapportering 2019

Departementet gjer framlegg om løyvingar til organisasjonar direkte i budsjettproposisjonen. I 2019 blei det fordelt 39,5 mill. kroner i støtte til 30 organisasjonar, jf. tabell 2.3.

Støtte til organisasjonar i 2019 (i kroner)

Organisasjon	Støtte 2019
Biologisk-dynamisk forening	152 000
Bondens marked Norge	505 000
Det Norske Skogselskap	1 200 000
Det Norske Hageselskap	1 111 000
Dyrebeskyttelsen	404 000
Dyrevernalliansen	754 000
Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk	1 615 000
Geitmyra matkultursenter for barn	2 404 000
HANEN	2 171 000
Hest og Helse	232 000

Kvinner i skogbruket	174 000
Matsentralen Oslo	800 000
Matsentralen Norge	7 000 000
Matvett	415 000
Nettverk for GMO fri mat og fôr	1 500 000
NOAH – for dyrs rettigheter	750 000
Norges Birøkterlag	250 000
Norges Bygdekvinnelag	404 000
Norges Bygdeungdomslag	140 000
Norges Vel	2 020 000
Slipp oss til – ungdom inn i landbruket	255 000
Norsk Gardsost	372 000
Norsk Seterkultur	180 000
Norske Lakseelver	550 000
Oikos – Økologisk Norge	2 929 000
Spire	101 000
Norsk Kulturarv	355 000
TreSenteret	303 000
Vitenparken Campus Ås	3 283 000
4H Norge	7 171 000
Sum	39 500 000

Aktivt friluftsliv

Landbruksareala utgjør ein stor del av arealet i landet vårt og har store verdier knytte til natur og **kulturarv**. Skogen, utmarksareala, vegane og stiane i kulturlandskapet er viktige for ferdsel, friluftsliv og grønt reiseliv. Regjeringa la i 2017 fram ein strategi for reiseliv basert på ressursane i landbruket og reindrifta, *Opplevingar for ein kvar smak*. Dette er eit bidrag frå landbruket til oppfølginga av reiselivsstrategien til regjeringa, *Destinasjon Noreg*. Statskog SF har ei viktig rolle i å leggje til rette for friluftsliv på statsgrunn.